

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserati
petih vrst á 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zadoštno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: 1
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1-50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani		po pošti	
12 mesecev		Din 240—		Din 240—	
6 mesecev		Din 120—		Din 180—	
3 mesecev		Din 60—		Din 90—	
1 mesec		Din 20—		Din 30—	

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 2 po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati.

Kaj zahtevamo od nove vlade?

Ko začenja nova vlada z delom, je na mestu, da Slovenci razgrnemo svoje želje in da jih sporočimo vladi. Še nikdar namreč nismo čutili težine nerešenih vprašanj tako ostro in vsesplošno, kakor danes po večletni abstinenici slovenskih poslancev in po enoletnem popolnoma ponesrečenem poizkusu radikalne uprave. K tej negativni politični in upravnemu ugotovitvi se pridružuje še zamotanost slovenskih gospodarskih, socialnih in kulturnih vprašanj, ki nam jih je nova doba samostalnega državnega življenja nastavila v taki obliči, da bi jih bili komaj zadovoljivo rešili, da smo se z vsem širimi posvetili njihovi složni in brezpogojni rešitvi. Tako pa smo po svoji večini rajši pustili, da so se poizkušali avtonomistični programi in da smo se do živega blamirali s taktiko opozicijskega odnosa. Danes imamo srednjo vlado na svoji strani in na nas je, da popravimo pogoje preteklosti ter da se z vso vmo zavzamemo za naše današnje interese.

Tu imamo v prvi vrsti uradniško vprašanje, ki ga ne smemo odlašati. Slovensko uradništvo je pošteno in ravno ta poštenost je zakrivila, da je čutilo krivice osrednjih vlad mnogo hujše kakor uradništvo ostalih pokrajin. Z novim uradniškim zakonom se uradniške zahteve dokaj zadovoljivo urejajo. Vendar je dosedanja vlada zavlačevala izplačilo rednih, zakonsko propisanih prejemkov in dovoljevala samo okrnjene »avanse«, predjume. Od nove vlade pričakujemo, da izpolni uradniški zakon brez vsakega oklevanja ali odlaganja v najkrajšem času in v polnem obsegu in da pristopi tudi k njegovi reformi tam, kjer se je že izkazalo, da je take reforme nujno potreben.

Nova vlada tudi ne sme prezreti naj, večjih trpinov med uradništvom, to je upokojencev, ki z dosedanjimi prejemki ne morejo ne živeti ne umreti. Tu je treba takojšnje remedure, takojšnjega vladnega odloka. Državne finance naj računajo tudi z dobro državno upravo, ki je jačji element valute in rednega gospodarstva, kakor pa urejen promet ali pa ministrska borzna intervencija.

Uradniškega vprašanja naj vlada dalje ne rešuje samo z gmojnega stališča. Treba je upoštevati socialno in strokovno plat državne uprave ter poskrbeti, da se socialni prestiž uradništva dvigne na tisto višino, ki jo uživa v vseh naprednih in kulturnih državah sveta. Od vlade pričakujemo, da se z velikim interesom polasti problemov splošne in sodobne državne uprave ter da v

to svrhu odpošlje nekaj uradniških komisij v inozemstvo, da preučujejo tamošnja gmojna, socialna in strokovna vprašanja. V Nemčiji n. pr. ekzistirajo od vlade podpirane »uradniške akademije«, ki v nadaljevalnih tečajih obravnavajo pereča strokovna in socialna vprašanja državnega uradništva in državne uprave. Te akademije so velikega pomena za modernizacijo tehnične, socialne in strokovne plati državnega uradovanja. Državne uprave naj se polasti duh gmojne zadovoljivosti, socialnega prestiža, upravne nekoruptnosti in modernizacije!

Drugo važno vprašanje je invalidni problem, ki se v našo veliko sramoto vleče že v šesto leto povojnega časa. Invalidi res niso zaslužili, da jim domovina na ta način povrača duševne in telesne žrtve, ki so jih doprinesli državi, ujedinenju in svobodi vsega živčnega pokolenja. Mi vsi, ki dihamo svoboden zrak ujedinenega naroda, moramo vlado najresneje opozoriti na njeno sveto dolžnost. Upamo, da se kraljeva beseda invalidom v kratkem izpolni. Vlada predloži po sprejetem državnem proračunu invalidni zakon v odobritev. Od opozicije pa pričakujemo, da dá invalidom, kar jim gre.

Poleg tega imamo Slovenci še onoliko gospodarskih vprašanj, ki jih moramo predložiti centralni vladi, da jih kar najresneje upošteva. Tu je najprej ljubljanska borza, ki bi tako blagodejno vplivala na razvoj jugoslovenske valute in nizkih blagovnih cen, ker je znano, da se ljubljanske borze boje v prvi vrsti zagrebški in beogradski špekulanti, ki ne dajo, da se v Ljubljani osnuje še ena borzna kontrola nad tržnimi cenami. Še prej pa mora pošto ministristvo ukiniti kitajski zid, ki loči Ljubljano od Trsta in ki ne dopušča, da govorimo s Trstom svobodno in prosto po direktni telefonski zvezi. Italijani govorijo preko slovenskega ozemlja z Dunajem, mi s Trstom ne smemo. To ni več anormalnost, to je sramota beogradskega poštnega ministristva, ki se mora takoj odstraniti, ker je preočito zakrivila po tistih beogradskih špekulantih, ki ne dajo, da se Ljubljana razvije v veliko moderno tržišče, v edino prirodnega posrednika med Italijo in Jugoslavijo. Industrija in trgovina imata še druge zahteve in želje neodločljivega značaja. Saj se nas je v zadnjem letu tudi temeljito zanemarljivo! Ideja zagrebškega gospodarskega kongresa, to je zahteva po prirednem, gospodarskem svetu, se mora uresničiti v najkrajšem času. Potem šele dobimo

normalno zvezo med gospodarstvom in centralno vlado, ki je potrebna skupnim interesom države in gospodarstva.

Tudi na kulturnem polju imamo dovolj zanemarljenih vprašanj. Slovenski učitelj že lahko zahteva učiteljsko akademijo ali pa učiteljsko fakulteto, ker je po svoji temeljiti naobrazbi in v svojem splošnem kulturnem stremu prvi poklican, da izvede to moderno misel na jugoslovenskih tleh. Slovenija se mora razviti v jugoslovensko vzgojno švico. Univerzi je treba dati kredite, ki jih nujno potrebuje.

Enako važno polagamo tudi na državno upravo in na splošne politične razmere, ki so se v zadnjem času temeljito razdrapale. Državna avtoriteta je padla pod ničlo. Danes vlada v Sloveniji absolutna samovolja! Klerikalni listi pišejo, kakor jih je volja. Kaj zato, ako je vsaka druga beseda kleveta državne ideje, javne avtoritete ter gotovo teptanje jugoslovenskega patriotizma! Ali naj še

dalje trpimo tako anarhijo? Smatramo, da je skrajni čas, da se vzpostavi jaka upravna avtoriteta in da se uvede v naše kraje mirno državljansko življenje, gospodar, in kulturno tekmovalstvo brez dnevnega razburjanja od strani raznih avtonomističnih, klerikalnih in federalističnih nepridipravov? Vlada naj se diskretno zahvali za balkansko pojmovanje javnega življenja, kakor ga propoveduje zavezniška družba gospoda Radika. Mi hočemo mir, gospodarsko in kulturno tekmovalstvo! Če se pojavijo poznejši nedostaki, jih popravimo, kadar narod dozori, kadar uvidimo potrebo in kadar bomo imeli večino prebivalstva za sabo. Dotlej pa zahtevamo absolutno korektno vedenje napram osnovnim in drugim državnim zakonom. In to brez ozira na levo ali desno. V Sloveniji hočemo jako središče jugoslovenskega nacionalizma, državljanski ponos ter ljubezen do nove državne samostalnosti, do svobode in bratskega ujedinenja!

Volilni pokret v Primorju na vrhuncu.

Trst, 27. marca.

Samo še dober teden dni nas loči od volitev in je pač razumljivo, da volilno gibanje, vedno živahnejše, prihaja že do vrhunca. Značilno pa je, da se to gibanje, vsaj kolikor se kaže javno, zlasti v prav zadnjem času omejuje le na dve listi, fašistovski in jugoslovenski. Komunisti in obe socialistični stranki vrše svojo volilno propagando le potom tiska, letakov in osebne agitacije, z javnimi volilnimi shodi pa ne prihajajo na dan. Ravno tako dela tudi polarska stranka, dočim pa demokracije v našem Primorju celo nimajo niti enega lista, ki bi podpiral agitacijo za njihovo listo. Republikanci so priredili volilni shod v Trstu, kjer je prišlo do ostrih besednih spopadov med njimi in fašisti in je končno oblastveni zastopnik razpustil zborovanje, in imeli so tudi več shodov v Istri, kjer je povsod prišlo do vročih besednih bitek med njihovimi in fašistovskimi govorniki. Do dejanskih nasilij pa ni prišlo nikjer. Vključ temu pa je republikanska stranka po nalogu osrednjega vodstva obustavila javne nastope in sicer, kakor pravi, v znamenju protesta proti fašistovskemu nasilju, ki se je morda v resnici dogajalo kje v starih provincialih, dočim se je pa v Primorju — resnici na ljubo bodi povedano — volilno gibanje vsepovsod razvijalo popolnoma svobodno, mirno in dostojno. Ako se izkazeta dva, v ostalem gotovo brezpomembna dogodka, da so z našega

volilnega shoda v Dornbergu na kolkortolico obhoda v način odpravili slovenskega fašista, ki je žalil našega kandidata, in da so v Timenici domači fantje županu Rogliju njegovo prenavdušeno agitacijo za fašistovski listo poplačali s krepelci, so se vsi dosedanj volilni shodi, pa naj so bili prirejeni z naše ali fašistovske strani, vršili popolnoma v redu. Italijanski tisk, ki z vso mogočo pazljivostjo zasleduje volilno gibanje med našim narodom, je zabeležil samo ta dva »incidenta«, a tudi že ne govori več o njima, ker sta popolnoma osamljena, čisto krajevnega značaja in za splošno brezpomembna.

Med našimi in fašistovskimi volilnimi shodi je precejšnja razlika. Na naših shodih nastopajo naši kandidati in drugi naši govorniki izključno v slovenskem ali hrvaškem jeziku, poleg njih pa se skoraj redno oglašajo tudi kak odposlanec fašistovske stranke in sicer navadno v italijanskem jeziku, da »pobja« izvajanja naših govornikov in vabi h glasovanju za fašistovski listo. Izbirni v izrazih taki »ugovarjalci« naj-večkrat niso preveč. Očitek iredentizma in sovražnosti proti Italiji in fašistovski vladi jim je vedno na jeziku.

Pogostoma prihajajo tudi z grožnjami, da se fašistovska vlada ne bo ozirala na potrebe prebivalstva, če bodo volilci glasovali za slovensko listo proti fašistovski. Običajno pripeljejo taki fašistovski govorniki seboj nekoliko

milničnikov, če jih ni v dotičnem kraju, in shod se zaključí potem z »Giovinezza«, fašistovsko himno, italijanski listi pa potem poročajo o navdušenju za fašizem, za fašistovsko vlado, za Mussolinija in o sijajnem uspehu fašistovskega »ugovarjalca«. Na fašistovskih shodih je stvar drugačna. Za tak shod dobe župan dotičnega okoliša službeni nalog, da se udeleže shoda. Običinski svet dotičnega kraja, kjer se vrši shod, mora biti prisoten polnoštevilno. Iz Trsta, Gorice, Vidma, Pule ali Pazina pride potem fašistovski kandidat v spremstvu drugih fašistovskih veljakov ter enega ali dveh slovenskih ali hrvaških prodancev, ki ponavljata slovenski, oziroma hrvaški, kar je govoril glavni govornik italijanski. Po shodu, na katerem vlada vedno silno navdušenje, je pogostitev gostov na občinske stroške in slovenska zaveza občinskega sveta in županov, da se bo storilo vse za zmago fašistovske, nacionalne liste. »Ugovarjalcev« z naše strani na takih shodih ni. Razlogi so pač lahko umljivi, kakor je tudi umljivo, da so fašistovski govorniki, posebno če so »vitezji«, kakor goriska Peternelli in Bandelli, ob takih prilikah strupeni, kolikor je mogoče, in ne najdejo dobrega lasu na kandidatih slovenske liste.

Z naše strani se posveča posebna skrb Istri, ki je bila ob zadnjih volitvah torišče tako grozovitega nasilja, da je bil vsak javni nastop jugoslovenskih kandidatov sploh nemogoč. Od leta 1914. sem, celih deset let, ni bilo v Istri javnega shoda, na katerem bi bil naš slovenski in hrvaški narod mogel odkrito pokazati svoja čustva. Danes je to mogoče, in ljudstvo se zgrinja na shode naših kandidatov po ure in ure daleč, samo da čuje po tolikem času bodrilno besedo v svojem jeziku. Navdušenje gre kakor plaz od sela do sela. V nedeljo, zadnje pred volitvami, bo še cela vrsta shodov, ki jih narod tako željno pričakuje, in v nedeljo, 6. aprila, na dan volitev, bo Istra brez dvoma sijajno osvetlila svoje narodno lice.

Po Krasu, v nekdanjih kranjskih okrajih, po vipavski in soški dolini je naše volilno delo vsekakor lažje in mu prihaja v prid prevsem fašistovska volilna agitacija sama, ker s svojim globoki narodni čut ljudstva žalečim rohnenjem proti predstavnikom naše narodne misli in izsiljevanjem vdanosti napram tistim, v katerih je spoznal narod svoje najhujše tlačitelje in zatiralce, naravnost prepoveduje ljudstvo, česa ne sme storiti. In ker naš narod v svoji ogromni večini ničesar bolj ne za-

Aleksij Tolstoj.

Polet na Mars.

—Potujem z vami — je dejal vojak, korajžno — kdaj naj pridem s prtljago?

—Jutri. Moram Vas seznaniti še z aparatom. Vaše ime in priimek?

—Aleksij Gusjev, Aleksij Ivanovič.

—Poklic?

Gusjev se je osrli nekam raztreseno na Losa in povesil oči na svoje prste, ki so potrkavali po mizi. —Pisem sem, — je dejal, avtomobil poznam dokaj dobro. Letal sem na aeroplanu kot opazovalec. Od osemnajstega leta se pečam z vojno — evo, ves moj poklic. Nad dvajset ran imam. Sedaj sem v rezervi. — Naenkrat je z dlanjo krepko podrgnil sence in se kratko nasmehnil. No, čedne stvari sem doživel v teh sedmih letih. Odkrito rečeno — voditi bi moral polk, pa je moj značaj nestanovitven. Prenehajo vojne operacije, ne da mi žilica miru: srbi me. Vse je v meni zastrupljeno. Izprosim si, da me kam pošljejo ali pa kar tako pobegnem. Zopet si je pogladil čelo ter se nasmehnil — štiri republike sem ustanovil — v Sibiriji in na Kavkazu, vseh mest se zdajle ne spominjam. Nekoč sem zbral tristo fantov, odšli smo, da osvobodimo Indijo. Vleklo nas je tja. V gorah pa smo zgrešili pot, zalotila nas je nevihta, v pečinah in v prepadih smo izgubili konje. Vrnili se nas je malo. Pri Mahno sem služil dva meseca, pri moji veri. Na trojkar in kolesar sem dirjali po stezi — živjal duša, vina jedil — v izobilju, bab,

kolikor hočeš. Zadenemo na bele ali rdeče — strojnice, imamo na kolesih — poboji. Vozove ujamemo, zvečer pa smo že osemdeset kilometrov oddal. To je bilo življenje! Naveličali smo se — nima smisla, pa tudi mušičkom je začela presadati ta mahnovščina. Vstopil sem v rdečo armado. Potem smo podili Poljake od Kijeva, — tu sem bil že v konjenici Budennega. Ves pohod — v galopu. Poljake smo klestili kar mimogrede. — »predaj Varšavo!« — Pred Varšavo smo ga pa polomili — pehota nam ni pomagala. Zadnjič sem bil ranjen, ko smo naskakovali Perekok. Valjal sem se potem skoraj celo leto po bolnišnicah. Ozdravil sem — kaj naj počnem? Tu mi pride pod roko dekle — oženil sem se. Moja žena je dobra, smili se mi, toda doma ne morem živeti. V selo bi šel — oče in mati sta mi umrla, bratje so pobiti, zemlja je zapuščena. Tudi v mestu nimam kaj delati. Vojne ni nobene in je tudi ni pričakovati. Mstislav Sergejevič, bodite tako dobri, vzemite me s seboj. Prav Vam pridem na Marsu.

—Seveda, zelo rad — je dejal Los in mu segel v roko, na svidenje jutri.

IV. POGLAVJE.

Noč brez sna.

Vse je bilo pripravljeno za odlet z zemlje. Toda naslednja dva dni se je bilo treba skoraj brez spanja ukvarjati s skladianjem v aparatu in z množico druge ropotije. Preizkušali so naprave in instrumente. Odstranili so les, ki je obdajal aparat in razdril del strehe. Los je pokazal Gusjevu mehanizem za kretanje in važnejše naprave — Gusjev se je izkazal kot izurjen in razumen pomočnik. Drugi dan ob šestih je bil določen odlet.

Pozno zvečer je Los odločil delavce in Gusjeva, ugasniti električne luči, izvzemši svetilko nad mizo, in legel oblečen na železno posteljo v kotu lope, za trinožnikom teleskopa.

Noč je bila tiha in zvezdna. Los ni spal. Roke je položil pod glavo in zrl v mrak pod streho, napeto kot pajčevina in to, čemur se je hotel drugi dan umakniti z zemlje, ga je znova mučilo kakor še nikoli. Več dni se je premagoval. Zdaj, v zadnji noči na zemlji, je omagalo njegovo srce: muči se, plaka! Spomin je prebudil nedavno prošlost... Na steni, na obojih — sence predmetov. Svečo zakriva knjiga. Vonj lekarstev, zrak teži. Na tleh, na preprogi — umivalnik. Ko vstaneš in greš mimo umivalnika — begajo po steni in po otožnih cvetlicah sence predmetov. Kako je mučno! V postelji — to, kar je dražje od sveta — Katja, žena ki diha hitro, hitro in tiho. Na podglavju — temni, zmrušeni kodri. Pod odejo privzdignjene noge. Katja odhaja od njega. Spremenilo se je še nedavno tako divno, krotko lice. Zdaj je rožnato, nemirno. Osvobodila je roko in ščiplje s prsti rob odeje. »No, odprti oči, no — poglej. Poslovi se od mene.« Govori z otožnim, komaj slišnim glasom. »Pni okro, pni okro«. Njen dečji, komaj slišni, otožni glas hoče reči: — »Odprti okno.« Strašno, grozno — sočutje z njo, s tem glasom: »Katja, Katja, — poglej.« Poljubila ji lice, čelo in zaprte trepalnice. Toda ne tolaži je sočutje. V grlu ji drhti, grudi se sunkoma dvigajo, prsti so se zariji v rob odeje. »Katja, Katja, kaj Ti je?« Ne odgovarja, odhaja... Dvignila se je na komolec, dvignila grudi, kakor da jo od spodaj suvajo, mučijo. Mla glava se je ločila od podglavja in sklonila nazaj... Zleknila se je in skrla v posteljo. Drhteč od strahu in sočutja je je Los objel in se pritisnil k njej. V usta je vzel odejo.

»Na zemlji ni usmiljenja!«... Los je vstal iz postelje, vzel z mize škaflico s cigaretami, prižgal in hodil nekaj časa po temni lopi. Potem se je povzpelo na stopnice teleskopa, našel z iskalcem Mars, ki se je bil dvignil že nad Petrograd in je dolgo gledal majhen, jasen in topel balonček. Lahno je drhtel v prekrizanih črtah okularja.

»Da, na zemlji ni usmiljenja!« — je dejal Los polglasno, spustil se s spuljenic in legel v posteljo. Spomin je razgrnil pred njim vizijo. Katjuša leži na travi pod hribom. Daleč za valovitim poljem so zlate točke Zvenigoroda. Jastrebi letajo v letnem znoju nad žitnim poljem. Katjuša je vroče in slabost jo obhaja. Los sedi poleg nje, grize travo in gleda plavaloso, nepočeasno Katjušino glavo, zagorela pleča s svetlo progo kože med zagorelim delom in obleko, ogleduje Katjušin komolec, ki ga je ugriznil komar in ki podpira lice. Njene sive, ravnodušne in divne oči — tudi v njih letajo jastrebi. Katja je stara osemnajst let, misli o možitvi. Zelo, zelo nevarno je prikupljiva. Danes, po kosilu, pravi, pojdeva ležati pod hrib, odtod je razgled daleč na okoli. Leži in molči. Los si misli: »Ne, mila moja, imam važnejše posle, nego da se tako le pod hribom zaljubim v Vas. Na ta trnek se ne ujamem, na letovišču Vas ne bom več obiskoval.« Ah, moj Bog, kakšni posli bi mogli biti važnejši kot je Katjušina ljubezen! Kako neopazno so bili zamujeni ti letni, goreči dnevi. Ustavil bi tedaj pod hribom čas. Ne, zame se več, ne vrne se več...

niče kot naravno izdajstvo, razni re-
negatski »vitezi«, ki v silajnih avtomob-
ilih drže po dežel in trosijo fašistov-
sko volilno propagando, zapuščajo za
sabo le zaničevanje in stud. V sprem-
stvu Peternelli in Bandelli je videm-
ski Pisenti obromal že Kras, vipavsko
in soško dolino, govoril je v St. Petru,
Prvačini, Vipavi, Komnu, Boven, Koba-
rida in Idriji. Bandelli si je dal vzkljati
»Evele Italija, živio Mussolini, živio
Bandelli« v Podkrajju, na Colu in v Ce-
povanu, kjer je po poročilu, ki ga je
brez dvoma sam podal laškim listom,
njegovu proslavo fašistovskih nasilstev
in pobojev poslušalo nič manj kot —
6000 volilcev (vsa banjska planota ne
steje toliko prebivalcev!), in zdaj čaka
njihovega osrečujočega poseta edino le
še Notranjska. Nedelja, 30. t. m., bo
zaključila to kinematografsko komedijo.
Propagandno delo slovenskega vo-
lilnega odbora po Krasu, Goriškem in
Notranjskem se ne osniva toliko na
javni shodi, kot na tihem, a zato tem
zatrtajšem in izdatnejšem delovanju

Pogled po svetovni politiki.

Gospodarstvo in politika.

Italijanski gospodarski člankarji iz-
ražajo nado, da prinese delovanje me-
narodne komisije izvedenec rezultat, ki
pokaže plačilno možnost Nemčije v
končni luči, na kar se stori solucija,
katero premagan nemški narod sprejme
in izvrši. Luigi Einaudi misli, da bodo
zahtevane reparacije po tej soluciji
mnogo manjše nego so se doslej nava-
žale do 172 milijard zlatih mark. Najbrž
savezniški skupno popuste vsak svoj del
napram Nemčiji, kar bi moralo imeti za
posledico preureditev dolgov in kredit-
tov med zavezniški sodelniki. Italijanski
dolgi Angliji in Ameriki, ki sega danes
nominalno do 23 milijard zlatih lir, ima
svojo protipostavko v kreditu 13 mili-
jard napram Nemčiji. Ako v Londonu
sodijo, da pritisk reparacij ovira Nem-
čijo, da ne more otvoriti svojih tržnic
za eksport, zakaj bi ne mogli dopustiti
misi, da je 28 milijard dolga zavezni-
škim enaka ovira Italiji za stabilizacijo
lire in gospodarsko opomoč. Nerazum-
ljivo pa je angleško sočustvovanje z
Nemčijo, ko je vendar dognano, da si je
Nemčija mogla precej ustaliti svojo va-
luto in si z zadostno lahkoto ureja svo-
je finance, ktere so bile v zadnjem ča-
su v neredu bolj po njeni lastni volji ka-
lor pa po krivdi drugih. Reparacijsko
vprašanje ima potom izvedeniške komi-
sije priti k zaključku, na kar bi se pre-
srečali ali izbrisali medzavezniški dol-
gov, potem pa bi nastopila finančna
ekspanzija. Italijanski gospodar dobro
sodi pomen posojil drugim, manjšim dr-
žavam. To je gospodarska politika, ki
večjem narodni, potrebuječemu raz-
vika, obeta zaščene cilje. Einaudi be-
leži nato s skrbjo in veseljem vest o ita-
lijanskem posojilu Poljski. Pa da ne bo
leto naprečno presojal tega posojila in da
ne pridejo Američani in Angleži proti
Italiji z očitki, kakršne so napravili Fran-
ci, ki je posojila svoj denar Poljski,
Čehoslovski in Jugoslovski. Italijansko
posojilo ni posojilo italijanske vlade
poljski, ampak je privatno posojilo, da-
no poljski državi. Visoka vsota 100 mi-
liardov zlatih lir pomeni razveseljivo si-
lo italijanskih finančnikov. Finančne
ekspanzije želi Einaudi svoji deželi. Zato
pa bi tako rad spravil z dnevnega reda
fiste reparacije in medzavezniške dolgo-
ve. Ali prav medzavezniška politika jih
drži v vednem opredlu. Mir pred poli-
tikai so klicali te dni na veliki konferenci
o delavskem vprašanju v Londonu. An-
gleški narodni ekonom Vice je razlagal,
da isvira angleška nezaposlenost izključ-
no iz propadanja svetovne trgovine in
prof. Gregory je svečano izjavil, da kar
svet potrebuje, niso dragoceni poizkusi,
da bi se ojačile valute, ki so izgubile
svojo vrednost, marveč mir pred poli-
tikai, ki vedno od časa do časa, ko se
pričenjajo valute stabilizirati, s politič-
nimi odredbami, ki so v nasprotju z go-
spodarstvom, ogrožajo težko doseženo
stabilnost. Gospodarstvo in politika! Če-
sto udarita drug ob drugega, kreneja
pa včasih vsak na svojo pot, sled-
nja pa se zopet sestane na skupnem
torišču. Vezana sta nase in ker je tako,
je želeli, da bi se povojne gospodarstve
in politične prilike in neprilike izravnale,
na kar bi se moglo gospodarstvo lepo
kriti s politiko in politika z gospodar-
stvom.

Volitve.

V Italiji, v Nemčiji, v Franciji. Kak-
šen bo izid? Ali prinesejo volitve kake
znatne izpremembe za evropsko in sve-
tovno politiko? Najbrž ne. V Italiji bo
zmagal Mussolinijev fašizem, ki se s tem
povzpne do svojega vrhca. Mussolini ho-
če imeti notranjost dežele navezano na
svojo besedo, v sunanji politiki pa sa-
sleduje velik italijanski razmah, ki naj
da italijanskemu ljudstvu blagostanje in
slavo. V Nemčiji bodo volitve 4. maja,
na francoskem pa 11. maja. Nekateri
miroljubnejši Nemci pravijo, da bi bilo
bolje, ako bi se vršile volitve v Nemčiji
za francoskim, ker bi rezultat slednjih
vplival morda pomirjevalno na nemške
volitve in bi ne imele toliko ugodnih
in ekstremne stranke, komunisti in

v ljudstvu ukoreninjenega zaupnika bra-
nizacije, zato naš tisk zabeleži le
dva večja shoda, sežanskega, na kato-
rem je dr. Wilfan, in mirenškega, kjer
je dr. Besednjak razvil program slo-
venskega volilnega odbora. V nedeljo,
30. t. m., se zaključilo tudi z naše stra-
ni volilna zborovanja, izvemši morda
še kak volilni sestanek v zadnjem
tednu.

H koncu naj se zabeležim dogodek,
ki kaže vso brezdanjo razliko med ču-
stvom pravega Italijana in rene-
gata — prodanca. Dr. Wilfan je te dni
umrla hčerka in se ni mogel udeležiti
25. t. m. na Vročku v rižanski dolini
naprednega shoda, na katerega je prišel
kot »govorjalec« fašistovski tajnik iz
Kopra, dr. Petris, ki je prišel svoj go-
vor s tem, da je kot človek in oče izra-
zil odsotnemu dr. Wilfanu svoje soža-
lje na izgubi, ki ga je zadela. S takim
nasprotniki je boj res lep in časten; re-
negatske »viteške« surovine pa seveda
niso zmožne takega viteštva!

radikalni nacionalci. Tako si bo znala
Francija izvoliti zastopstvo, odgovarja-
joče razpoloženju v Nemčiji, katero
ustvarjajo volitve. Sicer v francoski po-
litiki ni pričakovati nikake nove smer-
nice, volitve pokažejo gotovo, da je do-
sedanje nastopanje proti Nemcem po-
vsem odobravano sredi francoskega
ljudstva, samo pospešiti treba rešitev
spora z Nemčijo. Po tem cilju stremi si-
cer že Poincaré v polni meri. Baš te dni
je se razglasilo, da predlaga Poincaré v
dopisovanju z Macdonaldom celo vrsto
mednarodnih konferenc, ki bi se bavile z
vsemimi problemi, katere treba nujno re-
šiti, da pridemo do miru in varnosti v
Evropi. Pritegnila bi se k razgovorom
tudi Nemčija in končno Amerika, da bi
se narodi razgreli za misel medsebojne-
ga trajnega sporazuma. Ali težko je,
ker že med Londonom in Parizom ni ni-
kakega pravega zaupanja in angleški
politiki zakriče, da bo konec angleškega
ugleda, ako se Macdonald le malo bolj
nakloni k Poincaréju ali ako izpregovori
kak pomembnejši mirovni stavek. Po
Poincaréjevemu padcu smo čuli iz an-
gleških listov, da je bila vsa labourska po-
litika v Evropi orijentirana na pričako-
vanje tega padca. V Parizu pa včasih
sodijo, da se labourska vlada ne bo
mogla dolgo držati ter da pride morda
kmalu trenutek, ko bo treba sačeti po-
galjanja z novimi angleškimi ministri.
Tako razlaga negotovost prizadevanja
za ustvaritev trdnega terena, s katerega
bi se Nemce spravilo k razumu in bi se
pričela evropska obnova. Nemčija spre-
tno izgraja večne difference v mnenju
med Londonom in Parizom in tako ti-
ramo dalje vsi skupaj svoj evropski
kaos. V Nemčiji napovedujejo z volitva-
mi osvobodilno politiko in v Prusiji se
razvija nova agitacija za pripojitev Av-
strije k Nemčiji. Nemčija do Karavanki

Ob razdrapanem položaju se tudi vse
oborožuje. Vsi državni pred vsem
goje letalstvo. V Varšavi so ustanovili
ligo za zračno obrambo Poljske. Zboro-
vanja sta se udeležila tudi predsednik
republike in vojni minister Sikorski, ka-
teri je v svojem govoru zatrjeval, da
zasleduje Poljska sicer pacifično poli-
tiko, toda močno zrakoplovstvo potre-
buje, ker Nemčija vedno misli na re-
vanšo in noče opustiti svojega »Drang
nach Osten«. Rusija pa bo še to spo-
mlad imela tudi zračnih letal okoli 2000.
Mussolini pripravlja za jesen ogromno
zrakoplovno prireditve, ki pokaže, kako
silno močna je že Italija v zraku. K
vesti, da bi se Amerika zavzemala za
razorožitveno konferenco, poročajo, da
jo smatra sam predsednik Coolidge za
sedaj za neizvedljivo. V Ameriki izva-
ljajo dosledno, da se mora priti najprej
do čiste in jasne rešitve reparacijskega
problema, ki tvori temelj za evropske
mirovne dispozicije. Amerika pa se tačas
oborožuje dalje. Za ameriško vojno mor-
narico je bilo sprejetih 272 milijonov
dolarjev. Po vseh državah je enako:
povod se z besedo oklepajo pacifizma,
istočasno pa se določajo vsote za obo-
roževanje, in prvi vrsti v zraku. V sru-
ku še ni bilo velike vojne, samo pričetki
so bili v zadnji svetovni vojni, torej
pripravljamo se na sračno vojno v veli-
kanskem obsegu ob stalnem propovedo-
vanju potrebe razoroževanja! Nemške
volitve napovedujejo bojnega duha, pre-
vezetega strašne revanše, na kar mora
Francija odgovoriti s ojačenim prit-
iskom. Američani naj ne čakajo samo re-
šitve reparacijskega problema, ampak
na pomoč naj prikažejo, da pridemo do
nje kar najhitreje mogoče. Morda bo iz-
id volitev tak, da izpove ameriško inter-
vencijo v Evropi.

Poslano.

Dolgo se 2000 oblek kamgarn
in ševijota najboljnih kakovosti prvih
angleških, škotskih in nemških tvojnic!
Ne zamudite ugodne prilike!

Leonard & Gortman.

Pred odločilno bitko v narodni skupščini.

Koncentracija parlamentarnih sil. — Opozicijonalc napovedujejo sabotažo proračuna. — Napetost.

— Beograd, 29. marca. (Izv. Ob 8.)
Vse dneve krize napeto zanimanje za
razvoj in razplet naše notranjepolitične
in parlamentarne krize je dospelo z da-
našnjim dnem na vrh. Za potek da-
našnje plenarne seje je v vseh intere-
siranih krogih veliko zanimanje, ker se
pričakuje, da doživi nova vlada tu svoj
prvi polom in da se razvije ljuta borba
med obema taboroma, ki sta do zadnje-
ga izvedla koncentracijo vseh svojih
razpoložljivih sil. Tekom včerajšnjega
dneva je bila izvršena koncentracija in
grupacija opozicijskih skupin. Opozici-
cijski blok je odločen, da nastopi na
današnji dopoldanski seji, na kateri ne
poda vlada iz parlamentarnotehničnih
razlogov nobene programatične dekla-
racije, v vsej svoji kompaktnosti in bo
skušal že na zunaj dokumentirati svojo
moč in jakost na ta način, da bodo vse
opozicijske skupine takoj ob otvorit-
vi seje prikorakale s svojimi voditelji na
čelu kompaktno v zbornico in da bodo
vsi opozicijski poslanci zasedli se-
deže levice tako, da se bo že na zunaj
pokazala pretežna večina bloka in manj-
šina vlade. Skupno z vsemi verificira-
nimi mandati vstopijo v zbornico vsi
oni Radičevski poslanci, katerih manda-
ti še niso verificirani in oni ki še niso
položili prisige. V zbornico vstopi da-
nes okoli 55 Radičevih poslancev.

Na drugi strani so organizirali ra-
dikali svojo fronto in so odločeni vodi-
ti borbo proti bloku s skrajnimi in raz-
položljivimi parlamentarnimi sredstvi.
Na včerajšnji seji radikalnega kluba je
predsednik Nikola Pašić pozval vse čla-
ne kluba, da morajo biti kompaktno
zbrani in v strogi disciplini nastopati v
narodni skupščini.

Po razpoloženju, ki je snoči vlada-
lo v kulorjih narodne skupščine, je da-
nes dopoldne pričakovati, da se v zbor-
nici razvijejo viharne prizori. Najbolj
bojovite se kažejo zemljoradniki, ker ni-
kako ne morejo preboleti, da je po-

Obstrukcija opozicijskega bloka v narodni skupščini.

Otvoritev narodne skupščine. — Radičevci polnoštevilni v skupščini.

— Beograd, 29. marca. (Izv. Ob
10.15.) Za današnjo sejo je vladalo po-
vsod nervozno zanimanje. Galerije so
bile že v prvih urah prenapolnjene. Vse
je s nepričakovano neestrpnostjo pri-
čakovalo začetka seje, da vidi, kako se
razvijejo dogodki. Diplomatične lože
so ravnotako goste zasledile. Povsod
je zavladala težka atmosfera, ki kaže,
da pade na današnji skupščinski seji
važna odločitev glede notranje politike
in da se pričeneja ljuta borba proti vladi.
Opozicijski blok je prišel danes s
tehnično obstrukcijo.

Predsednik skupščine Ljuba Jo-
vanović je ob 9.15 dopoldne otvoril
redno sejo. Na dnevnem redu je nade-
ljevanje proračunske razprave.

Pred otvoritvijo je kompakten
opozicijski blok zasedel vse seže
na levi. V zbornico so prišli demo-
kratje, klerikali in bosanski muslima-
ni s svojimi voditelji na čelu. Kleri-
kalci, ki so doslej zavzemali skrajno
desnico, so se plasirali tudi med levi-
čarje. Skrajni sedeži leve so ob otvo-
ritvi bili še prazni. Ti so določeni za
radičevce. Nemci in džemijetski po-
slanci so zavzeli nekdanje klerikalne
sedeže na skrajni desnici. Radikali so
ostali v centru.

Po končani formalnostih je tajni-
štvo skupščine prečitalo najprej kra-
ljev ukaz o demisiiji homogene radi-
kalne in za tem kraljev ukaz o imeno-
vanju nove vlade.

Ves čas je zbornica stoje in molče
poslušala čitanje ukazov. Ko je vstopil
v zbornico demokratiški prometni mi-
nister dr. Svetislav Popović, so ga
Davidovičevi demokratje sprejeli s
ironičnimi opaskami in ploskanjem.

Ko sta bila kraljevska ukaza pre-
čitana, so korporativno vstopili v raz-
pravno dvorano vsi v Beogradu navzo-
či radičevci, 65 po številu, s Vladimir-
jem Mačkom in Ivanom Predavcem na
čelu. Zavzeli so sedeže skrajne leve.
Opozicijonalc, osobito klerikali in
muslimani so jih pozdravljali s vihar-
nimi medklici in navdušenim ploska-
njem. Bil je pravi vihar. Demonstracija
je trajala skoraj deset minut. Čuli so
se samo klici »Živeli! Živeli!

Med vstopom radičevcev v zbor-
nico, je prišlo do viharne preprije,
medklicov in medsebojnega prekanja
med blokom in radikali. Vihar je dobil

HITLER IN LUDENDORFF KLICETA BOŽJO SODBO NA POMOČ.

— Berlin, 28. marca. (Izv.) Z včeraj-
šnje seje se je takorako zaključil mona-
hovski proces. Das 1. aprila se proglasi raz-
sodba. Hitler in Ludendorff sta se včeraj
malo hvalilo in povzdigovala svoje delova-
nje. Hitler se je tolažil s upanjem, da bo
Nemčija pravilno sodila njuno akcijo. So-
diti lahko trdijo, da njuna svoja ob-

stal notranji minister dr. Srskić, naj-
hušji nasprotnik bosanskih zemljoradni-
kov, s katerimi je imel že popreje v
skupščini neprestane konflikte. Radikali
sami so danes pripravljeni, da dosežejo
zadostne šefu arhiva narodne skupšči-
ne, kateremu je, kakor včeraj javljeno,
posl. Pečić (dem.) odnesel spise in
protokole o Radičevih mandatih in to
brez njegovega dovoljenja.

Po poročilih iz opozicijskih kro-
gov namerava blok v skupščini sabota-
irati najprej prehod na dnevni red, to
je razpravo o proračunu ministrstva tr-
govine in industrije.

V parlamentu zelo živahno raz-
pravljajo vprašanje, če imajo poslanci,
katerih mandati še niso verificirani, pra-
vico glasovanja. Opozicija se pri tem
sklicuje na člen 6 alineja 2 poslovnika,
ki določa, da imajo vsi poslanci, katerih
mandati niso uničeni, pravico prisostvo-
vati sejam skupščine, nimajo pa prava
»glasovati o verifikaciji svoj-
jega mandata«. Člen 9 poslovnika
pa odreda poslancem, ki še niso prise-
geli, pravico govora, ker je po tolmače-
nju nekaterih poznavalcev poslovnega
reda, merodajno tudi za glasovanje.
Splošno je treba ugotoviti, da se po-
slovnika določila nanašajo samo na
verifikacijsko postopanje takoj ob otvo-
ritvi skupščine, niso pa vpoštevanji taki
slučaji, kakor je verifikacija Radičevskih
mandatov.

Na dnevnem redu današnje seje je
nadaljevanje proračunske razprave. Na
vrsti je podrobna razprava o proračunu
ministrstva trgovine in industrije. Vla-
dina večina je odločena, da se ima raz-
prava danes vršiti dopoldne in popol-
dne in da se v vsakem slučaju ima po-
daljšati tako dolgo v pozno noč, da bo
sprejem proračuna omogočen. Videti je,
da bo seja trajala skoraj do tutej zjut-
raj. Vlada upa, da ji bo uspelo rešiti pra-
račun in tako omogočiti redno funkcionir-
anje državnih financ.

tak obseg, da je bil predsednik Jova-
nović prisiljen za nekaj minut prekiniti
sejo.

Seja se je ob 9.40 nadaljevala. V
dvorano je vstopil prosvetni minister
Svetozar Pribičević. Radikali so
mu prirejali viharne ovacije. Demo-
kratje Davidovičeve skupine so ga za-
smehljivo pozdravljali ter mu ploskali.

Posl. Voja Lazić (zemljorad.) se
je priglasi k poslovanju, izjavljajoč,
da je bilo postopanje predsednika
skupščine, ko je samovoljno določil
dnevni red današnje seje, proti členu
29. poslovnika in da ima šele današnja
seja določiti dnevni red. Predlagal je
tako dnevni red: verifikacija mandatov
HRSS. (Opozicija viharno ploska. Kli-
ci: Živeli! Živeli!)

Predsednik Jovanović je tako
odgovarjal, odklanjajoč ta predlog, ker
ni utemeljen v poslovniku. Dnevni red
današnje seje je bil pravilno določen
na zadnji skupščinski seji. (Vihar v
zbornici. Opozicija kliče: »Glasujmo!
Glasujmo! Imamo večino!)

Opozicija, osobito zemljoradniki,
so pričeli s tehnično obstrukcijo. Na-
stal je zopet nepopisen in peklenski
vihar. Predsednik Jovanović je med
tem oddal vodstvo predsedstva pod-
predsedniku D. agoviću, ki je v
svoji nespretnosti in nepoznanju po-
slovnika končno dovolil, da se je glosa-
valo o Lazićevem predlogu, oziroma o
predlogu posl. Pečića, da se zbornica
izreče, ali ima glasovati za predlog po-
slanca Voje Lazića ali ima odobriti po-
stopanje predsednika skupščine. (Ve-
nomer so se ponavljali frenetični klici:
»Glasujmo! Glasujmo!)

Podpredsednik Dragović je odredil
glasovanje z vstajanjem in sedenjem.
Za predlog opozicije so glasovali tudi
Radičevi poslanci. Opozicija je glosa-
vanje pozdravila s urnobesnim plo-
skom. Radikali so ugovarjali in končno
dosegli, da je podpredsednik odredil
poimensko glasovanje.

Tajnik Kobasica je začel čitati
imena posameznih poslancev. Med čita-
njem se je ponovil vihar in trušč, tako
da je moral podpredsednik sejo pre-
kiniti za 15 minut.

Seja se je nadaljevala sedaj ob
10.15 in traja dalje.
(Nadaljevanje med Najnovejšimi.)

VISLA IZSTOPILA. — DEL VARŠAVE IZPRAZNJEN.

— Varšava, 28. marca. (Izv.) Reka Visla
je naravná včeraj na 55.8 cm nad navadno
višino, ker so se v bližini mesta nakopili
ledeni bloki. Prebivalstvo je v naglici iz-
praznilo ogroženi del mesta. Zvečer je so-
čelo voda vpadati.

Zakaj Nemci ne podpirajo vlade?

— Zagreb, 29. marca. (Izv.) Vaš
dopisnik je imel včeraj priliko razgovor-
jati s politikom in parlamentarcem, ki
je zelo točno informiran o razmerah in
političnih težnjah nemškega parlamen-
tarnega kluba. Nemci so dolgo časa ko-
lebal med vlado in opozicijskim blo-
kom.

Iz čisto nacionalistično šovinistič-
nih razlogov so pričeli v skupščini s
taktiko, da si ali pri bloku ali na pri
Pašičevi vladi zavarujejo najdalekosež-
nejše koncesije na kulturnem, politič-
nem in gospodarskem polju. Pri zadev-
nih pogajanjih so stavili kot najglavnej-
šo točko — zahtevo, da se ustanovi mi-
nistrstvo za narodne manjšine. Radikali
so to zahtevo alimino odklonili z držav-
nopravnega stališča, dočim je Nemcem
opoz. blok, kakor zatrjujejo nemški po-
slanci, obljubil, da izpolni to zahtevo.
Za to se je zavzel zlasti Radić, ki ima
v svojih vrstah tudi 1 Nemca. Pripomni-
ti je treba, da taki zahtevi ne more no-
bena naša vlada ugoditi iz principa držav-
ne politike in pa iz okolnosti, da
nima niti ena država, kjer se nahajajo
narodne manjšine v večjem številu, ka-
kor pri nas, takega ministrstva.

Davidovičev manifest na demokratsko stranko.

— Beograd, 29. marca. (Izv.) Snoči je
Davidovičev demokratski klub imel kratko
sejo. Davidovič je objavil proglas, na-
menjen predsednikom vseh okrožnih in
krajnih organizacij demokratske stranke.
Proglas je nekaj odgovor na Pašičev
proglas na radikalno stranko. Davidovič
skuša v tem proglasu konstatirati, da je
Pašić neresnično in napačno pojasnil no-
tranjepolitično situacijo v naši državi. Na
iniciativno demokratske stranke se je pri-
čela akcija za ustanovitev opozicijskega
bloka z namenom, da se vrže strankar-
ska radikalna vlada in se mesto nje po-
stavi režim zakonitosti in poštenja.

Davidovič dalje zatrjuje v svojem pro-
glasu, da bo prisotnost demokratske stranke
v opozicijskem bloku najboljša ga-
rancija za to, da ne pride državno edinstvo
oz. velike narodne pridobitve v no-
bena nevarnost radi politične akcije bloka.
Blok ne pomeni nobene nevarnosti za ob-
stojo narodnega edinstva. Demokratska
stranka ne more odobravati stališča, da
se razdeli država v dva tabora na zma-
govalce in premagane, na privilegirane
in podrejene državljane in na državotvor-
ne in protidržavne elemente. Vsi državlja-
ni morajo biti enakopravni ter sodelovati
pri državi in narodnih poslih. Demokratska
stranka skuša s sodelovanjem vseh
narodnih elementov dvigniti mednarodni
prestiz države. (Kdaj so bili klerikali in
Radičevci narodni?)

Proglas dalje govori, zakaj je dem.
stranka oz. Ljuba Davidovič prišel akcijo,
da je z bratsko uslužnostjo omogočil so-
delovanje opozicijskih skupin, ki so šle
v svojem opozicijskem stremljenju
predaleč, dle nego je bilo potrebno. Treba
je pritegniti te skupine za skupno delo
na splošni blagor države. Z ustanovitvijo
opozicijskega bloka se je izpolnila iskra-
na želja naroda, da so privrati po osvo-
bojenju prišli v narodno skupščino vsi za-
stopniki Srbov, Hrvatov in Slovencev. Da-
vidovič končno izjavlja, da je prenehal po-
zasiški stranke bratovornil razdor med
Srbi in Hrvati. Koncem svojega proglasa
Davidovič pozivlja predsednike organizaci-
cij, da stopijo v stike tudi z nesomišljeniki
ter jim pojasnijo položaj države.

OBSTRUKCIJA OPZICI- JONALNEGA BLOKA.

— Beograd, 29. marca. (Izv.) Za da-
nes ob 8.30 dopoldne je sklicana seja
narodne skupščine. Po informacijah iz
vladnih krogov bo seja trajala ves dan
in še pozno v noč, da se omogoči spre-
jem državnega proračuna. Vlada hoče
na vsak način imeti proračun, ker kon-
cem tega meseca poteče zadnja od
skupščine odobrena dvajsetina.

Za sejo vlada veliko zanimanje. V
opozicijskem bloku se pojavlja bo-
jevitost in odločnost, že sedaj vladi
preprečiti vsako zahtevo. Opozicijonalc,
posebno Davidovičevi demokratji in
zemljoradniki pripravljajo viharne de-
monstracije proti nekaterim članom
vlade.

Med zemljoradniki so včeraj živah-
no razmotrivali predlog, da se prične
na današnji seji s tehnično ob-
strukcijo. Zemljoradniki so odločeni
pričeti z najostrejšo obstrukcijo in upa-
jo, da se jim posreči že danes spraviti
vlado v velike težkoče.

VLADA ZA VERIFIKACIJO RADIČEVH MANDATOV.

— Beograd, 29. marca. (Izv.) Na
snočni formalni konferenci članov
je bilo prvič sklenjeno, da vlada na
da v skupščini nikake program
deklaracije iz razloga, ker se je
le rekonstrukcija vlade in ker nan-
ova vlada izvesti program, ki
podala prejšnja vlada v svoji dekla-
raciji dne 1. junija 1923. Sedanja vlada
odločena nadaljevati svoje delo v si-
lu navedene deklaracije.

Konferenca je dalje razmotrivala
vprašanje verifikacije še ostalih Radi-
čevih mandatov. S formalnega stališča
je vlada na to, da se verifikacija teh

mandatov izvede strogo po določilih poslovnika, pred verifikacijo pa se ima rešiti državni proračun.

Iz radikalnih krogov prihajajo danes tudi poročila, da radikali na današnji seji odbora ne bodo delali tehničnih ovir, verifikirani bodo vsi mandati, proti katerim ni pritožb, glede onih mandatov, proti katerim so pritožbe, — če so umestne — pa se bo postopalo v smislu zakonitih določil.

RADIČEVI POSLANCI POL- NOŠTEVILNI V BEOGRADU.

— Beograd, 29. marca. (Izv.) Danes jutraj je prispel prvi podpredsednik HRSS dr. VI. Maček z ostalimi Radičevimi poslanci v Beograd. Prinesel je s seboj še nekatera pooblastila. Danes je v Beogradu zbranih 65 Radičevih poslancev. Radičevci zahtevajo od vlade in skupščinskega predsedstva, da se verifikacija njih ostalih mandatov izvede pred sprejemom državnega proračuna. V tem slučaju so pripravljeno omogočiti sprejem proračuna.

VERIFIKACIJSKI ODBOR.

— Beograd, 29. marca. (Izv.) Kakor javljeno, je sklicana seja verifikacijskega odbora za 16. uro danes popoldne. Vlade stranke zatrjujejo, da razpolagajo z večino 12 glasov proti 9. Namesto Wilderja, ki je imenovan za državnega podtajnika, je pozvan v odbor demokratiški disident Grigorije Anastazijević. Mesto, ki je je zavzemal za ministra dr. Krimzana, reflektira samostojni demokratiški klub za sebe, čemur se upirajo Davidovičevi demokrati. Današnja seja bo zelo burna. Pride gotovo do incidentov.

Poincaré sestavi vlado.

— Pariz, 29. marca. (Izv.) Sredi ob 20. je bilo uradno sporočeno, da je Raymond Poincaré končno sestavil ministrskega lista. Predsednik zbornice Peret je odklonil portfelj pravosodnega ministrstva, katero je prevzel Lefevre-Duprey, ki obdrži tudi ministrsko podpredsedstvo.

— Pariz, 28. marca. (Izv.) Novi Poincaréjev kabinet je sestavljen takole: 1. predsedstvo in zunanje zadeve: Poincaré, 2. notranje zadeve: Selves, 3. pravosodje: Lefevre-Duprey, 4. finance: Marsal, 5. trgovina: Loucheur, 6. vojna: general Maginot, 7. prosveta: De Juvenal, 8. javna dela: La Troquer, 9. kolonije: Fabry, 10. mornarica: Bokanowski, 11. socialna politika: Daniel Vincent, 12. osvobodeno ozemlje: Louis Marin.

— Pariz, 29. marca. (Havas.) Poincaré se je odločil vojnega ministra Maginota in ministra za javna dela De Troquerja obdržati v svojem kabinetu, ker sta najbolj interesirana pri ruhrski akciji.

— Pariz, 29. marca. (Izv.) Naloge novega kabineta so: ojačanje avtoritete državne oblasti v Franciji in dvigovanje ugleda Francije v inozemstvu. Med uradništvo se ima vpeljati najstrožja disciplina in diskretnost. Uradništvo je prepovedan vstop v komunistično stranko. Prejšnja vlada se je odločila izvesti volitve dne 11. maja, ta obveznost sedaj za to vlado ne obstoja in je toraj verjetno, da se volitve odgode.

— Pariz, 28. marca. (Izv.) Poslanska zbornica je danes popoldne imela kratko sejo. Podpredsednik Marin, ki je imenovan za ministra za osvobodene pokrajine, je bil voharno pozdravljen. Zbornica je s 380 proti 185 glasovi sklenila, da se seja parlamenta ima odgoditi do ponedeljka popoldne. Na tej seji se predstavi parlamentu nov Poincaréjev kabinet.

— Pariz, 28. marca. (Izv.) Dejstvo, da je znatno zastopan v novi vladi republikanskega blok, je pripisoval vplivu predsednika Milleranda. Imenovanje Marsala za finančnega ministra je tudi pripisoval velikemu vplivu Millerandovemu.

PRED VOLITVAMI V NARODNO SKUPŠČINO.

— Beograd, 29. marca. (Izv.) V parlamentarnih krogih danes z veliko nestrpnostjo zasledujejo nadaljnji razvoj današnjih dopoldanskih dogodkov v narodni skupščini, ko so zemljoradniki pričeli z obstrukcijo oz. sabotažo proti državnemu proračunu. Za slučaj, da bo opozicija z obstrukcijo onemogočila pravočasni sprejem proračuna, računajo, da pride do nepričakovane prekrojenja v notranjepolitični situaciji. Vlada opusti idejo, rešiti državni proračun, obenem bo storila odgovorno za nesprejetje proračuna celokupno opozicijo. Obtožila bo opozicijo kot edinega krivca in potem ni izključena možnost, da vlada takoj apelira na narod in da se prične Priprave za volitve.

UMOR SOVJETSKEGA FUNKCIJONARJA.

— London, 28. marca. »Daily Mail« javlja iz Rige, da je bil v neki vasi pri Stavropolu umorjen funkcionar sovjetske vlade in član vsruskega izvrševalnega odbora Davidov, ko je vodil preiskavo proti čelji, ki je v okolici Stavropola pomorila mnogo kmetov, ker niso plačali davkov. Ko je Davidov zasliševal kmete kot priče, je prijel neki za pričo vabljeno kmet sekstro ter z njo Davidovu razkral glavo v sovjetskem uradu.

'ANGLEŠKI ZAKON PROTI STAVKI.

— London, 28. marca. (Izv.) V gospodarski zbornici je Asquith predložil načrt zakona glede napovedi stavke. Po tem zakonu se ne sme proglasiti stavke, dokler državne oblasti niso same definitivno izjavile, da ni mogoče mirnim potom poravnati konflikta med delodajalci in delojemalci in da ni uspešna uradna intervencija.

CESTNA KONTROLA V LONDONU.

— London, 28. marca. (Izv.) Poslanska zbornica je v drugem čitanju sprejela zakon o vladni kontroli nad cestnim prometom v Londonu. Zakon je bil sprejet z 211 proti 112 glasovi. Po tem zakonu ima vlada urejevati javni promet v Londonu.

Politične vesti.

— Kam ste zašli, g. Davidovič? Ljuba Davidovič, vodja opozicijskega bloka, je izdal na svoje somišljenike proglas, v katerem pravi med drugim: »Ali mi, v katerih vrstah ni ljudi, ki so za časa vojne stopali v zvezo z neprijatelji svoje države proti svoji domovini, kjer ni takih ljudi, ki bi v najtežjih momentih za državo za hrbtom vlade sklepali naklepe s tujimi ministri, smo upravičeni, da trdimo, da še radikalne stranke nima pravice, da sumniči in obtožuje kogarkoli...« — To je smela, zelo smela trditev, g. Ljuba Davidovič! Vsa čast Vaši osebi, toda Vaša trditev, da v Vaših vrstah ni ljudi, ki bi »stopali v zvezo z neprijatelji svoje domovine in ki bi v najtežjih momentih za državo za hrbtom vlade ne sklepali naklepov s tujimi ministri«, ne odgovarja resnici! Vi ste patriot, priznavamo brez zadržka, toda v vaših vrstah se nahaja Stjepan Radić, ki je že leta in leta neprestano v najtesnejših stikih z vsemi sovražniki naše države! Bil je v zvezi z Madžari, bil je v zvezi z Nemci, bil je v intimnih stikih tudi z Italijani, še danes zatrjuje sam, da je v bratskem sporazumu s Todorom Aleksandrovom, odšel je v London, da tam kaj podminira zgradbo naše države, sedaj pa sedi na Dunaju in stalno snuje naklepe, kako bi zrušil državo, ki je vznikla iz krvi in znoja milijonov najboljših sinov troimenega našega naroda. Ta mož je sedaj Vaš zaveznik! In s tem svojim zaveznikom se nadejate, da ustvarite domovini, naši državi, lepšo bodočnost? Kakšna tragična zmota!

— Kiso grozdje. »Slovenec« se nikakor ne more sprijazniti z mislijo, da so ostali klerikalci s svojimi zavezniki na cedilu. Zdej rolni na novo vlado in ji očita zaščito korupcije. Zanimivo je, da vidijo klerikalci korupcijo in vse druge slabe lastnosti samo pri svojih političnih nasprotnikih, sami pa se trkajo na prsa in trdijo, da imajo idealno čiste roke in namene. Če bi se ravnali po svetopisemskem navodilu in poiskali bruno v svojem očesu, pezdil v tujem pa pustili pri miru, bi našli marsikaj, kar diši po korupciji krivičnosti in partizanski strankarski zagrizenosti. Najbolj priljubljen argument, s katerim operira »Slovenec« proti vladi, je sklicevanje na takozvano enakopravnost, ki je vlada in Srbi baje sploh ne priznavajo, pač pa jo dobro poznajo klerikalci. Kdor pa pozna razmere v klerikalni stranki, se lahko samo smeje takšni absurdi trditvi. V klerikalni stranki sami ni niti sence enakopravnosti, ker obstoji iz peščice demagoških voditeljev in zapeljane ljudstva, ki mora v potu svojega obraza samo kimati in pritrdjevati vsemu, kar zapove župnik v cerkvi ali kak drug klerikalni priganjač. Lahko si mislimo, kakšna bi bila ta klerikalna »enakopravnost«, če bi dobila Slovenijo v roke SLS. Še ni dolgo tega, ko so klerikalni eksponenti napeto sledili političnim dogodkom ter nestrpnost pričakovali, kdaj pade Pašičev kabinet in sedejo na ministrske stolce klerikalni tigri. Klerikalci so si bili že razdelili vsa važna upravna in druga mesta v Sloveniji in zato ni čudno, da zdaj, ko so ostali z dolgim nosom, tako rohne in besne. Je pač težko, če človeku izpodinakejo stolček in hupu, ko je bil trdno prepričan, da že sedi na njem. Zdej je seveda pogažena enakopravnost, toda pomislimo, kako bi bilo z enakopravnostjo v nasprotnem slučaju. V Sloveniji bi zavladala klerikalna pest in vsi, ki niso pristaši SLS, bi bili potisnjeni v ozadje. Smešno je torej »Slovenčev« bezskanje na novo vlado, kajti klerikalizem je vedno pripravljeno potepati to, kar širokoustno oznanja kot svojo posebno vrline. Vsa »Slovenčeva« jeza in ogorčenost na izviru iz dejstva, da so dobili klerikalni tigri enkrat pošteno po nosu. Grozdje je previsoko in zato je tudi kiso.

— Cvetke klerikalnega delirija. — Zadnja dva dni besni »Slovenec«, kakor stekel pes. Na novo vlado izliva golide gnojnice in psuje, da se kar kadi. Izpustil je vse registre svojega psovalnega leksikona. Ni je najordinarnejše psovke, ki bi je te dni ne porabil proti svojim političnim nasprotnikom krščanski »Slovenec«, službeno glasilo katoliške stranke, one stranke, ki pravi, da vodi ljudstvo nazaj h Kristus-kralju. Da spozna naša inozemska javnost,

na kako visokem moralnem nivoju stoji katoliški »Slovenec« in stranka, ki jo ta list zastopa, navajamo — ad perpetuum rei memoriam — najbolj dehteče cvetke iz klerikalnega psovalnega slovarja. Evo jih: »Najsratomnejši režim, kar jih je Jugoslavija imela, breznačelnost in politična nemoralnost, pajdaši, ki jih radi njihove temne prošlosti niti pes ne povoha, žalostna kompanija, lopovstvo, genijalen lopov, stranka političnih pokvarjencev, izvržek svojega naroda, cincarska porodica, ki izžema ljudstvo do poslednje srage, cincarske pijavke, pajdaši, ki so državo do nagega slekli, družba pljačkašev, vlada v zaščito korupcije, gospodarsko izkoriščanje, zatiranje slovenskega in hrvatskega naroda, jezika in kulture, navijanje davčnega vijaka, orjunaški teror, uničevanje industrije, zadavljenje gospodarstva, izstradanje kulturnih in dobredelnih naprav, veleogoljiti na račun državne blagajne, režim enakopravnega ropanja, organizirana javna nepoštenost, brutalno nasilstvo itd. itd.« Vrhovni šef »Slovenca« je škof Anton Bonaventura Jeglič, on je tudi vrhovni čuvár morale in krščanskih čednosti v deželi, kaj neki pravi k temu žganjarskemu tonu svojega telesnega glasila? Sramota! Pa se ti ljudje bahajo, da so vzeli v zakup vso kulturnost!

— Razočarani. Opozicijski blok je tako trdno veroval v svojo zmago, da so bili ministri portfelji že natančno porazdeljeni med opozicijske pravke. Zato je opozicijske kroge veš o sestavi Pašič-Pribičevićeve vlade zadela, kakor strela z jasnega neba. Razočaranje opozicijskega je bilo velikansko. Posebno razočarani so bili radičevci. Ci, ki so verjeli zatrdilo dr. Korošca in dr. Spahe, da je z njihovim prihodom odbila zadnja ura režimu — državnega in narodnega edinstva. O tem razočaranju, zlasti radičevcev, razpravljajo »Beogradske Novosti« in pišejo: »Po petih letih blodnje so sedaj radičevci prišli v narodno skupščino. Pa takoj hočejo, da bodi vse tako, kakor oni hočejo. Toda ne gre tako! Dovolj je, da je njih 16 strmoglavilo vlado, kakor se jim

laska zagrebški »Hrvat«, zato se naj sedaj ne jeze in naj ne bodo razočarani, ako se je proti njihovi volji in želji obrazovala nova vlada. Pride čas tudi zanje! Toda najprele se naj malo nauče tudi realne politike, naj se odvadilo in oduče slabe in neplodne politike, ki so jo sedaj delali na škodo vseh nas. Tako bodo pozabili tudi na prvo razočaranje iz prve dobe njihovega stvarnega in zakonitega političnega delovanja.« — To je dober nasvet, toda bojimo se, da se po tem nasvetu ne bodo ravnali radičevci. Radičevcem ni leželo na tem, da bi se konsolidirala država, oni jo hočejo zrušiti, da bi na njenih razvalinah zgradili svojo »človečansko mirovno seljačko republiko«.

— Kako nabirajo fašisti svoj volilni fond. Prijatelj našega lista, tržaški trgovec, nam o tej stvari poroča takole: Davčni pritisk pri nas v Italiji je tako hud, kakor ni v nobeni drugi državi na svetu. Državni davki samí so že naravnost neznosni, potem pa prihajajo tudi še občinski, ki niso skoraj nič manjši od državnih. Pa to bi končno še bilo, daravno mora človek delati dan in noč, da se more skromno preživljati, toda z državnimi in občinskimi davki stvar še ni odpravljena. Glavno šele prihaja, in to je »fašistovski davek«. Ne le, da prihajajo redno mesec za mesecem inkasirati k trgovcem in obrtnikom prispevke v namene fašistovske stranke, ki niso majhni, ker izpod 20 lir sploh ne sprejemajo, temveč se sedaj za volitve tebični meninici kar sami določili še poseben izreden prispevek za fašistovski volilni fond in sicer po 100 do 200 lir za trdno ter so poleg tega tudi določili tiskarice, ki morajo po svojih inkasiranih inkasirati te zneske pri ostalih trdkah. Vsakemu inkasantu so določili 15 do 20 trdk in odredili tudi rok, do katerega mora biti denar inkasiran in izročen blagajni stranke. Kakor so razmere sedaj, se seveda nihče ne upa upreti temu nasilnemu davku in plača, kar mu je določeno, in blagajna fašistovske stranke se polni kar sama. Pa recite, če res ne živimo pri nas v moderni, svobodoljubni državi!

II.

Ko z milom gresta tja po poti
tri »Čunke« prišle so nasproti,
in z milom »Zlatorog« sta brata
oprala »Pijske« vsega blata.

Nadaljevanje sledi.

Prosveta.

REFERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Začetek ob 20. zvečer.

Nedelja 30. marca: Cezar in Kleopatra. Izven.

Ponedeljek 31. marca: Kamela skozi uho šivanke. Red C.

OPERA.

Petek 28. marca: Plesni večer: Ipavčev »Možicek« in razni plesi. Red D.

Sobota 29. marca: »Faust«, gostuje ga, De-bicka. Izven.

Nedelja 30. marca: Faust. Izven.

Ponedeljek 31. marca: Zaprt.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER v Ljubljani.

V nedeljo, dne 30. marca: »Zakonske zmešnjave«.

— Predprodaja vstopnic za dramsko predstavo »Faun« je od danes naprej pri dnevnih blagajni in opernem gledališču.

— Veseloliga »Zakonske zmešnjave«, ki jo vprizori v nedeljo dne 30. marca Sentjakovski gled. oder, je ena najboljših veselolig, ki so bile vprizorjene v letošnji sezoni. Publik, ki je bila pri obh prvih predstavah, se je izbornu zabavala. Posetite predstavo! Predprodaja vstopnic v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

— Narodno gledališče. V sredo dne 2. aprila se vprizori komedija »Favna« v korist »Udruženju gled. igralcev«. Pri tej priliki sodelujejo iz prijaznosti tudi g. člani kluba plesovodij. Izvajajo se najmodernejši plesi. Igra se vprizori le izven abonementa, na kar posetnike našega gledališča posebno opozarjamo.

— Nedelja v Narodnem gledališču. Danes v nedeljo se poje v opernem gledališču Verdijska opera »Traviata« z go De-bicko k. g. v vlogi Violeta. Ga. De-bicka prševa kot prvovrstna koloraturka vlogo Violeta med svoje najboljše vloge. Mladega Germona poje g. Sowilski, njegovega očeta pa g. Popov, ostale vloge so v navadni zasedbi. Drama pa vprizori zvečer ob 8. uri Shawovo zgodovinsko komedijo »Cezar in Kleopatra«, ki je dosegla pri dosedanjih treh vprizoritvah popoln uspeh. Eni dramati predstavi sodelujejo tudi me-

bodova, ki je zelo močna v komični groteski (Kreislir: Veselje ljubezni). Najmanj dovršenosti, a vendar mnogo dobre volje je kazal »Holandski ples gđ. Japelj in Mo-har. Skupina 8 dam v »Rožnem valčku« je bila s plastičnimi gibi in graciozno svojo lahkoto prav prijetna. »Možicek«, sicer pristoja zgodba zaljubljenega Harlekina in prefrignega Kolombine ima dražestno glasbo, ki jo je s spretno roko, dasi nekoliko masivno instrumental g. Parma. Seveda pomeni vsak ton orkestra tudi skladen gib telesa na odru. V tem oziru čutimo s strani izvajalcev še precejšno nesigurnost, vendar je v splošnem dražestno delo prav užajalo. Cel večer pa bi najbrž ne zapustil topljšega vtisa, ako bi za vse točke duhovito ne osnoval akad. slikar Vavpotič tako barvitih in razkošnih kostumov. Da, po zunanji plati, po kostumih, dekoracijah in svetlobnih efek-tih je bil večer zelo lep. Vse drugo pa s časom še pride. G. baletni mojster naj skri- za naraščaj, a ne samo ženski, temveč tudi moški in v kratkem času bo navrstal vse, kar je bilo v tolikih letih zamujeno.

— Celjsko gledališče. V torek dne 1. aprila gostujejo člani nar. gled. iz Ljubljane. Ta večer se vprizori priljubljena komedija »Favna«, z g. Sestom v naslovni vlogi. Moderne pleso hvajajo iz prijaznosti člani kluba ljubljanskih plesovodij.

— Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 30. m. ob 10. dop. v zbornični dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu: Jezus Kristus. Predava g. univ. prof. dr. L. Ehrlich.

— V. Umetnostna razstava »Kluba Mladih« se je preuredila z novimi deli in ostane odprta neprekinjeno do 6. aprila. Priporočamo jo obiskati.

— Še enkrat Iv. Žiga Popovič. Pisec o tozadavni obletnici A. K. B. nam piše: »Z menoj vred je gotovo vsa misleča javnost hvaležna g. prof. Kostljaku za njegova znanstvena pojasnila. Popravljene netočnosti pa so zakrivil prejšnji Popovičevi življenjepis, ki so sloveli za večje strokovnjake. Njegov bil do sedaj ugotovljen, da je bil Popovič oče oskrbnik na graščini Zaloga pri Zalcu, temveč sem to domnevo menda prvi zapisal jaz. Vsi dosedajni Popovičevi življenjepisi so iskali ta Zaloga na Kranjskem, kjer imamo dve graščini tega imena. Tudi pok. L. Žvab, ki je spisal za »Zvon« (1881) najobsežnejši življenjepis Popovičev in na katerega se g. prof. K. sklicuje, je tudi iskal ta Zaloga na Kranjskem, ko piše: »Njegov oče je bil upravitelj graščine grofa Schrat-tenbacha v Zalogu na Kranjskem. V Kranj-cih sta dva gradova po imenu Zaloga: prvi na Moravskem sveti pod sv. Valentina goro, a drugi blizu Novega mesta. V katerem je služil stari Popovič, ni znano, a reči bi, da v Zalogu pod sv. Valentina goro, ker...« Na koncu te pripombe je zapisal L. Žvab kar nekako mimogrede: »A tudi na Štirskem blizu Celja je grad Zaloga«. Niti namignil ni, da bi mogel baš ta štajerski Zaloga biti pravi. Treba je vedeti, da je pok. L. Žvab tako temeljito preiskaval, preden je začel pisati obširni Popovičev življenjepis, da je prebil več tednov v ta namen v celjski okolici, posebno v Popovičevi rojstni vasi: Arclimu in Voljniku. Popovičevu pisavo »sich anfangen, sich endigen« sta označila za slove-nizem tu imenovani L. Žvab in g. prof. M. Vodusek (Letopis Mat. Sl. 1879). Dokaz, da ta dva življenjepisa nista bila germa-nista, kakor žal tudi jaz mislu.

Glasbeni vestnik.

— Slovenski pevski praznik. Redna letna skupščina Zveze slovenskih pevskih zborov v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 6. aprila 1924, ob devetih dopoldne v pevski dvorani Glasbene Matice. Dnevni red: 1.) Poročila odborovih funkcionarjev tajnika, blagajnika, arhivarija, pevovodje in revizorjev. 2.) Prelet pravil Saveza pevs-kih zborov karolinjeve SHS. Stališče Zve-ze slov. pevskih zborov in tozadavni de-finitivni sklep o pristopu. 3.) Predavanje g. Srečka Kumarija: O poeziji v zborovi glasbi. 4.) Volitve novega odbora. 5.) Služajnosti. Za sklepčnost skupščine je po § 12 zveznih pravil treba udeležbe vsaj po-lovice zastopnikov včlanjenih zborov. Na skupščino je Zveza povabila tudi zastopni-ke br. srbskih in hrvatskih zborov. — Po-poldne ob treh se vrši v veliki dvorani Uniona velik pevski koncert s sodelova-njem 14 v zvezi včlanjenih zborov. Po koncertu ravnotam pozdravni večer Zveze na čast gostom in udeležencem skupščine. Temeljem odloka ministrstva soprobača z dne 20. marca t. št. 5064 imajo udeleženci skupščine in koncerta ugodnost polovične vožnje v Ljubljano in nazaj od 2. do 10. aprila. Pri nastopu vožnje si kupijo celo karto, ki velja za društveno legitimacijo in potrdilom Zveze o udeležbi na njenih prireditvah tudi za povratek. — Pevski zbori, ki sodelujejo na koncertu dobe začetkom prihodnjega tedna natančna pismena na-vodila.

— III. koncert jugoslovenske komorne glasbe se vrši v ponedeljek, dne 7. aprila ob 8. zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Na sporedu so trije komorni kvar-teti in sicer Dobroničev, Lhotkov in De-bussyjev. Abonente, kakor tudi drugo ob-činstvo opozarjamo na ta dan.

— Koncert Zveze slovenskih pevskih zborov. Kakor že javljeno, ima Zveza slovenskih pevskih zborov v nedeljo, dne 6. aprila svoj redni letni občni zbor. Popol-dne istega dne pa priredi Zveza koncert, pri katerem nastopi 6 ljubljanskih pevskih društev in osem društev izven Ljubljane z zelo raznovrstnim in zanimivim sporedom. Predprodaja vstopnic za ta koncert se še vrši v Matični knjižarni. Zunanji vdelež-niki narode lahko vstopnice po dopisnici na naslov »Matična knjižarna«, Ljubljana, Kongresni trg. Začetek koncerta je ob 15. pop. ter je poev valed izredno ugodnih letnišinskih zvez prav lahko omogočen tu-ja zunanji udeleženci.

— Cerkev koncert Glasbene Matice Ljubljanske. Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani ponovi na četrty petek, to je dne 11. aprila ob 7. zvečer v Franciskanški cerkvi Dvofakovo: Stabat Mater za sol, mešan zbor in orkester. Iste dan po koncu meseca aprila naša Glasbena Matica tudi v zagrebški stolnici in sicer v korist odbora za Strossmayerjev spomenik. Natančneje podatke glede ljubljanske cerkvenega koncerta pridobimo v naslednjem času.

— Lepa misel. Naša Glasbena Matica namerava kakor čujemo prirediti v tekočem letu lep cerkven koncert. Sodelovalci imajo samo solisti. In sicer naša orglarica Mojstra in glasbenika Premr in Krmovca na orglah, Jeraj na violini in pevca-prilaga ga. Kavčnikova in g. Beletta. Izzvaja mislijo nekaj koncertov za orgle same in v violino, nekaj sopranov (med njimi elasti Bacha), mogoče tudi kak dvosop (alt-bas) s spremljevanjem violine in orgel. Ne dvomimo, da se povprečno za cerkveni koncert na absolutni visoki umetnosti. Zategadelj pričakujemo, da ne bo obitnost s največjim veseljem pozdravili in obišče to krasno prireditel, kateri se menda ni treba bati težko. Dan še ni določen, namerava pa se koncert ponoviti popoldne sledeče nedelje, da se ga udeležijo tudi teden saposent in sploh vsi naši sloji. Del čistejšega dohodka je namenjena ljubljanskim revežem. Dr. K. V.

Sokolstvo.

— Skupščina Jugoslovanskega Sokola. Na 1. seli skupščine JSJ v Ljubljani 30. marca t. l. se je skupščina slovenskega benediktinca: starosta: br. Engelbert Uagaj; nam. starosta: br. Ivan Balželi; član: br. Riko Fux L. Josip Cobali; član: br. Bogomil Kalželi; gosposoda: br. Vilko Turk, organizacijski osek: br. Nando Marolt; knjigovodja: Nando Svetili; knjižničar: br. Ivan Balželi; arhivar: br. Zane Miklavc; upravitelj: br. Julij Deu; urednik Sokol. Glasnika: br. Miroslav Ambrožič. — Oseki: prosvetni: br. dr. Jovo Hadži; zdravstveni: br. dr. Tone Jamar; statistični: br. Veri Švajcar; polkovni: br. Nando Marolt; manjinski: dr. Fux; propagandni: br. dr. Petič Ot; gosposodski: br. Vilko Turk; pravni: br. dr. Petič Ot. Zastopniki Saveza v Sokolski Matici: dr. K. V. Turk, ing. Poženel.

— Sokol I. Prosvetni osek priredi v soboto, dne 29. tm. ob 20. v društvenih prostorih na Taboru predavanje za članstvo. Predava: br. dr. Turk: »Dobrovoljno gibanje v Rusiji II. del. Bratje in sestre, udeležite se ga polnoštevilno!«

— Dramatični osek Sokola v Mostah vzprizori v nedeljo 30. t. m. v društveni teatralni na Selu priljubljeno veseligr: »V Ljubljano je dalmo«. Med odmorji svira godba. Začetek ob pol 20. Zdravni Odbor.

Turistika in sport.

TURISTOVSKI DROBIZ.

Marsikateri hribolazca — pa tudi ljubiteljski — bi morda posebno zanimala imeza iz triglavskega predgorja, zlasti tista, ki jih niti ne najdemo na najnatančnejših vojaških zemljevidih. Tu navedemo imena, uveljavljena od logarja, ki je opravljal službo na Poljunki, Mešakiji, Ribšici in na Poljanah.

Pokljuka je visoka planota, ki se razprostira vzhodno od Triglava med dolinami Krmo in dolino ob reki Radovini. Po imenu deli se imenujejo: Berovsija, Ribenski graben, Fajfara, Lemovec, Bohinjska raven, Za Rušem, Lepa kopača, Mesnice, Meja dolina (tu je tudi planina za živino, kjer dobi turist lahko okrepčilo), Plečec, Na Sreznjaku, Za leso, Medvedovec, Medvedja kanta, Gošči, Zimanka, Vrtača, Ortač, Zmaršica, Škrbante, Klek (s planino), Paradiž, Pokel, Prevalje, Travni vrh, Klek, Debeli vrh (2017 m krasnim razgledom po divji romantični dolini Krmi), Kranjska raven, Debeli vrh, Lipanca (s planino), Razson, Škrapa, Kover, Vodena kanta, Za Javorikom (planina), Petakovec, Lepenec, Rudno polje, Rudna dolina, Mesnovec, Kačji rob, Mali in Veliki Draški vrh, Tovsco, Volo ali Belo polje (s planino), Mišeli vrh, Vošovec, Kuhnja, Dolgi plaz, Frčkov vrh, Na Rajčah, Poronik, Gabrje, Bratovlja peč, Kivi plaz, Konančev žleb, Stresenec, Maslavec, Škedarca, Majerje, Malenski rob, Lom, Krakovo, Črna gora, Kranjska dolina (s planino), Za kladu, Za hramom, Za skalo, Maki studene.

Na Mešakiji* so: Kozja priča (skale), Kolarje, V Zatrepih, Pri babi (visoka skala), Lom, Rečica (potok), Strmina, Na gorah, Velika in mala Trata, Brezovec, Petrač, Obranca, Veliki in mali Koren, Planaki vrh, Za kopam, Pogrelšče, Vrtača in Cisovec (s planino), Stržence, Objek, Ravne, Ciperje, Spodnji in Zgornji Kojek (s planino), Gajlice, Petelinovec, Repetovec, Jerčkovec, Poljevo, Savski vinč ali vink, Plavski vink, Na Perakah, Na Gumanom, Gaše.

Na Ribšici (potok s enakim imenom) so: Bojanol, Praprotnica, Male in v. Rte Vokle, Meesene, Lemovec, Na Slemen, Škedenj, Grejska in Rečička planina (s živino poleti), Kremenek, Raspoč, Gol vrh, Osebovec, Kokošinec, Kojnska raven, Brkovec, Špiji, Kotunaki vrh, Govejak.

Poljane loži od Mešakije vosta, ki vodi iz Spodnjih Gorij na Jesenice. Tukaj so: Maš boršt, Oke, Na Vrsah, Na Mačkam, Na Grlaklaju, Na šelu, Kopačice, Rigelj (s jarko strmini skalami), Pridenec (potok), Kojnska peč, Dežmanov plaz, Kodravlja, Gristarjev plaz, Osojnice, Strma stran (pod njo se vije ob Radovini reka Vintgar).

— Mešakija se razprostira med reko Radovino in Savo dolino.

— V Zagrebu gostuje danes in jutri v nedeljo dunajski Waf. Prvi dan nastopi proti Concordii, drugi dan proti Hrabu.

— Ljubljana: Celovec. Tekma reprezentančnih nogom. moštev Ljubljane in Celovca se vrši v nedeljo 30. tm. ob pol 15. uri na igrišču Ilirije. Po medmestni tekmi se igra prvenstvena tekma Slovan: Akad. SK. Predprodaja vstopke v trafikah Sever, Seidenburgova ulica do nedelje popoldne. Zluzane karte za dijake in vojske se izdajajo samo v predprodaji. Sedeži so numerirani, vsako si zagotovi torej lahko vnaprej gotov prostor.

— Sestava moštev za medmestno tekmo Ljubljana: Celovec se glasi: Ljubljana: Miklavc-Dollmar, Beltram-Grlic, Lado, Milan-Zupančič, Učak, Oman, Pamer, Vidmajer. Ljubljansko reprezentančno moštvo tvori torej kompletno SK Ilirija. Celovec: Melitster-Samonič I, Wolbitz-Reisinger, Samonič II, Steiner-Kleinberger, Reinhard, Rusek, Lackner, Egger. Devet igralcev pripada Atletik SK, dva Sportvereinu. Sodi zagrebški sodnik Fabria. Ljubljanski team nastopi v belo-zelenih dresih s mestnim grbom.

— Gradjanski: reprezentanci Carigrada 2:2.

— Sarajevski. Sašk: Sarajevski 3:2. Sašk je izgubil najboljšega igralca. Goltz je na Dunaju, Stebl in Beck pri Sarajevkem, a Jakupc ne igra več.

— Crosscountry. SK. Ilirija priredi 30. tm. ob 14.11. popoldne tek v prostem terenu na ca. 6 1/2 km dolgi progi — igrišču Ilirija-Roščnik-Igrišče Ilirija. To bo prva prireditel v vrsti v Ljubljani in bo posebno zanimiva vlad tega, ker proga ni markirana ter si jo more vsak tekmovalci izbrati sam po lastni uvidenosti. Nastopiti morajo moštva po 3-5 tekačev, od katerih jih pa mora najmanj 3 doseči cilj, sicer se ne klasificira. Dosegljivi sta dve prvi mesti in sicer za prvega atletična in za prvo moštvo. Natančneje propozicije so se izdale klubom.

KINO

„Ljubljanski dvor“

Nedelja, Ponedeljek, Torek, 30.3. 31.3. 1.4.

Najboljša komika sveta:

Pat in Patachon

(Carl Hohenstrat) (Malo Naden)

v veseligr

On, ona in Hamlet

Predstave: ob nedeljah ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri, ob delavnikih ob 3., pol 5., četrti na 8. in 9. uri zvečer.

K reformi uradniškega zakona.

III.

Vsled sedanje desorganizacije politične in finančne uprave v razpredelnici nism navedel zgledov iz teh gran.

Z vpeljavo polkovniškega čina v I. kategorijo se prepreči, da bi se razna mesta uvrščala v čin brigadnega generala, akoravno njihov položaj nikakor ne odgovarja tako visokemu činu, dasi presegajo običajni uradniški s fakultetsko izobrazbo dosegljivi položaj. Po predlagani razporedbi bi bilo v II. in v III. kategoriji uradništva več položajnih skupin nego je to odredeno v sedaj obstoječem uradniškem zakonu, a višji položaji bi se morali pridržati res le nameru številu najbolj zmognih in na posebno odgovornih mestih nameščenih uradnikov. Zgolj določena službena doba ali pa pripadnost k izvestnemu po službeni dobi določenemu odstotku uradništva v kakih stroki ne bi smela biti merodajna za napredovanje v te višje skupine niti tedaj, če bi moment službene dobe bil vobče primeren za uvrstitev v položajne skupine. N. pr. ni pomislekov, če se uvrstijo učitelji osnovnih in meščanskih šol v skupine po svojih službenih letih, a v razpredelnici navedeni najvišji dve položajni skupini, ki so kategoriji II. še dostopni, sta 6. in 5. skupina, bi se morali pridržati posebnim važnim mestom (n. pr. okr. šolskim nadzornikom, učiteljem na učiteljskih, višjim šolskim oblastvom pridelenim učiteljem in podobnim). Tudi bi kazalo, da bi meščanski učitelji hitreje od osnovnih učiteljev napredovali v višje položajne skupine in normalno dosegljiv skupino za eno višjo od one učiteljev na osnovnih šolah. V sedanjih uvrstitvi učitelstva pogrešamo vlad neprimerni določili v uradniškem zakonu primerno prilagoditev na ostale organizacije države.

Navedena se naj mesta s določenimi funkcijami uvrstijo v določeno položajno grupo. Za vse primere pa ta način razvrstitve ni primeren, temveč se odkazuje poedini skupinam te ali one stroke določeni odstotki ali pa se upošteva službena doba.

Kadar bi bila se uvrstitve uradnikov neklih strok (n. pr. sodnikov, učiteljev rasmih vrst itd.) službena doba merodajna, se ne sme upoštevati zgolj celotna službena doba, ampak določena doba v poedinih položajnih skupinah. S tem se normalna uradniška služba in

izključuje, da bi po činu mlajši uradnik kar preskočil po činu starejšega. Tako n. pr. preskoči po sedaj veljavnem zakonu o uradnikih univerzitetni docent, ki ima 20 let državne službe, rednega univerzitetnega profesorja, ki je že več let redni profesor, a njemu 20 let službe. Nekaj podobnega opažamo pri predsednikih srednjih šol in pri ravnateljih okrožnih sodišč, vendar teh slednjih napak ni povzročil zakon sam, temveč izvršilna uredba. Taka uredba je vsakakor neobičajna in izziva kritiko.

Lahko bi uvrstitev, kadar je za določeno mesto ali določeno funkcijo določena le ena položajna skupina ali k večjemu dve in je za dosego višje izmed teh dveh položajnih skupin predpisana izvestna doba službovanja v nižji teh dveh skupin. Ne sme pa biti merodajno kar celotno službovanje, da se prepreči razno omenjeno neprimerno preskakovanje morda bolj zaslužnih uradnikov in s tem vzbujajo nevolja.

Kadar ni določena službena doba merodajna ali pripadnost k določenemu odstotku vsled daljšega službovanja, temveč so poedini skupinam določene stroke odkazani izvestni odstotki dotičnih uradnikov pridržani brez ozira na službeno dobo in se imenovanje vrši edino le po sposobnosti (kar se da sedveda včasih težko deločiti in je pogostokrat prilika za pristransko postopanje), potem bi bilo neobhodno potrebno, da se ti odstotki ne nanašajo na dotične stroke v vsej državi, marveč na posame ne okoliše poedinih upravnih ali apelacijskih sodišč ali na poedine pokrajine. S tem bi se preprečilo zastopavanje te ali one pokrajine, kar sedaj ni izključeno.

O drugih nujno potrebnih izpremembah uradniškega zakona pozneje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 29. marca 1924.

Sovjeti v Ljubljani.

Tiho, od javnosti neopaženo je klerikalno-komunistična večina v občinskem svetu ljubljanskem jela uvajati v mestno upravo sovjetski sistem. Mestni delavci so organizirali v sovjetih, ki so poslušni na vsak migljaj, ki prihaja od sovjetskega komisarja drja. Lemeža. Sefti uradniki, ki imajo pod sabo delavce, so brez vsake moči. Izvrši se samo ono, kar je po volji sovjetom in kar odobrava sovjetski komisar. Delo je reducirano na minimum. Vsako delo dela samo toliko, kolikor se mu slubi in to, kar mu je po volji. Sefu so vezane roke, ker ima takoj nad sabo sovjet in sovjetskega komisarja, katere krepko podpira župan Perič ter skrbi za to, da predstojniki mestnih uradov in mestnih podjetij ne morejo nikdar uveljaviti svoje avtoritete. Na čelu teh sovjetov stoji najzanimkejši delavci, a gorje predstojniku, ki bi se drznil temu sanikrnemu ali renitentnemu delavcu samo skriviti laj.

Posledice tega sovjetskega sistema se kažejo na vsi črti. Dela se samo toliko, kolikor je nujno potrebno. Delovni čas je omejen na minimum, in kolikor se dela, se dela tako malomarno in površno, da je strahota. Zato je tudi letošnji simo Ljubljana tako globoko padla, da lahko glede nesnažnosti tekmuje s zadnjo hribovsko vasjo. Sneg je ležal po ulicah in cestah tedne in mesece, tako kakor ga je Bog dal. Samo nekaj glavnih ulic so odkidali, druge ulice in ceste pa so pustili, da odpravi z njih obili sneg dež ali pa spomladansko sonce. Mesece smo hodili v morju blata in nesnage. Člani magistratnega sovjeta so sicer pridno dvigali svoje plače, da bi pa storili tudi svojo dolžnost, zato se niso brigali. Pometanje mestnih ulic je postalo v Ljubljani v zadnjem času še velika redkost, da bi pa kdo postregel dokolenko blato s ulic, ne prihaja nikomur več na misel. Čemu tudi? Naj bedasti buržuj plačuje mestne davščine za masne plače gospodom boljševiskom, sicer pa naj gazi po blatu in vodi in naj sam skrbi za znosna pota po mestu.

Člani sovjetov so tako največji gospodje v Ljubljani, saj dobivajo večjo plačo, kakor pa dvorni svetniki, delati jim je treba samo toliko, kolikor se jim zljubi, nimajo pa nad sabo nikogar, ki bi jih smel samo srepo postrani pogledati. Ali se je potem čuditi, da je v mestni upravi izginila vsaka disciplina, da ni več sledu o kaki avtoriteti in da vlada na vseh koncih in krajih popoln kaos?

Ali vlada tega ne vidi ali je popolnoma nepoučena o dogodkih, ki se odigravajo na ljubljanskem magistratu? Vprašamo, ali ne obstoja več zakon o zaščiti države? Kako more vlada, ki je svojočasno razveljavila komunistične občinske mandate, sedaj trpeti, da neovirano žarijo in palijo na magistratu komunisti in uvajajo v prakso svoje nazore? Pričakujemo, da stori vlada končno vendarle svojo dolžnost ter napravi na magistratu konec vsaj sovjetskemu sistemu, ako si sicer ne upa energično poseči v to gadjo zalego. Gospod veliki župan, kje ste? Ali se tako izvaja zakon o zaščiti države, da se pušča svobodne roke v ljubljanski mestni hiši boljševismu?

— Novi veliki župan v Ljubljani. Po informacijah na merodajnem mestu izide danes ali jutri kar nekaj ukazov o imenovanju dr. Vilka Baltiča za velikega župana ljubljanske oblasti.

— NAS NOVI ROMAN »Polet na Mars« postane še prihodnje dni zelo napet. Oba Rusa priletita srečno na Mars, kjer najdeta poleg čudovitih živali in rastlin še bolj čudovite in originalne Marsovce, ki letajo po zraku kakor ptice. Med njimi so tudi ženske, ki pa ne poznajo ljubezni in šele pogled na prilice s zemlje vzbudi v njihovi srčih hrepenenje po nji. Avtor je naslovil svoj roman s »Aelita«, to je ime ženskega bitja, hčerke vladarja na Marsu, ki se ženine seljaku z ženo

vanje morda bolj zaslužnih uradnikov in s tem vzbujajo nevolja.

Kadar ni določena službena doba merodajna ali pripadnost k določenemu odstotku vsled daljšega službovanja, temveč so poedini skupinam določene stroke odkazani izvestni odstotki dotičnih uradnikov pridržani brez ozira na službeno dobo in se imenovanje vrši edino le po sposobnosti (kar se da sedveda včasih težko deločiti in je pogostokrat prilika za pristransko postopanje), potem bi bilo neobhodno potrebno, da se ti odstotki ne nanašajo na dotične stroke v vsej državi, marveč na posame ne okoliše poedinih upravnih ali apelacijskih sodišč ali na poedine pokrajine. S tem bi se preprečilo zastopavanje te ali one pokrajine, kar sedaj ni izključeno.

O drugih nujno potrebnih izpremembah uradniškega zakona pozneje.

in hoče odleteti k njim na semljo. Tudi Losov spremljevalec, čudak Gusjev, si poišče brhko dekle, toda Marsovci ne trpe ljubezenskih zadev in sklenejo ubiti oba kavalirja, ki morata kljubovati vsem intrigam in braniti svojo glavo in svoji srčni kraljici. Čisto po ruskem vzorcu izbruhne na Marsu revolucija, ki se je udeležita seve kot strokovnjaka tudi Los in Gusjev. Naše čitateljce se torej seznanijo tudi s problemom ljubezni na Marsu, ki ni prav nič drugačen, kakor oni na semlji.

— Iz trgovske in obrtne zbornice. V Trgovski in obrtni zbornici je bila včeraj seja združenih odsekov pod predsedstvom zborničnega predsednika gospoda Ivana Kneza. Zbornični predsednik je ob pritrjevanju zborovalcev izrekel prisrčne čestitke gospodu dr. Murniku povodom petdesetletnice. Dnevni red je bil jako obsežen. Kot prvo vprašanje je prišlo na razpravo vprašanje ukinitve stanovanjskih predpisov. Po obširni vsestranski debati je zbornica sklenila svoje načelno stališče in poverila poseben osek, da formulira izjavo. Razpravljalo se je nato o težavnem stališču našega obrtništva in oddaji državnih dobav in so se sklenila vodila, ki naj bodo merodajna pri oddaji državnih dobav. Predmet nadaljne razprave je bilo vprašanje, kako pospešiti pravde pred zbornimi sodišči. Pozdravila se je z zadoščenjem vest, da v kratkem začne poslovati razsodišče pri borzi v Ljubljani. Soglasno je bil sprejet nujni predlog glede takse dolžnosti trgovske korespondence, potem predlog glede davka na poslovni promet, v kolikor zadeva male obrtnike in rokodelce in predlog glede točarske takse od žganja in vina. Potem je prišlo na razpravo vprašanje ustanovitve državne obrtne banke in se je sklenilo predlagano resolucijo glede uredbe tega zavoda. Odobrilo se je poročilo glede izvoza kostanjevega lesa, o telefonski zvezi z inozemstvom ter o važnejših akcijah zborničnih na finančnem polju v I. četrtletju 1924.

— Železničarji in novi minister za promet. Osemdni odbor Zveze jugoslovnskih železničarjev nam piše: Kakor hitro bo vlada in narodna skupščina začela z rednim delom, bomo poslali v Beograd delegate, ki bodo s Centralnim odborom pri gospodu ministru za promet dr. Svetislavu Popoviću intervirali za nujno rešitev najvažnejših stanovanjskih vprašanj železničarjev. Danes (28. 3.) pa smo odposlali sledečo brzojavko: »Gospodu ministru za promet dr. Svetislavu Popoviću, Beograd. Osobje v direkciji Ljubljana se še ne prevaja. Rimski sporazum o južni železnici v narodni skupščini še ni ratificiran. Predujmi se vzbujanje južne železnice v Sloveniji in Hrvatski še niso izplačali. Potnine za prometno osobje še niso povišane, čoravno so ostalim državnim nameščenim povišane že s 1. oktobrom 1923. Prosimo nujne odredbe za izplačilo predujma za 4 mesece bivšim južnim železničarjem po komiteju in za povišanje potnin s 1. oktobrom 1923. Rimski akord je treba takoj predložiti narodni skupščini. Komisija za prevedbo osobja direkcije Ljubljana naj se takoj sestavi. Zveza jugoslovnskih železničarjev Ljubljana.« — Razen tega smo brzojavili tudi centralnemu odboru, naj pri g. ministru za promet takoj intervirira za pospešeno rešitev teh vprašanj.

— Gospodarstvo črnoorode koalcije. Pišejo nam: Od vseh projektov in gospodarstvenih načrtov, ki jih je ta čedna družba pred dvema letoma objavila izvesti, je v resnici izpolnila le: zgradbo ene uradniške in dveh delavskih stanovanjskih hiš, tlakovanje nekaterih cest, za katere je pa že preje občinski svet izposloval 20 milijonsko posojilo, za ostale pa je mestna občina še na dolgu za dobavo materiala, v klavnici so še stare razmere razen povišanih pristojbin; šolskih posojil, ki so nujno potrebna, še ni prišla graditi, pri elektrarni in pinarni je ostalo vse pri starem. Razen zavoženega kopališča, ki je že zdaj zamaženo, ni izvišena nobena nova

javne naprave, tako da se je ta »gospodarska stranka« izkazala za pozitivno delo povsem nesposobno, nasprotno pa je pahnila mestno občino v dolgove in s slabim finančnim gospodarstvom zabredla v stiske, iz katerih ji ni izhoda.

— Pomanjkanje učiteljev za srbohrvaščino. K tozadevni naši notici nam pišejo: Javno priznavanje, da se v naših osnovnih šolah ne poučuje srbohrvaščina le vsled tega, ker ni za to sposobnega učiteljstva, je za Slovence skrajno sramotno. Ako se je pod Avstrijo moralo naše učiteljstvo usposobiti za pouk popolnoma tujega nemškega jezika, bi se pač bilo moralo v šestih letih seznaniti tudi s sorodno nam srbohrvaščino, ki za Slovence sploh ni nov jezik, temveč le narečje. Kar nas je bilo narodno idealnih dijakov, smo se že pod Avstrijo s privatno pridnostjo priučili srbohrvaščini, a to navadno s samim čitanjem srbohrvaških knjig. Nepotrebno je, da bi morali za to pouk prihajati na naše šole učitelji iz Srbije, četudi bi z veseljem pozdravljali izmenjavanje učiteljstva. Ako je naše učiteljstvo svojočasno z uspehom poučevalo na popolnoma nemških šolah nemško deco (n. pr. na nemških šolah v Ljubljani), bo sedaj tem lažje poučevalo sorodni jezik. Slovenski učitelji, kar jih je ostalo na Primorskem pod Italijo, tudi niso bili usposobljeni za tuji italijanski jezik, a ga danes vendar morajo poučevati. Ako smo se torej morali prilagoditi tujim jezikom, ki smo jih v duši mrzili, morali bi se s ljubezno in idealno vna mo prijeti bratskega jezika, ki je obenem tudi državni jezik. In še nekaj. V naši državi je ostalo precej učiteljstva, ki ni bilo usposobljeno za pouk v slovenskem jeziku, ker je bilo bodisi po rodu in jeziku, bodisi po šolski izobrazbi nemško, ozir. madžarsko (Kočevje, Prekmurje). Od tega učiteljstva šolske oblasti po pravici zahtevajo, da se mora s privatno pridnostjo v določenem roku pripraviti za izpit usposobljenosti iz slovenščine. Nekateri teh tujerodcev so take izpite že položili, ostali pa ga morajo napraviti do jeseni, sicer bodo odslovljeni. Ali se ti tujerodci ne posmehujejo prezirljivo slovenskim tovarišem, ki se niso mogli prilagoditi sorodnemu narečju v tisti dobi, ko so se morali oni za strogi izpit naučiti do prevrata jim še tujega jezika. Sicer pa upamo, da bo v tem oziru kmalu bolje. Novi učiteljski naraščaj se na učiteljskih prihodnih srbohrvaščine, a to od leta do leta temeljiteje. Že lanskil in predlanskil abiturienti obeh spolov so izšli zadostno podkovani v srbohrvaščini, še bolj pa izidejo letos. Stvar šolskih nadzornikov je, da spravijo na vsako šolo vsaj eno mlajšo učno moč, ki je zmogla učiti srbohrvaščino, ki jo lahko prevzame za vse razrede, a njene ure prevzamejo med tem dotični razredni tovariši(ce).

— Osebnost v pošte. Premišljeni so: tajnik A. Suhač od ljubljanskega gosnega ravateljstva k postnemu ministru v Beograd, poštar Milo Trošt od postnega ravateljstva v Ljubljani in glavni pošti v Beograd, poštarica Magda Ločnik iz Ljubljane v Kamnik, poštar Iv. Drašček iz Ljubljane v Maribor, poštarica Reška Prijatelj iz Grobelnega v Kranj in poštar Al. Knez iz Ljubljane v Kranj. Ostavko na državno službo sta podali prejšnji poštarici Vera Plehan v Dobropolju in Natalija Zemljak v Radečah pri Zidanem mostu. Trajno je upokojena poštarica Marija Perčič na Jesenicah (Gorenjsko).

— Urednik »Goriške Straže« aretiran. V Grgarju za Sveto goro je bil aretiran gospod Leopold Kemperle, urednik »Goriške Straže«, ker je baje razžalil karabinerje.

— Izpiti učne usposobljenosti za učitelje ženskih ročnih del se na drž. ženskem učiteljsku v Ljubljani v tekočem šolskem letu ne bodo vršili, izpiti usposobljenosti za otroške vrtinarke pa se prične 26. maja. Prošnje za priupust je na ravnateljstvo vložiti do 10. maja.

— O bolnikih v javnih in zasebnih bolnicah v Sloveniji. Ob začetku leta 1923. je bilo v javnih in zasebnih bolnicah v Sloveniji 766 moških in 580 ženskih, skupaj 1346 bolnikov, med letom pa je bilo sprejetih v bolnice 18.686 moških in 14.359 ženskih, skupaj 33.045 bolnikov, tako da se je zdravilo v bolnicah 19.452 moških in 14.939 ženskih, skupaj 34.391 bolnikov. Iz bolnic je bilo odpuščenih 17.805 moških in 13.657 ženskih, skupaj 31.462 oseb, umrlo pa je 817 moških in 598 ženskih, skupaj 1415 oseb, tako da je znašal odpad 18.622 moških in 14.255 ženskih, skupaj 32.877 oseb. Ob koncu leta 1923. je ostalo v bolnicah še 830 moških in 684 žensk, skupaj 1514 bolnikov. — Umrljivost je znašala 4.11 odstotkov. — Povprečno je bil bolnik okrošan 16 dni.

— Diplomatski izpit je s prav dobrim uspehom napravil na eksportni akademiji na Dunaju g. Zvonimir Lukić, sin lani umrlega ljubljanskega trgovca g. Frana Lukića.

— Pojasnilo. Prejeli smo to-le pismo: Gospod urednik! Blagovolite z ozirom na notico »Netaktnost«, pridrženo v Vašem cenjenem listu z dne 25. marca t. l., objaviti to-le stvarno pojasnilo: O posetu gostov in predstavitev zveze narodov in Rockefellerjevega fonda dne 20. marca 1924 v Ljubljani so bili obveščeni predstojniki vseh onih zavodov, katere so si želeli gostje ogledati in sicer že 15. marca t. l. To so bili: Zavod za socialno higijensko zaščito dece, higijenski zavod z desinfekcijskim zavodom in epidemska avtokolona, bakteriološka stanica in bolnica za ženske. Druhi zavodov si gostje niso ogledali, kajti zanimali so se le za profilaktične in po volni nastale zdravstvene zavode.

— Ceste v ljubljanski okolici — državne kot okrajne, so skrajno zanemarjene. Država ne skrbi za redno čiščenje in nastipanje, vsled tega so ceste polne jarkov in blata, ki otežujeta tovrni promet. Ravno tako razorojene in blatne so okrajne ceste, dasi plačujejo sanje kmetje visoke ceste doloake. Vsled te obojestranske malomarnosti so upravičeno pričebo od dne 30. zna morda.

— Orlovski dom bi radi gradili. Pišejo nam: Ljubljanski »Orlovski zvez« bi na vsak način rada zgradila v Ljubljani svoj centralni »Orlovski dom«, pa nima denarja, na kredit pa nihče ni ne da. Od tod pa je za sklep po masčevanju na Sokola L, ker uživa simpatije vse poštene in napredne javnosti. Samo nekaj zaslonbe imajo še Orli pri šentpeterskem župniku g. Petriču in Schillingovem benediktinu, ki je lastnik travnika za farovškim vrtom ob Škofiji ulici. Tam je idealno stavbišče za »Orlovski dom«. Ali kje dobiti denar? Duhovniki za take stvari ne odrijejo radi. »Mariljine Device« tudi nimajo tisočakov, škof kot protektor tudi nima cvetka, ker mora vzdrževati svoje zavode v St. Vidu. Zato uvedejo prostovoljne darove, menda kar po cerkvah.

— Pisarniški državni uradniki, kar jih je slovenske narodnosti, morajo do 1. julija napraviti izpit iz italijanske, ako hočejo še nadalje službovati. Nekaj jih je izpod prejšnjega režima, ki ne znajo dobro italijansko. Najbrže bodo vpojenili.

— V Ajdovščini bo 30. tm. velik volilni shod za vso Vipavsko dolino. Shod obeta biti zelo dobro obiskani.

— V Tolminu je umrl tamkajšnji občinski tajnik g. Rudolf Polencič. Služboval je v tolminski občini 25 let. Bil je zelo vreden in ugleden občinski uradnik.

— Iz državne službe. Odpuščen je iz državne službe suplent na tukajšnji državni trgovski akademiji dr. Mirko Rupel. Upokojeni so v področju poštnega ravnanja v Sarajevu: Rudolf Storb, Franjo Prah, Lavoslav Tratinč, Marija Smil, Josip Klem, Milan Pleša, Ivan Polje, Armand Gole, Karlo Gederer, Karlo Petek in Anton Toušek.

— V naše državljanstvo so sprejeti: Mihajlo Golak, Mihajlo Buhari, Bernhard Fischer, dr. H. Zehetmayer, Bogoljub Vtelenski in Ivan Kalinkov.

— Smrtna kosa. Naredniku Ivanu Dergancu, upravitelju vojaškega zapora v vojašnici vojvode Mišića je umrl včeraj sinček Božidar. Pogreb se vrši v nedeljo 30. tm. ob 3. popoldne. Prizadetim roditeljem naše sožalje.

— Celjske vesti. Glasbena Matica v Celju snuje godalni orkester, ki se bo temeljito bavil s komorno glasbo. Prvi sestanek vseh ljubiteljev instrumentalne glasbe se vrši v nedeljo ob 10. uri dop. v prostorih Glasbene Matice na Slomškovem trgu. Orkester bo vodil umetnik in strokovnjak, ravnatelj g. Karel Sancin. — Vokalni koncert »Balkan«, katerega priredi srbska pravoslavna cerkevna občina v Celju, se vrši v nedeljo 30. marca ob pol 9. zvečer v veliki dvorani Nar. doma. — Radi poizkušene glasbene posilstva je bil na en mesec postreženo ječe obsojenec pred celjskim okrož. sodišče 31-letni rudar Fridrik Volker iz Trbovelj. — Rezervni oficirji, kateri stanujejo v območju mesta Celje ali okolice Celja, se pozivajo od komande celjskega vojnega okroga, da se osebnostno pri komandi dne 31. marca ob 8.—12. ali pa od 14.—17. — Sokolska akademija. Celjsko Sokolsko društvo priredi v soboto dne 5. aprila ob 8. uri in v nedeljo dne 6. aprila ob 4. uri popoldne sokolsko akademijo. Lep spored bo nudil gledalcem obilo užitka. Po nedeljski akademiji se vrši razdelitev diplom o letošnjih tekmah naraščajo. — Smrtna nesreča. Na pobočju Šmoharjevega hriba pri Petrovčah je drevo, katerega so spuščali v dolino, smrtonosno poškodovalo 23-letno Marijo Čede, katera je med potjo, ko so jo peljali težko poškodovano domov, umrla. — Metastno gledališče. V torek, 1. aprila, gostuje ljubljanska drama pod režijo g. Šesta s komedijo »Paum«. — Šesta carlinska konferenca se je vršila v četrti zvečer v Celju. Udeležba je bila pičla. Upravitelj carlinske je prečital med drugimi tudi razpis št. 26-24 G. D. C. Predmet tega razpisa je pobiranje 2% deklarirane fakturne vrednosti od uvoženega, obožnega izvoženega blaga. Od sedaj se po razpisu 35-21 generalne direktije neposrednih davkov v Beogradu, ki predpisuje enako postopanje, kakor prej citirane, ni tako postopalo, temveč so razne carlinske zahtevale samo potrdilo o plačanih davkih na uvožno, odnosno izvožno radnjo. Tukašnja carlinska bo odslej strogo pazila na to, da predloži lastniški uvoženega, odnosno izvoženega blaga pravilno potrdilo o plačnem davku na uvožno ozir. izvožno radnjo. Druga posebnega se na konferenci ni referiralo.

— Mariborske vesti. Stanovanjsko in brezposelnostno vprašanje. Kredit in stavbna zadruga »Mojmir« je izdelala že za anketo stavebnih zadrug namenjeno na centralno vladno naslovljeno spomenico, ki razpravlja stanovanjsko vprašanje v zvezi z brezposelnostjo v celoti tega točasnega najvažnejšega socialnega vprašanja. Razprava se ne oziira samo na Maribor, nego na splošno s posebnim ozirom na stanovanjske in gradbene razmere v Sloveniji. Spomenica, za katero se zanima tudi Ljubljana, bo v nedeljo dopoldne ob 10. prečtana v Kazinski dvorani razstave gradbenih načrtov in se po končni redakciji izroči g. Velikemu županu dr. Ploju, da lo izroči v nadaljnje poslovanje. — Za zaključek gradbene razstave v nedeljo 30. marca se pričakuje tudi od zunaj večji obisk. Nekateri najboljše načrti ostanejo tudi še potem razstavljeni v pisarni zadruge. Razstava je vzbudila zanimanje tudi v strokovnih krogih v Reki, kjer se že seznaniti s posamnimi razstavljalci. — Smetanova proslava. V proslavo 100-letnice rojstnega dne B. Smetane priredi Narodno gledališče v soboto dne 29. marca tudi pri nas najbolj priljubljeno opero »Prodano nevesto«. Kljub temu, da se opera izvaja izven abonementa in da so cene z ozirom na konec meseca precej visoke, je zanimanje za to predstavo, ki naj bo uvod nadaljnji proslavi B. Smetane, zelo veliko. — Izrejen gost v Narodnem gledališču. V operi »Boheme« v ponedeljek dne 31. marca nastopi v vlogi Mimi sloveča operna pevka ga. Hedvika de Dibicka, članica dunajske državne opere. — Zakasnela mladost. Letos zrihala mladost tudi na

sicer že v tem času zeleno Štajersko za najmanj 14 dni prepozno. Le malokje se opaža prvo brstje, a tudi delo na polju in v vinogradih je letos izdatno zaostalo. Dež, ki se je proti pričakovanju že v torek pojavil šele v petek — in to pri izdatnem izobilju barometra — bo šele prebudil doslej zaspano vrgred.

— Smrtna kosa. Na Dunaju je na srčni kapi umrl dvorni svetnik g. Evald Howanski, bivši načelnik stanovanjskega urada v Ljubljani. G. Howanski je bil iz poljske rodbine, ki se je naselila na Goriškem in se tu popolnoma naturalizirala. Howanski je služboval prvotno pri fin. upravi na Goriškem, pred prevratom pa na Dunaju. Po prevratu se je preselil v Ljubljano, kjer je bil nastavljen pri oddelku za socialno politiko. Ko se je ustanovil stanovanjski urad, je bil Howanski imenovan za šefa tega urada. Odgovornosti polno, kočljivo svojo službo je opravljal z največjo vestnostjo, požrtvovalnostjo in tudi nepristranostjo. Kljub temu si je nakopal v tem svojem poklicu mnogo sovražnikov, toda po krivici. Bil je tih, blag mož, ki bi rad utregel vsakomur, ako bi mogel. V zadnjem času je bil vodja invalidskega oddelka pri oddelku za socialno politiko. Tudi tu je opravljal svojo službo nepristransko in pravično, nikomur ni delal krivice, pač pa se je z vsem vno in vztrajnostjo zavzemal za vsako pravično stvar. Zato so ga tudi vsi, ko so ga bližje poznali, cenili in spoštovali. Nedavno tega je bil Howanski, ki je služboval že nad 34 let, vsled redukcije upokojen. Upokojitev ga je hudo zadel in je tudi pospešila njegovo smrt. Bolehal je na srčni bolezni že dle časa. Razburjenje zadnjih tednov mu je prestriglo nit življenja. Pokopali so ga na Dunaju, daleč od njegovih prijateljev in znancev, ki bi se sicer gotovo udeležili njegovega pogreba, da izkažejo zadnjo čast vrlemu možu, ki je samo delal, a se nikdar ni sili v ospredje. Bodi mu ohranjen priazen spomin!

— Ptujske vesti. — Aretacija. Dne 23. tm. je bil od tuk. policije aretiran neki Ropotar Gustav, ker je bil že dalje časa zasledovan radi raznih goljufij. Imenovan je bil izročeni v zapore tuk. kazenske sodnije. — Pobegnil. Iz Ptujja je te dni pobegnil neki Jančigaj Jožef, pomeveril je pri različnih strankah precej veliko svoto denarja. Imenovani se zasleduje. — Premestitev. Vodja tuk. državne posredovalnice dela g. Valentin Komavli je premješčen v Mursko Soboto. — Ostanek. Na drž. službo pri tuk. pošti je podal, dnevnika Mihajlo Karunov.

— Polet češkoslov. brodovja. Češkoslov. vaško ministrstvo za narodno obrambo je odobrilo načrt, da celokupno češkoslov. vaško brodovje v mesecu maju izvede polet v države Male antante. Iz Prage poleti brodovje preko Slovaške do romunskega mesta Jassyja, od tu na Bukarešto. Beograd in Zagreb. Iz Zagreba se brodovje vrne preko Bratislave v Prago. Ti značni manevri imajo trajati 10 do 14 dni.

— Predavanje o vrtinarstvu se je vršilo včeraj zvečer na učiteljsku. Poset ljubiteljev cvetlic je bil izredno velik. Predaval je jako poljudno in nazorno gosp. višji rač. svetnik Avgust Bukovic o gojenju sadik v gredicah, njih presajanju in uporabi pri sestavih skupov. Opisal je celo vrsto najnovejših krasnih in hvalenih cvetk. Občinstvo je bilo jako zadovoljno in izražalo željo, da bi se to predavanje nadaljevalo v kaki večji dvorani.

— Letošnje leto bo suho in vroče in ne ne bo mnogo neviht, prerokujejo vremenski preroki in stari kmetje. Po tem soditi, tudi ne bo mnogo toče, kar je v prvi vrsti želeli.

— Promet z vrednostnimi listi v Veliki Britaniji. Uradno se naznanja, da se bo s 1. aprilom 1924. otvoril promet z vrednostnimi listi tudi v Veliki Britaniji.

— Aretacija berača — morilca. Za beračem Jurčkom, ki je bil osumljen umora vdove Jere Sever, je bila izdana takoj titalica. Orožniki so ga izsledili te dni v Prevojah, v hiši, kjer je vedno bival. Ležal je za pečko in spal. Trdovratno se je upiral aretaciji in je zankal vsako krivdno na umoru. Domačini iz hiše so izpovedali, da je prišel usodno noč, ko je bila Katerina umorjena, šele pozno zjutraj domov. Zagonetno in značilno pa je bilo, da je bil pri aretaciji popolnoma sveže obrbit in ostrizen, vendar so otroci umorjene navzlic temu v njem takoj spoznali berača, ki je zahajal k njim v hišo. Berača sta srečala v spremstvu Severjeve tudi dva finančna stražnika in sicer, ko je šel iz Vač proti Krašnji. Zdi se jima pa, da berač ni v zvezi z umorom. Očividno je, da je v umor zapletenih več beračev iz tamošnje okolice, kar dokazuje tudi drzen vlom, ki ga je izvršil neki mlajši berač tri dni po umoru Severjeve v njeno hišo. V hiši je bila ob prihodu berača navzoča samo stara mati, ki je pa odšla v cerkev. Medtem časom je neznan berač vlomil v stanovanje in odnesel poleg 7000 K denarja tudi več živil. Orožniki morilce in vlomilce vestno zasledujejo.

— Neznana utopljenka v Ljubljani. Iz Ljubljane so včeraj v Mostah potegnili truplo neznane ženske, ki je morala ležati že najmanj mesec dni v vodi. Neznanka je stara okoli 40 let, je srednje močne postave, okroglega lica in kostanjevih las. Na sebi je nosila modro obleko. Obuta je bila v nove visoke črne čevlje ter je nosila črne nogavice. Truplo so prepeljali v mrtvašnico.

— Policijska kronika. Tekom včerajšnjega dne so prispele sledeče ovadbe: 2 radi tatvine, 9 radi prekoračenja cestnopolice, reda, 1 radi prek. predp. pasjega kontumacia, 1 radi nedostojnega vedenja, 1 radi poškodbe tuje lastnine, 1 radi sanitarnih predpisov, 1 radi prepovedane igre. — Tatvine. Trgovcu z antikvitetami Hinku Severju je bil ukraden zabož z dvema petrolejskima ročkama, vreden 100 D. Zasebnici Franciški Petkovšek je bil na tramvaju ukraden damski plašč, vreden 200 Din. Posetniku Ivanu Godcu iz Stare vas je bil ukraden vrh srednjega z.

vrednosti 500 Din. — V Hrastju je bilo vlomljeno v gostilniški lokal L. Dolničarja. Tatovi so odnesli nekaj jaje v vrednosti 125 Din.

— »Časa vode«, izborna veselojuga francoskega dramatika E. Scribeja, polna ljubavnih spletk in dvornih intrig, duhovitega humora in gracioznih šal, je sedaj privlačna točka v Kino Tivoli. Kraljica Ana (Mady Christians) in njena prva dvorjanka, vodvodinja Malborough, ste rivalinji za ljubzen brhkega paža Mashama (Hans Brausewetter). Toda pretkani, vseh zvijač polni lord Bollingbroke (Rudolf Rittner) izgrava drugo proti drugi in ukrene tako, da mora paž postati soprog male prodajalke Abigaille. Oglejte si film sigurno! Samo še danes in jutri v nedeljo na sporedu!

— Aretacije. Na Sv. Petra cesti je bil radi beračenja aretiran posestnik Janez Lotrič iz Stare Loke. Rekel je, da je beračil, ker mu je zmanjkalo denarja. Danes dopoldne je bil na Vodnjakovem trgu aretiran Martin Kosce iz Nemške Avstrije, ki je istotako beračil.

Ljubljanski velesejem

Senzacija!

11. in 14. aprila

Modna revija v operi

— Otroci! Mamice! Oglejte si izložbo pri tvrdki »Elite«, Prešernova ulica. Za Din 2. — mnogo veselja!

— Najcenejše in najnovejše obleke se dobe samo Selenburgova ulica št. 3 pri Gričar & Mejač.

— V novo preurejeni gostilni na Tržaški cesti št. 4. se odslej točljivo garantirano pristna vina in sicer: dojenjski cvček s Trške gore lit Din 12, pristni bel bizele lit Din 13, pristna portugalka din 14, pristni zavrčan iz grajščine Aukenstein, sedaj Borl din 16. Vsakovrstna delikatesa mrzla in gorka jedila po najnižjih cenah. Specialiteta dnevnog golaš in vampi. Za obilen obisk se priporoča gostilna »Pri Nestlinu«. Tržaška cesta 4.

— Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Nevestelost do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj in takih slabih dnevi je pravi Fellerjev Elzaful! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštno 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 Din in 10% doplatka razposilja lekarnar Eugen V. Feller, Stubica, Donja, Elzatr št. 238, Hrvatsko.

Društvene vesti.

— Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani bo imelo redno letno skupščino dne 13. aprila, to je na cvetno nedeljo popoldne ob 15. v dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1.) Otvoritev skupščine. 2.) Volitev druge skupščinske tajnice. 3.) Volitev treh overovaljic skupščinskega zapisnika. 4.) Poročilo o delovanju glavnega upravnega odbora in podružničnih upravnih odborov. 5.) Blagajniško poročilo. 6.) Poročilo nadzorstvenega sveta. 7.) Predlogi glavnega upravnega odbora in poedinih odborov ali članov. 8.) Volitev glavnega upravnega odbora in nadzorstvenega sveta. K obilni udeležbi vabi vse članice in prijateljice društva odbor.

— Kolašice! 31. marca popoldne ob 17. je v društveni pisarni sestanek radi prodaje olik.

— Dne 27. aprila pojedemo vsi na Kongresni trg, na veliko javno tombolo, ki jo prireda nižji poštni in brzojavni službenec v prid bolnim tovarišem. Karte po 3 Din, prodajajo vsi pismonoši v Ljubljani Šiški, Mostah in na Viču. Odzovite se vsi, da pomagata bednim! Začetek ob 15. Odbor.

— Predavanje v društvu »Soča« v Ljubljani. Danes v soboto dne 29. tm. predava v salonu pri »Levu« g. prof. Saša Šantel in sicer o grafični umetnosti. K temu lepemu in poučnemu predavanju vabimo člane, prijatelje in drugo cenj. občinstvo. Začetek ob pol 21. zvečer. Vstop vsem prost.

— Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da je ravnokar prejela naročene velikonočne razglednice, umetniško delo našega priznanega umetnika gosp. A. Kozelja. P. n. podružnice, trgovine in prijatelje družbe vabimo, da jih naroče v pisarni C. M. družbe v Ljubljani. Cena 1 D.

— Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je izročila gđ. Milka mesto cvetja na grob pok. Janke Wilfanove 250 Din. Iskrena hvala!

— Zemljišče v našem. Čebelarstvo društvo za Slovenijo odda v najem za eno ali več let 3000m² obsegaajoče zemljišče za vrtno kulturo. Interesenti naj se zgledajo na lico mesta na Mirju (poleg Šimenceve vile) v soboto 29. tm. ob 3. popoldne.

— Društvo za gojitev treznosti v Ljubljani priredi 30. marca t. l. dvojke skiptičnih predavanj o alkoholizmu v dvorani Izo braževalnega društva v Sostrem pri Ljubljani.

— Revne otroke lahko razveselite, ako kupite srečke društva »Atena« in jih poklonite šolskim vodstvom v razdelitev. Podarjene srečke sprejema vsak dan gđ. Karjaleva v društveni telovadnici na Mladiki.

— Otroška postelj z opremo in novo možko kolo sta glavna dobika srečolova za otroke. Kdor želi sreče ali hoče nuditi otrokom malo veselja, naj kupi srečko za Din 2. — v trafiki Sever, Selenburgova ulica. Razdelitev dobikov v najkrajšem času v Ortopedski telovadnici društva »Atena« na Mladiki.

Nainovejša poročila.

Prvi uspeh vlade v skupščini.

Razmerje glasov 127 proti 112. — Vihar se nadaljuje.

— Beograd, 29. marca. (Izv. Ob 11.45.) Nadaljevanje sejnega poročila. Ob 10.15 se je nadaljevala začasno vsled vihirnih prizorov prekinjena seja. Razvila se je ostra in živahna razprava o poslovniku; opozicija je skušala po svojih poznavalcih, oziroma strokovnjakih v poslovniku tolmačiti poslovnikove predpise tako, da imajo pravico glasovanja tudi oni poslanci, ki še niso položili prisege in katerih mandati še niso verificirani. Vladina večina, oziroma »kupščinski« predsednik je odločno branil pravilno stališče, da nimajo ti poslanci glasovalne pravice v smislu določil člena 9. poslovnika. Živahne razprave so se udeležili poslanec dr. Edo Lukinič (sam. dem.), poslanec Dragotin Pečić (dem.) in predsednik Ljuba Jovanović.

Po govori posl. Pečića in poslanca dr. Lukiniča je podpredsednik Bačić, ki je po prekinjenju prevzel vodstvo predsedstva, odredil poimenoško glasovanje, ki je trajalo skoraj eno uro do 11. dopoldne. Med splošno napetostjo je zbornica pričakovala izid bojnega glasovanja.

Na glasovanje je bil stavljen predlog, ki vsebuje I. odstavek, da je tolmačenje poslovnika od strani skupščinskega predsednika pravilno in da je predsednik postopal po poslovniku pri določitvi dnevnega reda in II. odstavek, ki odobrava stališče posl. Voje Lazica, da se ima danes določiti dnevni red in o njem glasovati.

Podpredsednik je ob 11. dopoldne naznanil med največjo napetostjo izid glasovanja:

Celokupno je bilo oddanih 239 glasov. Za prvi odstavek predloga, da se odobrava tolmačenje poslovnika od strani skupščinskega predsednika, je bilo oddanih 127 glasov, za drugi odstavek pa 112 glasov.

Radikali so pozdravili izid glasovanja z urnobesnim in navdušenim ploskanjem. Za prvi odstavek so glasovali kompaktno vsi radikali, vsi samostojni

demokratje 3 demokrati disidenti in 4 poslanci džemijeta. Proti so glasovali kompaktno demokratje, klerikalci, muslimani, 15 radičevcev in vsi Nemci. Nemci so pokazali vse svoje ogorčenje proti sedanjji vladi, ker jim ni ugodila gotovih koncesij v Sloveniji.

Proti je glasoval tudi socialist Divac. Oni Radičevi poslanci, ki niso položili prisege, niso glasovali.

Za tem se je razvila ponovna razprava o tolmačenju poslovnika glede glasovanja poslancev, ki niso prisegli. Glasovanje ni bilo priznано od strani skupščinskega predsedstva 40 poslancem HRSS.

Posl. Dragotin Pečić (dem.) je trdovratno vztrajal pri svojem tolmačenju, da pristaja tem 40 poslancem HRSS pravica glasovanja, sklicujoč se pri tem na določila poslovnika člena 6. alineja 2. in 9.

Predsednik Ljuba Jovanović je mirno in stvarno tolmačil notranjo vsebino poslovnikovih določil in duhovno stavodajalca. Predvsem je opozarjal na člen 1. poslovnika, ki jasno govori o dolžnostih narodnega poslanca. Vsi narodni poslanci so dolžni biti na svojem mestu od dneva, ko prične delovati narodna skupščina in vztrajati na tem mestu vse dotlej, dokler se narodna skupščina ne zaključi, odgodi ali razpusti. Opozarjam skrajno levo, da svoje prve imperativne dolžnosti ni izvršila in sedaj nikakor ne more zahtevati, da ima v skupščini poseben in privilegiran položaj. (Klici na strani opozicije: »Kaj Markov protokol?«)

Ljuba Jovanović kratko: »Ponovno sem izjavil, da nisem odobril Markovega protokola!« Nadaljujoč tolmače, nje poslovnika je predsednik navajal v zvezi s členom 1. nadaljni člen 9., ki govori, da poslanec, ki ni prisegel, ne more vršiti svojih poslanskih dolžnosti. Odločno je zavračal tudi očitke opozicije, da izjava v skupščini nasilje, izjavljajoč, da se ravna po predpisih poslovnika, ki so jasni in čisti.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 29. marca. — Prosti promet. Devize: Curih 14.10, Pariz 4.50, Praga 243, Dunaj 0.1154, Trst 3.53, London 350.—, Newyork 81.1/4

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 29. marca. Današnja borza. Beograd 7.10 bl., Praga 17.40 den., Newyork 576.50 bl., London 24.84 bl., Pariz 31.65 bl., Milan 25. bl., Berlin 1.30 sr. tečaj, Amsterdam 213.10 bl., Dunaj 0.00814 bl., Bukarešta 3. sr. tečaj, Sofija 4.15 sr. tečaj.

— Trst, 29. marca. Današnja borza: Beograd 28.30—28.50, London 99.10—99.30, Pariz 126—127, Newyork 23—23.10 Praga 68—68.50, Curih 308—402.

— Dunaj, 28. marca. Devize: Beograd 868—872, London 305.000—306.000, Milan 3059—3079, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3912—3928, Praga 2073—2083, Curih 12.295—12.345, Valute: dinar 867—873, dolar 70.760—71.160, lira 3070—3090, češka krona 2057—2073, švic. frank 12.280—12.360.

Lovski zabavni večer.

Dne pet'ga aprila zabaven bo dan, ko celi zbor lovski v »Kazini« bo zbran.

Kdor hoče zabavo naj ne zamudi, v družbi veseli naj z lovci sedl.

Obleka, navadna zabranjen je frank, ker danes rad bahal v njem bi se vsak.

Star jezik latinski govoril se bo, po lovsko razumel ga bodeš lahko.

Za študij divjadi prirejeno je, in to brez vstopnine se nudi ti vse.

Če hotel boš mucka, ga bodeš dobil, in opico živo, če vinček boš pil.

Zabava ob osmih zvečer se prične, kdaj bo končana, to tajno je še.

»Slovensko Lovsko Društvo«.

Poizvedbe.

— Pobegli kaznjenc. Včeraj popoldne je pobegnil na Kobiljevem posestvu na Ižanski cesti zaposleni kaznjenc Josip Cizl. Obločen je v kaznišniško obleko.

— Našel se je gumlstaš plašč za kolo. Dobi se pri slugi na Cojzovi cesti 5. (Sole na Grabou).

Podpirajte obupane slepe in darujte »Podpornemu društvu slepih«.

Gospodarstvo.

PLANINSKI DAN V KRANJU.

Kakor smo pred kratkim poudarjali v našem listu, je planšarstvo jedna izmed naših najvažnejših gospodarskih panog in sicer v goratih krajih Slovenije, kakor tudi v bosanskih planinah.

Planinski dan 25. tm. prirejen v Kranju pod vodstvom skilicatelja shoda načelnika agr. operacije komisarja dr. Spiller Muis, je pokazal, da se naši kmetje tega prav dobro zavedajo, da pa je vodstvo te naše važne gospodarske panoge namreč, planšarstvo, v pravih rokah. Nad 300 kmetov, posestnikov, planinjakov tudi planinskih upraviteljev, se je zbralo k temu velpomembnemu sestanku. In strokovnjaki in kmetje so pojasnjevali veliki pomen in udobnost pa tudi vse nedostatke našega planšarstva. Kako naj bi se odstranile hibe in kako bi se naše planšarstvo povzpelo na tisto mesto, ki mu ga mora priznati naša država. Tem važnim vprašanjem je bil namenjen planinski zbor. Po otvoritvi shoda je poprijel za besedo svetnik Detela, ki je svoj čas kot radovljiški okrajni glavar, mnogo pripomogel, da imajo danes Bohinjski tako lepe in plodnosne planine. Na to je pozdravil shod župan mesta Kranja Ciril Pirč.

Prešlo se je potem k dnevnemu redu. Skilicatelj se je dotaknil in govoril o pomenu in neobstojnosti na planinah. Pojasnil je, da nam zboljšanja planinarstva ni iskati samo v pridobitvi površine planinskih pašnikov in v njih razširjanju po krajih, kjer rastejo danes lepi gozdovi. Pač pa se imajo v prvi vrsti zboljšati že obstoječi pašniki in se ima na tem delu planinskega sveta zboljšati rasti trave in povzraščati do nos krme. To se da doseči z gnojenjem z umetnimi gnojili, s pravilno napeljavno vode, s primerno porazdelitvijo pašne in s pravilnim kolobarjenjem. Treba je spelati hudournike, odstraniti kamenje plazov, treba je popraviti pota, dohode na planino in pota na planinah samih. Zelo važno na planinah je tudi treljenje in čiščenje raznega nepotrebnega grmičevja in zatiranje škodljivih žuželk. Najvažnejše je čuvanje gozdov v bližini planinskih pašnikov, katere nešteto krat obvarjejo poplavo hudournikov in plazov. Kier so planine skupne, morajo posamezniki upoštevati obstoječa planinska pravila. Ravno ker nekateri upravitelji na planinah premalo upoštevajo ta pravila in red glede pašne po gozdnih parcelah in pri sekanju jim odkazanega lesa, je prišlo že do raznih sporov med njimi in gozdarskim osebjem, ki zna pač ceniti vrednost dobrega gozdarstva.

Te razdore treba odstraniti. Seveda morajo planinski posestniki in upravitelji povsem upoštevati obstoječe predpise. Planšarstvo in gozdarstvo se morata vpoštevati in dobro razumeti, ako hočemo napredovati v našem gospodarstvu.

Potrebno je postaviti nove hleve, popraviti stare in napraviti, odnosno urediti sirarne in mlekarne. Tudi je treba vpeljati planšarske tečaje in sirarske šole v Radovljici. Nujna je tudi državna pomoč, ki je v prvi vrsti namenjena gojitvi dobrih, lepih živinskih plemen, v kar naj bi seveda planinarji v prvi vrsti pripomogli sami. Dosedanje podpore so gotovo premajhne in potruditi se nam je, da se čimprej zvišajo.

Za dr. Spiller Muisom je kot strokovnjak razmotril planinsko vprašanje nadzornik in svetnik ing. Prezelj. Obnavljal je vsa pereča planinska vprašanja in razne slabosti planšarjev. Od planine do planine od koč do koč, je spretno in zanimivo vodil poslušalce. Opisal je delo na planinah v sedanjem planinskem letu in omenil, koliko kredita zahtevajo posamezne poplave, s precej visokimi številskami. Ti zneski se pokrijejo deloma iz državne podpore, deloma pa od posestnikov samih, ki bi lahko mnogo, mnogo pripomogli, z lastnim delom. Navajal je tudi neizpolnjenosti in škodo, ki so se dogodile v pretečenem planinskem letu po planinah. Povdarjal je tudi potrebo zavarovanja živine. Planšarski napredek se da doseči z izkoristitvijo obstoječih planin in šele v drugi vrsti s povečanjem starih in prireditvijo novih planin s tem, da se površino tiste parcele planinarjem, ki so jih nekaj uživali in so jim bile pogosto na nepravilnem potu neopravičeno odvzete. Navedel je svote, ki so jih morali posestniki brez zadostnih planin plačevati za živino in pašno pri raznih posestnikih planin, ki so bile previsoke.

Nato so predsedniki okrajnih planinskih odborov poročali o planinskih razmerah in potrebah v svojih okrajih. Azman, je poročal za radovljiški okraj, Meršol za kranjski in Cerar za kamniški okraj. Poročila so bila zelo točna in stvarna. Tu naj v najboljšem namenu omenimo, da se naši posestniki premalo zanašajo in preslabo upoštevajo lastno delo in trud. Marsikateri zahtevajo za podpore so zelo opravičene. To stoji. Toda nekatere malenkosti bi pa pač lahko medsebojno in sporazumno uredili.

V pogovor je posegel tudi znani planinski strokovnjak župnik Piber. Bodril je planinarje k delu in jim dokazoval, da

je v samopomoči napredek. Ravnatelj Viljem Rohman je poudarjal iskreno željo, da zaveže med planinarji sveži planinski duh. Vspodbujal jih je naj se organizirajo po vzgledu vinogradnikov v skupni borbi za svoje pravice. V imenu šumarskega združenja je planince pozdravil ing. Ružič z željo skupnega dela med planinci in šumarji.

Okrajni glavar dr. Ogrin je priporočil časopisju, da se naj zanima za kmetijske interese in stremjenja. Naj bi načelniki okrajnih planinskih odborov volili planinarji sami, ne pa da bi jih kakor dosedaj določila vlada. Ta predlog naj po našem mnenju na merodajnem mestu prav zelo vpoštevajo!

Končno so se planinski zborovalci skilicatelju najpriščneje zahvalili za ves dosedanj trud in delo in se mu priporočili tudi za nadaljno blagohotnost, ki jo je z velikim svojim strokovnim znanjem vred — dokazal že dostikrat — v prosepah našega gospodarstva in zlasti v poduk naših planinskih gospodarjev.

—g. Novosadska blagovna borza 28. m. Na Produkti borzi notirajo: Pšenica bačka, 79-80 kg, 2 %, pariteta Zenta, 3 vag. 325, oves bački, 3 vag. 250, sremski 7 vag. 255, koruza bačka 2 vag. 235, dupl. kasa 32. vag. 237,50—250, sremska 3 vag. 345, moka baza 10 s 2 vag. 510, 10 s 2 vag. 510, št. 1 vag. 335, št. 2 vag. 340, dupl. kasa 7 vag. 282,50. Tendencja mlajna.

—g. I. števila Sejskega Vestnika 1924 Ljubljanskega velesejma izide prve dni mesca aprila v visoki nakladi in se razpošilja brezplačno vsem zainteresentom. Če ga slučajno kdo ne dobi, naj ga blagovito zahtevati pri sejskem uradu. Časopis je vsebinsko dober, prinaša stvarne gospodarske članke in se je že širok države splošno priljubljen. Event. inserate sprejema Aloma Comp. d. o. z. v Ljubljani, ki fungira kot pododdelek propagandnega oddelka velesejskega urada.

—g. Delovni red za tvorniška in obrtna podjetja. Po zakonitih predpisih morajo vsa podjetja tvorniškega značaja imeti uradno potrjen delovni red za svoje obrate in mora biti tak delovni red tudi v obratovališču vidno nabit. Zveza industrijev je izdelala okvirni delovni red, ki naj njenim članom služi kot vzorec za delovne rede, koje predložijo pristojnemu oblastvu v odobritev. Obe Inspekciji dela v Ljubljani in v Mariboru sta vidirali delovni red, izdelan po Zvezi industrijev tako, da v splošnem ni zadržka za uradno potrditev delovnih redov, ki se sestavijo po tem vzorcu. Ker je oblastna inspekcija dela v Ljubljani izrekla željo, da se naj

omogoči uporaba vzornega delovnega reda tudi večjim obrtnim podjetjem v Sloveniji, ki doslej v obče nimajo pravih delovnih redov, je Zveza industrijev na novo zalozila svoj okvirni delovni red in to v obliki brošure in v obliki plakata in je ta delovni red interesiranim podjetjem na razpolago. Pisarna Zveze industrijev v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5, sprejema naročila.

—g. Zagreška borza ima danes v soboto 5. letno glavno skupščino. Dnevni red sestoji iz 8 točk. O poročilu borznega sveta prinesemo tudi mi kratko poročilo in hočemo tudi o stanju ljubljanskega borznega načrta spregovoriti ker bi se imela menda naša borza v Ljubljani otvoriti v kratkem, če ne nastopijo kake izpremembe. Sicer pa je to poglavje gotovo za nas zelo važno, pa tudi zelo težavno in odgovornostno polno.

—g. Očistite vrtove. Ker mnogi posestniki vrtnih nasadov se niso očistili zamenjenega sadnega drevja itd. se občinstvo opozarja na tozadevni razglas o pokončevanju gosenic in drugega škodljivega mrčesa, ki je nabit na občinski deski in drugih reklamnih prostorih.

— Revizija inozemskih delavcev. Z ozirom na razglas Oblastne inspekcije dela v Ljubljani, št. 1388/24 radi revizije inozemskih nameščencev se podjetja, brez razlike strok ozir. kategorij itd. obveščajo, da se določeni rok (1. april) za vpošiljanje seznamov podaljša na do vključitvi 3. 3. aprila tl. Opozorjajo se vsa prizadeta podjetja, ustanove itd. da je to zadnji termin za teritorij oblast ljubljansko ter da je vpošiljanje seznamov v treh enakih izvodih. — Okrajna inspekcija dela Ljubljana, št. 1388/24/2. Šef: Ing. Drag. Domajnko s. r.

—g. Dobave. (Podatki pri trg. zbornici v Ljubljani.) Dobava rezervnih kotlov, propelerjev in vreten za mlinosence. Pri oddenju za mornarico v Zemunu se vrši 15. aprila ofertalna licitacija glede dobave rezervnih kotlov, propelerjev in vreten za mlinosence. — Dobava Manesmanovih ceví. Pri oddenju za mornarico v Zemunu se vrši 14. aprila ofertalna licitacija glede dobave 2000 Manesmanovih ceví brez žive. — Dobava morske soli. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se vrši 3. aprila tretja ofertalna licitacija glede dobave 30.000 ton morske soli.

—g. Oddaja barvanja železne konstrukcije mostu preko Tise pri Senti. Pri ravnanju drž. železnice v Subotici se vrši 16. aprila ofertalna licitacija glede oddaje barvanja železne konstrukcije mostu preko Tise pri Senti.

Drobiž.

• Samomor zdravnika Mohameda VI. V San Remu je umrl v bolnici dr. Rešad zdravnik sultana-beguna Mohameda VI. ki biva v vili Nobel. Zdravnik je trpel na manj, da ga preganjajo, in na fiksnih idejah, da ga policija ubije. Zato se je ustrelil z revolverjem v glavo.

• Pri pacijentu umrl. 60 letni praktični zdravnik dr. Vincez v Budimpešti je bil poklican k nekemu svojemu pacijentu. Ko je zdravnik bolnika preiskoval, mu je prišlo slabo. Dr. Vincez je takoj zašel, da je ta slabost nevarna. Rekel je bolniku: Oprostite mi, toda proti svoji volji vam bom moral napraviti neko nevspečnost, namreč umrl bom takoj. Ko je ta stavek dokončal, se je sesedel na stolu in izdihnil.

• Zblaznel general ustrelil 25 oseb. V Pekingu na Kitajskem je nenadoma zblaznel general Pan Min Chun. V svoji zblaznosti je ustrelil svojo ženo, vse svoje otroke in služabnike. Skupno število njegovih žrtev znaša petindvajset. Vse je ubil z armadnim samokresom.

• Indijanci pri papežu. Z ameriškim potniki, ki so odpluli iz New Yorka, so se vkrkali tudi štirje Indijanci rodu Osaga. Te romarje sprejme svojčas tudi papež. Potujejo v svojih originalnih kostumih v Rim in v sveto deželo.

• Bele sužnje v sovjetski Rusiji. Samomor mlade deklice v moskovski javni hiši je dal povod preiskavi. Vso zadevo so imeli v rokah policisti, ki zadnji čas niso marali več biti slepo orodje sovjetske vlade in so tvorili med političnimi uradniki samostojno skupino. Ti so dognali, da je s pomočjo sovjetskih oblastí kupčevala z mladimi deklicami neka družba, ki vpliva na političnem življenju. Deklice, ki so jedva prestale hoditi v šole, so izročili njih starši boljševikom uradnikom, ker so jim le-ti obetali, da bodo deklice sprejele v državno službo, ko bodo dovršile učni tečaj. Toda brezumni boljševiki so nesrečna bitja s teorijem prisilili, da so si služila kruh v javnih hišah. Celo ljudski komisar Zinovjev je bilje trgoval s človeškimi mesom.

• Hiša s 14 nadstropji se je podrla. Iz Pariza poročajo, da se je v Campolida pri Lisboni podrla hiša s 14 nadstropji. Ponesrečilo se je pri tem okoli 50 oseb.

• 19 funtov težak novorojenček. V kraju Newton, Amerika je rodila Mrs. Henion 19 funtov težko dete, kar je približno osem kilogramov. Mati in otrok sta zdrava.

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7 (ob vodi)
blizu Prešernovega spomenika

se priporoča za najcenejši nakup vseh potrebščin za krojače, čevljarje, sedlarje, šivilje, toaletnega blaga, pleten, galanterije, najboljših šivalnih strojev

GRITZNER in ADLER:

posameznih delov za kolesa in za vse sisteme šivalnih strojev.

Zaloga klavirjev in pianinov
naiboljših tovarov **Bösendorfer, Czapska, Ehrbar, Höpfl, Schweighofer, Original Stigl** itd.

Tudi na obroke. Tudi na obroke.

Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana,
Hilserjeva ulica številka 5.

Ceno češko posteljno perje!

1 kg sivega skubljenega perja Din 65.—; polbelega Din 80.—; belega Din 90.—; boljšega Din 100.— in Din 120.—; mehkega kot puh Din 150.— in Din 180.—; višje prosto poštino. Zamenja in vrnitev dovoljena. Vzorci brezplačno. Pošilja prosto proti povzetju od Din 200.— ali na **Benedikt Sachsel, Lohse št. 35 pri Plzinu, Češka**. Poštni paketi iz Češke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

Uvozna trrdka lesa

želi stopiti v zvezo z resnimi trrdkami, ki imajo svoje lastno podjetje žaganega lesa: jelke, smreke, bukovine, hrastovine itd., zlasti take, ki morejo dobaviti od 60 do 90 vagonov mesečno. — Resne ponudbe sprejema **MARIO BUDA, Hotel Južni kolodvor**.

Pozor, čevljarji in trgovci usnja!

Priporoča se za izdelavo gornjih delov vseh vrst tudi po meri iz lastnega ali prinesenega usnja, dalje izdeluje tudi vsakovrstne vzorce iz lepenke.

F. Kralj, Moste pri Ljubljani, Društvena u. 64.

Naročila sprejema tudi **Fran Šouňig**, Marljn trg štev. 2.

Za veliko prekajevalnico proda

Ignaz Priller, Veitsch

Gornje Stajersko

1 Quetsche (21 Abstreifmesser); 1 Wolf s 17 cm Scheibendurchschnitt in temu primeren mešalni stroj. Potrebna moč 8 HP.

„VICTORIA“

tovarnica dječjih kolica

HEINRICH & LEPPICH, Indija S. H. S.

Proizvada i otpremja tačno samo proprodavalcima svoje najnovijih modela prvotvorenih dječjih sportkolica, kolica za skakanje, kolica sa krovom, princes kolica, kolica za nihanje, stolica za ležanje, stolica za bolestanje, svakovrstna dječjih stolica za skakanje, kolodera, bicikla (trokolata), kolica sa krlke i. t. d. **Izstvarani dječak na zahtev bezopasno.**

Najveća izbira zadnjih novosti. Spomladanskih klobukov in slanikov ravno kar došla v modnem salonu

Jda Škof-Wanek naslednice

Ljubljana

Pod Zračno štev. 2

Preoblikovanja in popravila se točno izvršujejo. Zalni klobuki vedno. Priznana solidne cene! v zalogi. Priznana solidne cene!

Uglasnjem ter po pravilam glasovirje in harmonije. Specijelno strokovno in ceno!

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo dežnikov in solinčnikov ter sprehajalnih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

H. E. Sparterija
za damske klobuke
plošča Din 25.—
KENDA Mestni trg 17

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.
Krovi, stebni, galanterijski in okrasni ktep. Instalacije vedovodov.
Naprava strojev, kopanje in klesanje naprave izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafte) za konserve.

Prvovrstno 6000
pšenično moko
najboljše kakovosti iz najlepše bačke pšenice nudi po konkurenčnih cenah
Vinko Majdič
valični mlin — **KRANJ**.
Kupuje tudi vroče.

Trboveljski premog
in **d r v a** dobavlja
Družba ILIRIJA
Ljubljana, Kralja Petra trg 8
Plačilo tudi na obroke.
Telefon 220 272

Matek & Schein
Ljubljana, Dalmatinova ulica 13
priporoča vsakovrstno perilo za dame in gospode, kravate, namarnice in drugo, galanterijsko in modno blago po najnižjih cenah.

Parketne desčice
iz slavanskega hrasta in bukovine dobavljam v vsaki množini najceneje

Ios. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ulica 22, Telef. 513

Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska
delavnica
Ivan Bricej, Dunajska c. 10,
se priporoča. Izvršitev točna. cene zmerne. 2530

Damska konfekcija
in modni salon
TEODOR KUNC
Ljubljana, Mestni trg 14
9931 (pod Zračno 2)

Aikadont

zobna pasta, ustna voda, zobni prašek.

Dobi se povsod. — Glavna zaloga drog. **A. KANC**, Ljubljana.

Lisičje kože
sprejema v črno, alaska, križasto, skunks barvanje in strojenje — **PRVA JUGOSLOVENSKA BARVARJA, KRZNARSTVO IN STROJSTVO** — **ELEKTRICNI OBRATOM**. Delo se sprejema: **LJUBLJANA, KRIZEVNIŠKA 7.**

Veliko izbiro najnovejših
svilenih in večernih
damskih klobukov
ter slanikov po zelo ugodnih cenah priporoča ceni. damam
Ivanka Stegnar,
Ljubljana, Rimska cesta 10.

Natceneje
— CEMENT —
Prima Portland trboveljski in čal-matinski dobavlja v poljubnih množinah. — Naročila sprejema:
H. Petrič,
Gospodetska cesta 16/L
Telefon 343 1741

Pisemski
papir
priporoča
Narodna knjigarna.

NA VELIKO!

Velika zaloga cvrnatih trakov za okna, navadnih in dvojnih, pletene vrvice za okna (geflochtene Rolllschürze), pletene ribje vrvice (Angelschnüre) ribje mreže, bombažne vrvice za otroške postelje v vseh barvah, tržne taške itd. nudi po nizki ceni trrdka

NA MALO!

Ivan N. Adamič

Centrala: Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. Telefon št. 441.
Podružnice: Maribor, Votrnjska ulica št. 20. — Kamnik, Sotna št. 4.

Solidna postrežba!

Nizke cene!

Natceneje
edino iz trboveljskega revirja
premog
večje in male množine tudi v
vrečah
dostavlja na dom. — Naročila sprejema:
H. Petrič,
Gospodetska cesta 16/L
Telefon 343 1716

Strojno pletenje
— HARING —
Čevljarska ulica št. 4
Izvršuje nogavice iz najboljše bombaža in flora. Podpletuje vse vrste nogavic, tanke in debele.

OBNOVA gradbena LJUBLJANA

ima stalno v zalogi: **KERAMITNE PLOŠČE** v vseh barvah
CEVI IZ KAMENINE

Stisnjene **ZAREZANE STREŠNIKE** patent Wienerberger
Azbestni škrlj **SALONIT** za pokrivanje streh

OBEROID, prvovrstno strešno lepenko brez katrana
HERAKLIT - MATERIAL in **HERAKLIT - PLOŠČE**,
za izdelavo heraklitnih zgradb; mansard, predelnih sten in za izolacije.

Stroji za obdelovanje lesa naprodaj:

Dve tračni žagi, 800 mm (Bandsäge); stružnica, vsa iz železa (Drechslerbank); dve skobjalnici (Fräsmaschine); kopirni stroj (Speichenkopiermaschine); dva kopirna stroja (Kopiermaschine); univerzalni kolesni stroj (Universalkopiermaschine); vrtnik za glavinske pušice (Nabenbohrmaschine); krožna žaga z železnim podstavkom (Kreissäge); krožna žaga s profilnim železnim podstavkom (Kreissäge); vrtno (Langlochbohrmaschine); delni aparat za vrtnje splošnih luknjic in glavine (Bohren der Speichenlöcher und Naben); brusilno korito s kamnom 900 mm (Schleiftrog); avtomatični nožni brusilni stroj (Messerschleifmaschine); kline krožne žage pri brusilnici (Kreissägeblätter-Schleifmaschine); kline tračne žage pri brusilnici (Bandsägeblätter-Schleifmaschine); stenski vrtni stroj (Wandbohrmaschine) ročna stanca (Handstanze); ročna stanca s prestavo; vzvodne plasne škarje s prestavo (Hebelblechschere); Bechejer zračni 150 kg teže (Beche Lufthammer 150 kg Bärgehwicht); Ajakov opožni tolkač (Ajax Federhammer); padna klapi 150 kg (Fallhammer); hidravlični naklesni strkalni stroj (Radreifen-Stauchmaschine); vetrilo na štiri ognja (Ventilator für vier Feuer); nakovalo (Ambosse); valjalne plošče (Richtplatten); grezilne plošče (Gesenklplatten); štajerski primeži (Schraubstöcke).

Pozdrabi pod **STROJEVI**, Maribor, poštni predal 27.

Za odgovore uprave
naj se prikladi
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsake besede
30 para. — Najmanjše
pa Din 5.—

Stalna listnosa upravnistva „Slov. Naroda“

Kozoreg: To dobite v vseh modnih trgovinah, osobito pa pri Sinkovic-Soss, Mestni trg 19, Snoj & Modic, Prešernova ulica — in P. Magdič, Aleksandrova cesta.

Celje: Vi bi radi zvedeli dobre konfekcijske tvrdke? Evo vam jih nekaj: Schwab-Gomboc, Dvorski trg, „Elite“, Prešernova ulica, Gričar & Mejač, Selenburgova ulica in Maček & Ko., Aleksandrova cesta 12. Domentite se z njimi.

Deželani: Trgovina te vrste imamo več. Tako n. pr. Marija Rogelj, Lingarjeva ulica 4, J. & K. Gorčar, Sv. Petra cesta 31, Tomšič, Sv. Petra cesta 42, J. Bedrač, Aleksandrova cesta 12.

Maribor: Vaša srečka še ni bila vlečena.

Radgonci: Obrnite se na tvrdke O. Bračko, specialna trgovina za od vas željene predmete.

J. Z. v L.: Glede parfumov: Bartl, Stritarjeva ulica, Papirnica Uran, Mestni trg, drogerija „Adria“, Selenburgova ulica.

G. Medv.: Split: Franc Jožefovo gentileo dobite v Ljubljani: A. Šarabon, Zaloška cesta, T. Mencinger, Sv. Petra cesta, A. Verbič, Stritarjeva ulica.

Službe

Plačilni natak
se takoj prejme.
— Mastnak, hotel „Slov.“,
Ljubljana. 2166

Reduciran železniški strojevodja
se išče. — Ponudbe pod
»Zanesljiv/2060« na upravo
»Slov. Naroda«.

Auto-monter,
prvovrstna zanesljiva moč,
veščak v tej stroki, išče
službo. Gre event. tudi
za soferja. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Znatej/2050«.

**Išče se boljše
mlado dekle**
za navadno hišno delo.
Nastop s 1. aprilom. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 2152

Kuharica,
samostojna, se išče.
Nasto po možnosti takoj.
— Ponudbe naj se pošljejo na:
Proche, lo-karnik, Breko, Bosna. 2180

Boljša dekle,
lepega vedenja, išče mesto
k otrokom ali kot
boljša hišna. — Ponudbe
pod »Takoj prosta/2220«
na upravo »Slov. Naroda«.

Violinist in kitarist
se išče: najraje dva
dijaka, ki bi skupaj igrala
vsak večer od 7. do 10.
ure. — Ponudbe s navadno
plačo pod »Duet
2221« na upravo »Slov.
Naroda«.

Tesarski polir,
kateri je dovršil strokovno
ne rokodelske tečaje na
srednji tehniški šoli v
Ljubljani — išče primeren
službo. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »E. N. 15/2147«.

Prodajalka,
prvovrstna moč, popolno
na samostojni prodaji,
izučena v aranžiranju izložb,
stanujoča v Ljubljani
— se sprejme. —
Predstaviti se je pri F.
Čuden, Prešernova ul. 1
v Ljubljani. 2215

Mlad trgovski pomočnik,
v špecijalni in mešani trgovini
strokovno popolno
izveščan, slovensko
in nemško govoreč,
se sprejme. — Ponudbe
pod »V prodaji hiter
točen/2214« na upravo
»Slov. Naroda«.

Mlado dekle,
po možnosti z znanjem
nemščine, iz boljše hiše,
ki bi obredno pomagala
pri dnevnih blaginjah, išče
lekar na deželi za lahek
farm. kosm. posel.
se liko žrti »no.«.
Popolna oskrba. Ponudbe
s sliko in označbo
plače pod: Lekarna/2210
na upravo »Slov. Naroda«.

Graščinski gozdar,
dr. preizkušen, nepopolno
pošten in zanesljiv,
s dolgoletno intenzivno
praksno vsega goščnega
in lovškega obrata (s znanjem
kmetijstva, čebelarstva,
sadjarje in pridelovanja
sočivja), bi kot tak
ali osebno najraje
gručinske — spomladi
premeniti mesto. —
Ponudbe pod Gozdar/2184
na upravo »Slov. Naroda«.

Prodaj klavir

in nekaj pohištva. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2195

Ford-avto
malo rabljen, v dobrem
stanju, se proda. — Ponudbe
se v Prešernovi ulici
št. 7, Ljubljana. 2204

Kupim

Kupim ježice!
Najnižje cene, franco na
kladni vagon, na: Gričar,
Ljubljana, Tobacna ulica
št. 5. 2110

Diehl motor za šivalni stroj
se kupi. — Ponudbe pod
»Stroj/2216« na upravo
»Slov. Naroda«.

Kože, verčice, polhove
in od druge divjačine, —
kupi se za inozemstvo v
vsaki množini D. Zdravljana,
trgovina usnja, Ljubljana,
Sv. Florijana ulica št. 9. 1719

Prazne sode
strojne ali pa drugega
mineralnega olja kupim
vsako množino. — Odon
Koutny, trgovina z orodjem
in tehničnimi potrebščinami,
Ljubljana, Aleksandrova
cesta 7. 1228

Stanovanja
— isče za takoj mlad uradnik.
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 2187

Meblovano sobo
išče za takoj mlad uradnik.
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 2187

Dve sobi
se odda dvema gospodoma
ali gospodičini. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 2211

Iščem stanovanje
z električno razsvetljavo
s 1. aprilom. — Ponudbe
pod J. K./2205 na upravo
»Slov. Naroda«.

Soba za pisarno
s telefonom, blizu sodnijske
je, se za 800 Din takoj
odda. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 2173

Na stanovanje in hrano
se sprejme gospod. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 2189

Stanovanje
z dvema sobama in kuhinjo
se odda ali pa tudi zamenja.
— Izve se: Tržaška
cesta 38. 2176

Lepa meblirana mesečna soba
se odda solidnemu bolj
šemu gospodu. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 2134

Eno ali dve sobi,
zelo elegantno meblirane,
z električno razsvetljavo
in posebnim vodom —
iščem za takoj. — Ponudbe
pod »Situiran/2163« na upravo
»Slov. Naroda«. 2225

Spalne oprave
nove, moderne, iz trdega
in mehkega lesa ugodno
napredaj pri — mizarju
Velkavrh, Krakovska ul.
št. 7. — Naročila in po
pravi se sprejemajo. 2194

Napredaj
kopalna sedečna banja,
srednjeveliki okovan kovčeg,
kitara in elegancije. —
Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 2135

Akacijeve hlode
okoli 3 vagonov od 1 do
750 m dolgi in 10 do
50 cm premera — proda
v dveh partijah s postajo
je Sirač v Slavoniji — R.
Husák, Sirač. 2183

Sobna kredenca,
pisalna miza in razno
drugo pohištvo se radi
selitve ugodno proda. —
Več: Za Gradom 9 (pri
zavorniku ob Grubarje-
vem kanalu). 2228

Trgovci pozor!
Prava tržiška blagovna
in biče prodaja po stari
in znatno nižji ceni —
tvrdka: Ivan N. Adamič,
vrvarna v Ljubljani, Sv.
Petra cesta št. 31. Tele-
fon 441. 2290

Ženitna ponudba.
Dva mladi golobici,
samostojni, iščejo dva
istotaka goloba v svrhu
stvaritve lastnih gnedov.
Goloba naj pišeta
pod »Golobici/2201« na
upravo »Slov. Naroda«.

Dopisovanje
bi rad mlad Slovenec
Tržačan s Slovenko iz
Jugoslavije, da bi tako
ne izgubil vaje v slovenski
in bi se utrjeval v jugoslovanskem
duhu. — Dopise se pošlje na
»Cesta postale 299 Trieste«. 2200

Možitev!
Bogate inozemske in
premožne nemške dame
žele srečne ženitve. —
Gospod, tudi brez premoženja,
daje disk. nemško
pojasnilo. — Stabrey,
Berlin N. 113, Stolpische
Strasse 48. 364

Ženitev!
Bogati inozemci in premožni
nemški gospodje žele
srečne ženitve. —
Dama, tudi brez premoženja,
daje disk. nemško
pojasnilo. — Stabrey,
Berlin N. 113, Stolpische
Strasse 48. 1230

Ženitna ponudba.
Deklica dobre rodbine,
z večjo doto, se želi
poročiti z mladeničem
ali vdovcem od 32 let,
ki bi bil dovolj uvidel in
prezrl mladostno pogreško.
— Resne ponudbe pod
»Uvidel/2203« na upravo
»Slov. Naroda«.

Dopisovanje.
Kateri mladenič bi hotel
dopisovati z mladenico
iz zapuščenih gorskih
vsi v svrhu zamenjave
misi, katere bi jo dvigale
iz puščobe samotnega
kraja. — Dopisi se pošljejo
pod »Marica Nagode v
Nečemerjeh, Murska
Sobota. 2202

Velik trgovski lokal
z izloženimi okni, inventarjem,
trema skladišči,
električno razsvetljavo
in vodovodom ter s
stanovanjem v 1. nadst. —
obstoječi iz treh sob in
kuhinje, se v novozidani
enonadstropni hiši
tudi glavne ceste in blizu
postaje Grosuplje —
takoj odda. — V Grosupljem
je večja tovarna in
kriznišče železnice. —
Poziv se pri Franc Javor-
niku v Grosupljem. 2196

Realiteta posredovalnica
Josip Saje
LJUBLJANA, Sv. Jakoba
na nabrežju šte. 29 —
SE PRIPOČEVA V NA-
KUP IN PRODAJO NE-
PREMIČNIN. 2126

Stavbna parcela
v velikosti 804 m² se po
ugodni ceni proda. Istotam
se proda tudi šivalni stroj
»Singer«. — Poizve se:
Vič-Glince 81/1. 2145

Travniki,
veliki (5 orolov), ob Tržaški
cesti v Ljubljani, se
odda v zakup za to leto.
— Ponudbe na: Franc
Ločnikar, Turjaški trg 6. 2124

Proda se hiša
z lepim vrtom in takojšnjim
stanovanjem. Cena
na 140.000 kron. — Poizve
se v trgovini Kušar,
Dravice pri Ljubljani. 2170

Hiša z vrtom
in njivo se takoj proda
po prav ugodni ceni radi
preselitve v Ameriko. —
Kdor je kupec, naj se
takoj oglasi pri lastniku
Franc Sekula, Kandija 17,
p. Novo mesto. 2186

Trgovska hiša
v Mariboru, — na zelo
ugodnem prostoru, na
prodaji. — Pojasnila
pri upravitelju A. Skasa,
Maribor, Krekova ulica
16 in pri lastniku Robert
Stöhr, St. Pölten, Schieß-
stattpromenade Nr. 3,
Österreich. 835

Posestvo pri Mariboru,
ob železnici in državni
cesti ležeče, 12 orolov
prvovrstno zemljo, velik
sadenosniški s travniki in
njivami, 1 orol vinograde,
lepa gospodarska poslopja
— po ugodni ceni
napredaj. — Dopisi na:
F. Golob, Maribor, Črna
gora, ulica 24. 2247

Največji modeli otroških vozčkov
in dvokoles — najceneje
pod »Tribuna«, tovarne
dvokoles in otroških vozčkov,
Ljubljana, Karlovska
cesta št. 4. — Ceniki
franko. — Sprejemajo
se tudi vsa popravila. 1093

Dopisoval

bi rad mlad Slovenec
Tržačan s Slovenko iz
Jugoslavije, da bi tako
ne izgubil vaje v slovenski
in bi se utrjeval v jugoslovanskem
duhu. — Dopise se pošlje na
»Cesta postale 299 Trieste«. 2200

Možitev!
Bogate inozemske in
premožne nemške dame
žele srečne ženitve. —
Gospod, tudi brez premoženja,
daje disk. nemško
pojasnilo. — Stabrey,
Berlin N. 113, Stolpische
Strasse 48. 364

Ženitev!
Bogati inozemci in premožni
nemški gospodje žele
srečne ženitve. —
Dama, tudi brez premoženja,
daje disk. nemško
pojasnilo. — Stabrey,
Berlin N. 113, Stolpische
Strasse 48. 1230

Ženitna ponudba.
Deklica dobre rodbine,
z večjo doto, se želi
poročiti z mladeničem
ali vdovcem od 32 let,
ki bi bil dovolj uvidel in
prezrl mladostno pogreško.
— Resne ponudbe pod
»Uvidel/2203« na upravo
»Slov. Naroda«.

Dopisovanje.
Kateri mladenič bi hotel
dopisovati z mladenico
iz zapuščenih gorskih
vsi v svrhu zamenjave
misi, katere bi jo dvigale
iz puščobe samotnega
kraja. — Dopisi se pošljejo
pod »Marica Nagode v
Nečemerjeh, Murska
Sobota. 2202

Velik trgovski lokal
z izloženimi okni, inventarjem,
trema skladišči,
električno razsvetljavo
in vodovodom ter s
stanovanjem v 1. nadst. —
obstoječi iz treh sob in
kuhinje, se v novozidani
enonadstropni hiši
tudi glavne ceste in blizu
postaje Grosuplje —
takoj odda. — V Grosupljem
je večja tovarna in
kriznišče železnice. —
Poziv se pri Franc Javor-
niku v Grosupljem. 2196

Realiteta posredovalnica
Josip Saje
LJUBLJANA, Sv. Jakoba
na nabrežju šte. 29 —
SE PRIPOČEVA V NA-
KUP IN PRODAJO NE-
PREMIČNIN. 2126

Stavbna parcela
v velikosti 804 m² se po
ugodni ceni proda. Istotam
se proda tudi šivalni stroj
»Singer«. — Poizve se:
Vič-Glince 81/1. 2145

Travniki,
veliki (5 orolov), ob Tržaški
cesti v Ljubljani, se
odda v zakup za to leto.
— Ponudbe na: Franc
Ločnikar, Turjaški trg 6. 2124

Proda se hiša
z lepim vrtom in takojšnjim
stanovanjem. Cena
na 140.000 kron. — Poizve
se v trgovini Kušar,
Dravice pri Ljubljani. 2170

Hiša z vrtom
in njivo se takoj proda
po prav ugodni ceni radi
preselitve v Ameriko. —
Kdor je kupec, naj se
takoj oglasi pri lastniku
Franc Sekula, Kandija 17,
p. Novo mesto. 2186

Trgovska hiša
v Mariboru, — na zelo
ugodnem prostoru, na
prodaji. — Pojasnila
pri upravitelju A. Skasa,
Maribor, Krekova ulica
16 in pri lastniku Robert
Stöhr, St. Pölten, Schieß-
stattpromenade Nr. 3,
Österreich. 835

Posestvo pri Mariboru,
ob železnici in državni
cesti ležeče, 12 orolov
prvovrstno zemljo, velik
sadenosniški s travniki in
njivami, 1 orol vinograde,
lepa gospodarska poslopja
— po ugodni ceni
napredaj. — Dopisi na:
F. Golob, Maribor, Črna
gora, ulica 24. 2247

Največji modeli otroških vozčkov
in dvokoles — najceneje
pod »Tribuna«, tovarne
dvokoles in otroških vozčkov,
Ljubljana, Karlovska
cesta št. 4. — Ceniki
franko. — Sprejemajo
se tudi vsa popravila. 1093

Na dobro domačo hrano
se sprejmejo 3-4 go-
spodje. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 2011

Celi post vsak dan RIBE
— domače, morske, pole-
novke (Bakala) — pripo-
roča gostilna Vidmar
(Težak), Sv. Jakoba trg
št. 5. 2223

Ravnokar sem prejel
večjo množico raznih
vrtnic

iz svetovnoznane dreves-
nice Teschendorf — iz
Dresdena. — Dobijo se
vsak dan pri Ivan Bre-
celniku, Ljubljana, Veli-
ka Čolnarska ulica št. 21. 2161

Vrtnice,
nizke, triletnje cepljenke,
40 najlepših vrst, a 10
do 12 Din komad, za ta-
kojšno saditev, nadalje
reče grozdje, bršljan
ter gladiol — nudi sl.
občinstvu v mestu in na
deželi — Anton Ferant,
trgovski vrtnar, Ljubljana,
na Ambrožev trg 3. 2122

POZOR! PEKARJI!
Diamant
tvornice Hauser in Sobot-
ka, Dunaj, Stadlau, pek-
arski sladni ekstrakt,
je najboljši pekarsko
sredstvo ter prekaša vse
ostale dosežene nado-
metke. — Čuvajte se
slahih potvorb, naj bo
pravek ali tekočina! Za-
hitejajte samo originalni
»Diamant«! — Glavno za-
stopstvo za Jugoslavijo:
Edvard Dužanec, Strass-
mayerjeva ulica br. 10,
Zagreb. 12961

Znižane cene za otroške vozičke.
Novi modeli. Poslužite
se izdelkov domače to-
varne otroških vozičkov
in dvokoles v Tribuna
F. B. L., Ljubljana, Kar-
lovska cesta št. 4. — Istotam
se dobijo po znižani
ceni nova dvokolesa, ma-
li pomožni motorčki, šiv-
alni stroji in pnevmati-
ka ter se sprejemajo v
popolno popravilo za emaj-
liranje z ognjenim po-
nikljanjem dvokolesa,
otroški vozički, šivalni in
razni drugi stroji. Proda-
ja se tudi na obroke. —
Ceniki franko. 2217

A. E. G. kinostroj
najnovejše
konstrukcije
so nepreko-
sljivi! Zahte-
vajte ponud-
be od glavne-
ga zastopstva

ORIENT-FILM d. d., Subotica.
Zaloga majhnih motorjev in
prvovrstnih sodobno zani-
mivih filmov.

Razno
Okasion-slammike
od 10 do 100 Din razpro-
dajam samo od 20. do 30.
marca. — Horvat, mo-
diska, Stari trg 21. 1971

Zasebno učilišče za strojepisje
učna ura Din 6.—. — G.
Petač, Ljubljana, Rimska
cesta 17/1. 2213

Pozor!
Amerikanske trte (izabe-
la) se dobe od urede na-
prej — v trgovini usnja
F. Pieterak, Ljubljana,
Vodnikov trg 3. 2208

Suhe hrške,
kuhano maslo, pristni
čisti med, čebelni vosak,
encian, suhe korenine in
čebulo dobavljiva tvrdka
Jošip Renko, Sevnica ob
Savi. 2103

Največji modeli otroških vozčkov
in dvokoles — najceneje
pod »Tribuna«, tovarne
dvokoles in otroških vozčkov,
Ljubljana, Karlovska
cesta št. 4. — Ceniki
franko. — Sprejemajo
se tudi vsa popravila. 1093

Na dobro domačo hrano
se sprejmejo 3-4 go-
spodje. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 2011

Celi post vsak dan RIBE
— domače, morske, pole-
novke (Bakala) — pripo-
roča gostilna Vidmar
(Težak), Sv. Jakoba trg
št. 5. 2223

Ravnokar sem prejel
večjo množico raznih
vrtnic

iz svetovnoznane dreves-
nice Teschendorf — iz
Dresdena. — Dobijo se
vsak dan pri Ivan Bre-
celniku, Ljubljana, Veli-
ka Čolnarska ulica št. 21. 2161

Vrtnice,
nizke, triletnje cepljenke,
40 najlepših vrst, a 10
do 12 Din komad, za ta-
kojšno saditev, nadalje
reče grozdje, bršljan
ter gladiol — nudi sl.
občinstvu v mestu in na
deželi — Anton Ferant,
trgovski vrtnar, Ljubljana,
na Ambrožev trg 3. 2122

POZOR! PEKARJI!
Diamant
tvornice Hauser in Sobot-
ka, Dunaj, Stadlau, pek-
arski sladni ekstrakt,
je najboljši pekarsko
sredstvo ter prekaša vse
ostale dosežene nado-
metke. — Čuvajte se
slahih potvorb, naj bo
pravek ali tekočina! Za-
hitejajte samo originalni
»Diamant«! — Glavno za-
stopstvo za Jugoslavijo:
Edvard Dužanec, Strass-
mayerjeva ulica br. 10,
Zagreb. 12961

Znižane cene za otroške vozičke.
Novi modeli. Poslužite
se izdelkov domače to-
varne otroških vozičkov
in dvokoles v Tribuna
F. B. L., Ljubljana, Kar-
lovska cesta št. 4. — Istotam
se dobijo po znižani
ceni nova dvokolesa, ma-
li pomožni motorčki, šiv-
alni stroji in pnevmati-
ka ter se sprejemajo v
popolno popravilo za emaj-
liranje z ognjenim po-
nikljanjem dvokolesa,
otroški vozički, šivalni in
razni drugi stroji. Proda-
ja se tudi na obroke. —
Ceniki franko. 2217

A. E. G. kinostroj
najnovejše
konstrukcije
so nepreko-
sljivi! Zahte-
vajte ponud-
be od glavne-
ga zastopstva

ORIENT-FILM d. d., Subotica.
Zaloga majhnih motorjev in
prvovrstnih sodobno zani-
mivih filmov.

Na dobro domačo hrano
se sprejmejo 3-4 go-
spodje. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 2011

Celi post vsak dan RIBE
— domače, morske, pole-
novke (Bakala) — pripo-
roča gostilna Vidmar
(Težak), Sv. Jakoba trg
št. 5. 2223

Ravnokar sem prejel
večjo množico raznih
vrtnic

iz svetovnoznane dreves-
nice Teschendorf — iz
Dresdena. — Dobijo se
vsak dan pri Ivan Bre-
celniku, Ljubljana, Veli-
ka Čolnarska ulica št. 21. 2161

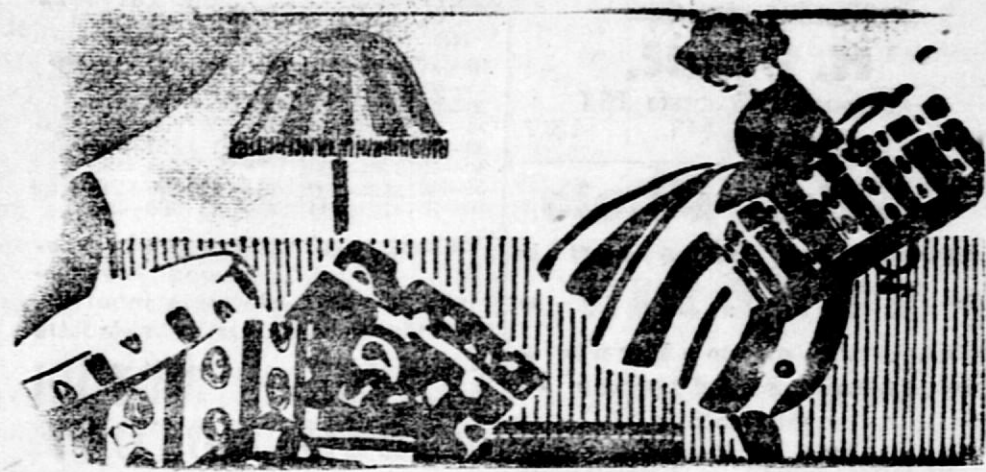
Vrtnice,
nizke, triletnje cepljenke,
40 najlepših vrst, a 10
do 12 Din komad, za ta-
kojšno saditev, nadalje
reče grozdje, bršljan
ter gladiol — nudi sl.
občinstvu v mestu in na
deželi — Anton Ferant,
trgovski vrtnar, Ljubljana,
na Ambrožev trg 3. 2122

POZOR! PEKARJI!
Diamant
tvornice Hauser in Sobot-
ka, Dunaj, Stadlau, pek-
arski sladni ekstrakt,
je najboljši pekarsko
sredstvo ter prekaša vse
ostale dosežene nado-
metke. — Čuvajte se
slahih potvorb, naj bo
pravek ali tekočina! Za-
hitejajte samo originalni
»Diamant«! — Glavno za-
stopstvo za Jugoslavijo:
Edvard Dužanec, Strass-
mayerjeva ulica br. 10,
Zagreb. 12961

Znižane cene za otroške vozičke.
Novi modeli. Poslužite
se izdelkov domače

Modni salon Marija Götzl, Ljubljana

Kongresni trg št. 8.

Prisnana najnižje cene!

Moda
opomladanskih klobukov
o največji izbiri in
najfiniši izvedbi.

Največja izbira slovitih Tanzpaar-steznikov P. Magdič-Ljubljana

(nasproti glavne pošte)

Vedno v zalogi najpopolnejše fašone, ki napravijo vsako
damo vitko kakor pač zahteva današnja damska moda

Cena od 35.— do 480.— Din

Prva slov. zid. zadruga v Ljubljani,
registрована zadruga z omejeno zavezo.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
Tehniško vodstvo po oblastveno avtorizir-
anem gradbenem inženjerju.

Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko
spadajoča dela.

Delo solidno. Cene konkurenčne.

Skladište i zastupstvo strojeva za pisanje

„UNDERWOOD“

na dalje karbon papir, wpce za sve sustave. — Mail ručni
„Underwood“ u kovčegu, praktičan za putovanje.
„UNDERWOOD“, Zagreb, Mesnička 1.

Trgovski zastopnik

starejša moč dobro vpeljana še pred vojno in sedaj samo pri boljših
odjemalcih v Sloveniji, Prekmurju in Hrvatskem (Gorski Kotar,
Primorje in Lika) želi vstopiti takoj v večjo dobo manufakturno
podjetje.
Cenjeni dopisi naj se blagovolijo poslati na upravništvo Slovenskega
Naroda pod Trgovski zastopnik-2175.

!!! BLUZE !!!

Opal, stamin, pongi, svilene in iz surove svilu
SVILENI-TRIKOT-JUMPERJI

v vseh najmodernejših barvah

NARODNE BLUZE, DOMAČE ROČNO DELO

Volnene

pomladanske jopice in volneni jumperji

Damsko perilo. Jumper-moderčki, predpasniki itd. Šifon
od Schrolla, angleško platno, blago za letne obleke in
drugo razno manufakturno blago, vse na metre

SRECKO VRSIC, LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA 3

Po pošti se dnevno razpošilja.

Idem za Ameriku?

Kakvo sjajno uredjenje za treća klasa nađete na
družavim brodovima Sjedinjenih Američkih Država
Bremen—New York ili čudotvornoj lađi

„LEWATHAN“

o Southampton ili Cherbourg. Lepo, dobro provetreno
i udobno nameštene sobe sa dva, četiri i šest postelja,
velika društvena prostorija, samostalna kuhinja, mnogo-
brojna kupatila. Usluga kao u prvoj klasi. Svako po-
podas i veće muzičko uživanje. Tražite — besplatno —
ilustrovan prospekt i raspored lađa.

UNITED STATES LINES

Beograd, Palata Beogradske Zadrage, Preko Hotel Bristol;
Zagreb, Srednje Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga, Misa-
vićeva ulica. Prokupita kolodvoru: Ljubljana, Brodarsko
Zvečanje Američkih Držav, Dunajska cesta št. 20; Sarajevo,
Savez Hrvatskih Seljačkih zadruga na Bosni i Hercegovini,
Aleksandrova ulica 53; Susak, Banka za Pomorstvo.

Velesajam u Frankfurtu na Majni održavati će se
od 6. do 12. aprila o. g.

Glede uputa i legitimacija obratiti se na Hamburg Amerika Linie.
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju J. G. Drašković, Zagreb.

fotografske plošče so najbolje!

Dobijo se v vsaki strokovni trgovini. Generalno zastopstvo za SHS

ISO WEISS, ZAGREB, PALMOTICEVA ULICA BROJ 66,
veletrgovina vsakovrstnih fotografskih potrebščin.

Velika zaloga klobukov in
slamnikov se dobi pri

Franc Cerar

družba z o. z., tovarna v Stobu,
pošta Domžale

Prevzemajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

„ELIN“

DRUŽBA ZA ELEKTR. INDUSTRIJO D. Z. O. Z.

Gradi električne centrale in naprave. Ve-
lika zaloga motorjev in električnega ma-
terijala. Cene izredno nizke. Posredstva točna.
Na željo posej inženirja brezplačno.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 1. — Tel. 88.
MARIBOR, Veitniska ul. 11. — Tel. 239.

POPRAVAK

svih vrsti električnih mašina, transformatora i
aparata preuzima uz jamstvo prvorazredne
stručne izvedbe

moderno uredjena radiona

Jugoslavenskog SIEMENS d. d. u Zagrebu

Uredi: Draškovićeva 23, Telefon 3-84, 23-82

Naslov za pošiljke: ZAGREB - SAVA, industrijski kolosijek.

IV. LJUBLJANSKI VZORČNI VELESEJEM

od 15. do 25. avgusta 1924.

Oficijelni katalog IV. Ljubljanskega Velesejma bo edina najboljša in najboga-
tejša knjiga z naslovnikom vsakovrstne

industrije, obrti in trgovine.

Oglaš v tem katalogu imaju najboljši uspehi.

Naročila sprejema samo „APOLLO“, anončni in reklamni zavod, R. Golebiowski,
Ljubljana, Stari trg 19, II. nadstropje in uprava „Slovenskega Naroda“.

Od pooblaščenih potnikov blagovolijo p. n. gg. zahtevati tozadevna pooblastila.

Jadranska banka a. d. Beograd

Dionička glavica: Din 60.000.000.— Rezerva: Din 32.515.000.—

Podružnice:

Bled, Caviat, Celje, Dubrovnik, Ercegovci, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.

Amerikanski odio.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser State Bank: Cortland Street 82, New-York City.
Banco Yugoslavo de Chile: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas,
Puerto Natales, Porvenir.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasb. Matice in sodni izvedenec.
Najstarejša in najsposobnejša turoka Jugoslavije.

Ljubljana, Mestni trg 3 v lastni hiši po-
leg magistru

Zaloga in izposojevalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmoniev
Steinway, Bösendorfer, Förster, Höpfl, Hofman, Ori-
ginal Stingl, Czajka etc. — Prodaja tudi na obroke. —
Ugodna zamena. — 10-letno jamstvo. — Popravila in uglaševanja
najceneje. — Najbogatejša izbira vijolin, vseh ostalih
inštrumentov, muzikalij in strun engros detail.

FAFF šivalni stroji

so med dobrimi najboljši!

15-letna garancija.

Solidne cene. Prodaja na obroke.

Dobe se pri le tordki

IGN. VOK. Ljubljana, Sodna ulica 7.

Podružnica: Novo mesto.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:

Brezice, Celje, Crenšovci, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Dioniška glavica Din 50.000.000.—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000.—

Poštni ček. račun Ljubljana 10509
Brzojav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela

Opelharjeni Nemci.

Po vseh velikih mestih je opazati živahno delovanje Nemcev. V Parizu, Marseillu, Kairi, Milanu, povsod so na straži svojih interesov. Pred vojno so bili še dokaj skromni, zdaj pa žive v razkošju, stanujejo v najlepših hotelih ter se oblačijo po najnovejši modi. Nobena stvar jim ni predraga. Glede izdatkov tekmujejo celo z Amerikanci. Obenem pa nadaljujejo v Ameriki agitacijo v prid lačne nemške dece. Nemčija nima sredstev, da bi plačala vojno odškodnino, nima denarja za prehrano dece in siromašnega prebivalstva, ima pa milijone za vse drugo. Ne glede na neprestano tarnanje so se našla kolosalna sredstva za borzne spekulacije, ki so imele namen uničiti francoski frank.

Iz oficijelnih dokumentov, ki jih ima na razpolago francoska vlada, je razvidno, da je bila vprizorjena kampanja proti francu obnem v Londonu, Amsterdamu, Berlinu, Dunaju, Varšavi, Curihi in New Yorku. Začela se je kakor vojni maneuver, ki ga vodi prebrisan strateg. Nemci so začeli svojo akcijo v trdnem prepričanju, da se jim posreči. Svoje spekulativno podjetje so postavili takoj spočetka na široko podlago. Poleg lastnih finančnih virov so si izposojali denar za borzne operacije povsod, kjer so le mogli. Pri angleških kapitalistih so si izposlovali soliden kredit z 20%. Prihajali so s pretvezo, da drugače ne bo mogoče pravočasno izpolniti angleških naročil, češ da daje rentna banka kredite z veliko zamudo. Za svojo spekulacijo so se nemške banke preskrbele s sredstvi tudi iz drugih virov. Tako si je izposodila Kreditna gospodarska banka pri Pruski akcijski trgovski družbi 500 milijonov frankov na tri mesece. Za posojilo jamči v dolarjih nemško - ameriška banka v New Yorku.

Koliko denarja so vtaknili nemški kapitalisti v to finančno intrigo, je težko dognati. Slučaj, ki smo ga navedli pri Gospodarski banki, nudi majhno sliko te nove vojne, ki so jo napovedali nemški finančni strategji Franciji. Kako močan in nepričakovan je bil napad, sledi že iz tega, da je padel francoski frank v par dneh od 90 za 1 angleški funt na 123 in celo 125. K sreči je na krmlu francoske republike Poincaré, tisti Poincaré, ki mu pravijo germanofilski Francozi — vojna. Francija si je takoj po prvem naskoku osigurala solidno finančno pomoč v Ameriki in Angliji. Finančni minister je izdal parolo, naj gospodarski krogi kupujejo franke na vseh borzah in takoj se je pričel nasprotni proces — frank je poskočil od 125 na 120, potem na 110, 100, 95, 90 in končno na 87. Nemško mahinacijo je zadel težak udarec, ki bo zahteval od iniciatorjev kampanje proti francu marsikak milijon izgube. Stines je v svoji finančni strategiji podoben Moltkeju. Kolosalen uspeh, ki povzroča spočetka paniko, potem pa poraz in unik napadala.

Vsa ta umazana zadeva pa je prinesla tudi mnogo dobrega. Na pomoč Franciji, ki ji je pretela nova nevarnost z one strani Rene, so takoj prihiteli zavezniki iz Amerike. Kakor l. 1917 general Pershing z armado, tako je prihitel sedaj Morgan z dolarji. V obeh slučajih je bil rezultat pomožne akcije enak. Ameriškega vzhledu so sledili angleški finančni krogi. Končno je nemška borzna akcija odprla evropski javnosti oči. Neprestane nemške grožnje, da je treba ponovno začeti ofenzivo proti Parizu, niso zdaj več prazne besede in vsak pameten človek je izprevidel, da Francija po pravici skrbi za svojo obrambo. Okupacija Porurja je zadobila s tem čisto drugačno obilježje. Z druge strani pa je sedaj vsemu svetu znano,

da razpolaga Nemčija z ogromnimi denarnimi sredstvi, ki jih skriva po inozemskih bankah. To je postalo jasno takoj, čim je začela nemška industrija kupovati na ameriškem trgu ves baker in volno. Nič ne more več trditi, da je Nemčija res tako obubožala in da bi bilo kruto zahtevati od nje, naj povrne škodo, ki jo je napravila na tujem ozemlju njena armada. Ponesrečena borzna spekulacija, ki je imela namen

uničiti finančno in gospodarsko moč Francije, je nov dokaz, da Nemčija še vedno misli o revanžu. Ogromne vsote, ki si jih je prihranila po vojni, ni porabila za mirno gospodarsko življenje, nego za novo podiranje. V svojih računih se je sicer zmotila in to pot jo je Francija znova opelharila, toda njeno smolo so plačali mnogi z izgubo vsega premoženja.

Zdravstvo.

CLOVESKI NOHTI IN NJIH NEGOVANJE.

Nohti so rožene plošče na hrbtu zadnjega členka vsakega prsta. Nohtov koren je vtaknjen v okrogel kožni žleb. Iz tega žleba raste naprej in potrebuje za vso rast do konca prsta navadno tri mesece. Nohti varujejo konce prstnih členov poškodb. Dajejo nam pa tudi trdno oporo pri prijemanju in nam pomagajo pri tipanju; brez njih bi majhnih predmetov sploh ne mogli poprijeti. Bistveno pa tudi pripomorejo, da je naša roka umetnina, s katero se človek ne glede na razne druge posebnosti njegovega telesnega ustroja in na visoki razvoj njegovih duševnih zmognosti visoko dviga nad živalstvo.

Lepota nohta je odvisna od rožnate barve, lepe krivine in pravilne dolžine. Noht naj bo leskeč, gladek, prozoren in naj na svojem spodnjem koncu kaže belkast polmeseč. Pri polutanih črncih in belokožcev je ta polmeseč rdečkasto rjav; to barvno posebnost kažejo celo kvadroni, polutani četrtega in petega kolena. Prosti rob nohta naj bo gladek, parabolično zakrivljen in samo tako dolg, da pokriva konec prsta, ki ga ima varovati. Pri onih, ki nohte prekratko strižejo, kakor pianisti, ali ki jih grizejo, postanejo konci prstov lahko široki in ploščnati. Predloži nohti se lahko odlomijo. Pri nekaterih še vedno priljubljena moda dolgih nohtov, ki svedoči, da nima dotičnik ali dotičnica resnega dela, je neprimerna in neokusna. Nohtov žleb naj bo nepohabljen, prav tako koža ob nohtovem korenu, ki naj slednjega preveč ne pokriva. Res lepi nohti so redki, kakor lepe roke; navadno jih pokvarjamo s pretirano kozmetiko. Od nohtov na nogi pri današnji modi vrtal sploh ne moremo pričakovati lepote. Toda ako nohti niso lepi, moramo vendar zahtevati, da so čisti in da jih pravilno negujemo.

Kakor znano, se je v zadnjih letih s takozvano manikuro razvilo nako pretirano kultiviranje nohtov. Ugovarjati mu ne moremo, ako posvečajo dotičniki saj toliko časa splošni higieni telesa, kolikor ga žrtvujejo svojim nohtom. Sicer pa je zdravstveno negovanje nohtov precej enostavno. Pred vsem jih je treba pravilno obrezavati. V to nam najbolje služijo ploščnate, nekoliko zakrivljene, ne prešiljaste škarje. Stranskih robov ne smemo obrezavati pregloboko; to na eni strani ni lepo, na drugi strani pa je lahko povod, da se noht zaraste v meso. Ta nevarnost je zlasti velika pri nohtu na palcu noge. Zaradi tega in pa ker stranske obreze noht na tem mestu najhitreje raste, je noht na palcu noge obrezati popolnoma ravno ali celo malo vboklo v nasprotju k izbojeni parabolični črti, v kateri obrezujemo ostale nohte. Ako rezina ni povsem ravna, jo ogladimo s pilo. Pod nohti se celo pri takih, ki ničesar ne delajo ali ki ves dan nosijo rokavice, tem bolj pa pri delavcih nabere vse prejkakor okusna, rumenkasta, siva ali črna nesnaga, ki se sestavlja iz kožnih luskin, prahu, loja itd. Zahteva snažnost in zmisla za lepoto pa tudi higieno je, da to nesnago odpravljamo. Ako red-

no za to skrbimo, odpravimo podnohtno nesnago prav lahko s toplo vodo, milom in krtačo za roke. Včasih pa to ne zadostuje. V takih slučajih je treba podnohtno nesnago pred umivanjem odstraniti s kakim topim orodjem. V ta namen pa običajne nohtne pile iz jekla niso priporočljive, ker so preostre in lahko poškodujejo pod nohtom ležeče dele. Boljši so nohtni trebivci iz prožnega lesa, zlasti iz kápicjeva (Euonymus). Pri nekaterih poklicih, n. pr. pri vrtnarjih, poljedelcih, barvarjih itd. pa niti mehnično trebljenje niti temeljito umivanje z uporabo krtače ne odpravi podnohtne nesnage. Tu dosežemo vsaj začasen uspeh, ako dodanemo vodi prazn oksalne kisline in si s to raztopino temeljito okrtamo roke in nohte. Vendar je to oksalna kislina previdno postopati, ker je strupena, ako bi jo kdo pomotoma zaužil; tudi koža pri uporabljanju je raztopine zelo skeli, ako je kje poškodovana ali ranjena. Po obrezavanju in očiščenju je treba zgeniti in odriniti kožico ki pokriva nohtov koren. Tudi tu jeklene pile niso na mestu, ker z njimi lahko raztrgamo to kožico, ostržemo in opraskamo noht ali celo ranimo nohtov žlebič. Poslužujmo se torej bolj topih lopatic in kosti ali prej omenjenega kápicjeva ali pa odriremo kožico z nohtom.

Slednjič naj omenimo še par najobčajnejših nohtnih obolenj. Često razpoka pravkar omenjena kožica ob nohtnem korenu. Navadno je to posledica nepravilnega negovanja. Ako namreč nohtnega žlebiča dlje časa nismo zgenili in odrinili, se ta kožica napne ali pa se začne luščiti in nazaj vhati, pri čemer razpoka. Te plitve toda precej skelene razpokane so navadno brez pomena in se kmalu zacelijo, pri gotovih poklicih, n. pr. zdravnikih, babicah itd. pa lahko postanejo izhodišče infekcij. Zaradi tega je za vsak slučaj dobro, ako take razpokane razkužimo z jodom. V ta namen ovijemo iglo ali žico prav na tenko z vato, jo malo namočimo z jodovo tinkturo in jo potem na lahko zapčimo v razpoklino. Če treba, to vsak dan ponovimo, dokler se razpoklina ne zaceli. Ker so konci prstov zelo izpostavljeni poškodbam in infekcijam, se noht čisto vname, bodisi ob korenu, bodisi pod nohtom, na takozvani nohtni posteljici. To bolezen imenujemo zanohtnico. Zanohtnica je lahko izhodišče dobro znanemu črvu na roki (Pinaritium), ki se v težkih slučajih loti celo kit in kosti. Zaradi tega je odsvetovati, da bi zanohtnico zdravili sami. Raje se takoj obrnimo na zdravnika, da preprečimo morebitno težko škodo. Po zanohtnici noht navadno odpade. Na novo rastoči noht pa postane kaj lahko grbav in razpokel. Tu pomaga preprosto domače sredstvo: ako namreč rastoči noht stalno pokrivamo s kapico iz belega voska.

Da ne bode razočaranj vlad pojavljajočih se ponaredb opazujemo cenj. gospodinj, da pri nakupu zahtevajo je naše dobro znane in priljubljene izdelke vanilin sladkor in pekovni prašek znamke „ADRIA“. Otvajajte se ponaredbi!

Dinarski dan za vestfalske Slovence.

V tujini so, brez dela in sredstev. Marsikdo bo mislil, da je kaj takega dandanes sploh nemogoče, da je povsod dovolj dela za one, ki hočejo delati. Zal, temu ni tako. Že tukaj v Sloveniji, sosebno v Ljubljani, je nezaposlenost tako velika, da gledamo s strahom v najbližjo bodočnost in imamo žalosten vzgled za brezprimerno večjo revščino in brezposelnost naših rojakov v Vestfaliji.

Ob zasedbi Porurja po Francozih je zadel tamošnje rudarje nesreča. huiša od marsikatero druge. Delo je bilo na mah ukinjeno in to prisiljeno brezdelje je pahnilo nad 40.000 naših državljanov v brezmejno bedo. Kajti kdo izmed delavstva in uradništva se more dandanes ponasati s prihranki, ki bi se jih posluževal v dneh nepričakovanih katastrof? Z dnem, ko je prenehalo delo, nima ne hrane, ne stanovanja. Tako se godi našim bratom v Nemčiji. Podpora, ki jo dobivaljo tam nezaposleni, znaša dnevno 1 zlato marko, to se pravi, malo več kakor eno našo krono. Da s tem denarjem ne more živeti, je več kot jasno in zdi se ta podpora višek človeške ironije. Tekom dolgih mesecev, ki so od zasedbe sem minuli polni lakote in groze, so sicer nekateri rudkopci pričeli z delom, a niti najmanjšega dela celokupnega delavstva jim ni bilo mogoče popolnoma zapeljati, saj so oni »srečni« izmed njih, ki so bili zopet sprejeti v službo, zaposleni v najboljšem slučaju samo tri dni v tednu! Da pa med temi ni dosti Slovencev, se ravno tako gotovo ne da uganiti, kakor je silno naravno, da skrbje Nemci v prvi vrsti za svoje nemške delavce - državljane. In tako je dejstvo, da so našinci v tej strašni bedi brez priporočkov in brez zaščite. Ker je Nemčija obvezana, da mora plačevati slehernemu brezposelnemu po 1 marko na dan, torej tudi našincem, se hoče seveda v prvi vrsti iznebiti tujih državljanov. Zato so njene šikane neznošne in Slovincem je odprta edina pot, da se čimprej izselijo in si poiščejo zaslužka bodisi v Franciji ali Belgiji ali v domovini.

V zvezi z Akcijskim odborom za pomoč vestfalskim Slovincem so storiili vestfalski rudarji v domovini že tudi tozadevne korake, a na žalost jih je mogla zaposliti naša država dozdaj samo petsto. Na drugi strani pa so obljubile rudkopne družbe na Francoskem in v Belgiji ali v domovini.

— O županij, ki hodijo v Rim, čitamo pogostoma v rimskih poročilih. Tako so bili te dni v Rimu tudi »županji« iz Notranjske. Pa to niso pravi župani, saj je slov. županov v Julijski Krajini sploh že malo, marveč postojnski podprefekt je zbral nekaj podžupanov in drugih možakov ter jih poslal v Rim, menda zato, da pokaže, da tudi on dela ob meji. Vsakemu udeležniku izleta je dal nekaj lir, ki pa niso zadoščale za izlet, ki je bil zelo drag.

— Abstinenca. Iz Notranjske nam poročajo, da se širi po nekaterih vaseh agitacija za abstinenco pri volitvah v italijanski državni zbor. Fašistovski pritisk je povsod silen in ljudje se boje škode. Zato mislijo nekateri, da je najbolje, ako ne gredo voliti, češ, ako se ne izpostavijo za slovensko listo pa tudi fašistovske ne bodo volili. Tako mnenje je povsem napačno. Kdor bi se odtegnil svoj narodni dolžnosti in ostal doma na dan volitev, ta bo škodoval Slovincem in pomagal fašizmu, ki hoče iztrebiti Slovence! Slovenci v Julijski Krajini bodo upoštevani in spoštovani samo tedaj, ako bo udeležba za slovensko listo

Belgiji, da so voljne sprejeti vsako stavo naših rudarjev iz Vestfalske, ki niso stari nad 45 let in so sicer zdravi in močni. Tako bi po izselitvi znanega dela brezposelnih na Francosko in v Belgijo za daljše podpiranje prišli v poštev samo še starejši rudarji, vdove in sirote, dokler bi se ne uredilo tudi to tako veliko in obnem žalostno vprašanje.

Za podporo na cili in za preseljevanje na drugi strani nam je treba mnogo denarja. Naše ministrstvo za socialno politiko je dalo na razpolago 250.000 dinarjev, toda kaj pomeni ta svota sprido ogromnega števila 40.000 ljudi? Zato je zdravo in dobro, da pozabimo tukaj v domovini mi, ki smo sicer tudi lačni in raztrgani, vsaj za nekaj kratkih momentov na lastno gorje in se spomnimo z malo vsoto 1 Din onih trepih bratov - delavcev, ki jim že toliko mesecev gloda najostudnejša beda na življenju in se jim s peklenskim zasmehom reži v obraz — nesreča onemoglega v strahoti obupa. Zato je zdravo in pravilno, da se jih spomnimo kmenej in posestniki in ve žene vse, ki občutite tujo bol kakor svojo lastno. Nič ne ve, kje ga čaka usoda, vsi pa vemo, da je nam v dobro zabeležen v knjigi življenja tudi najskromnejši dar, radevoljno podan trepečim in z iskrenim sočutjem. Zato je zdravo in pošteno, da jim pomagamo posebno Vi, bogatini. Ni je večje bede, nego če prosil otrok kruha in mu ga mati ne more dati, če prežita lakota in bolezen v vseh kotih hiše in bega mož, močan in piden, za delom in ga ne more najti. Vedo na novo varan, vedno na novo razočaran se vrača domov, da zazre še hujšo bedo in pomanjkanje. — Nikdar niste okusili te bridkosti življenja, ki pride, nihče ne ve, kdaj in zakaj. Pomagajte jim, ki so istotako dobri in plemeniti, če tudi nosijo delavsko obleko, da njih obup ne bo priklical strahotnega prokletstva.

Vi vsi, ki imate čuteče srce, darujte vsaj po en dinar za vestfalske trpine. V Ljubljani in Mariboru se bo vršil Dinarski dan v soboto dne 5. aprila, drugod po celi Sloveniji v nedeljo dne 6. aprila. Slovenci, pokažimo, da razumemo pravo ljubezen do bližnjega!

Akcijski odbor za pomoč vestfalskim Slovincem.

Julijska Krajina.

Častna. Potem naraste upanje, da se bodo mogle razmere počasi zboljšati. Samo jugoslovenski poslanci bodo znali čuvati jugoslovenske interese, v Julijski Krajini, ne pa morda fašistovski! Ako se pokaže, da prodira fašizem po deželi, bo to v gorje vsem Jugoslovenom v Italiji! Le še hujši bo pritisk in potujčevanje. Zato pa mora vsak Jugosloven na volišče za svojo jugoslovensko listo. Volitve pomenijo delo za boljšo bodočnost jugoslovanskega ljudstva po Notranjskem, Tržaškem, Gorškem!

— Postojna je videti kakor kakšno reklamno mesto. Lepak pri lepaku, po vseh poslopih. Vse v fašistovski volilne namene. Ljudstvo, ki prihaja iz okolice, mora dobiti vtisk, da je fašizem največja sila v državi in da morajo vsi volilci voliti le fašistovsko listo. Lepaki predstavljajo Italijo, kako je bila pred vojno neznanja, sedaj je pa mogočna in Francozi ter Angeži se jej klanjajo. Fašistovski »snope« je ustavil padanje lire. Pa tudi duhovščina se mora tresti pred fašistovskimi oblastniki. To kaže slika, predstavljajoča duhovnika, ki z moštranco pade na tla. To je nekaj, kar

Nedeljsko pismo.

Da, gospodična, kadar pride pri nas ustava v konflikt s kakimi stariimi paragrafi, takrat zmagajo paragrafi. Zato, ker nismo še s polno silo začeli živeti novega življenja. Imate prav, da smo nekeake dvoživke. Živimo med dvema svetovoma: med onim, ki je bil in med onim, ki bo. In od onega, ki bo, smo zelo bojzljivi in nezaupni, zato se tako radi naslanjamo na preteklost. To je znak naše slabosti in nevere in zgubimo še mnogo dragocenega časa, predno bomo živeli ono polno, lepo bodoče življenje, o katerem smo sanjali, ko smo ustvarjali to državo.

Drugod si narodi napišejo ustavo, da si po njej uredijo državo, pri nas pa zato, da se zaradi nje pripravimo. Koliko truda, pisanja, govorov, debat, kriz itd. je bilo treba, predno je bila sprejeta — in zdaj visi tam neke napisana na papirju, mi pa se raje ravnamo po starih paragrafi. In kadar pošiljamo poslance v parlament, ne gredo tja delati in reševati tekočih vprašanj, temveč gredo izpreminjati ustavo. Tako bodo izpreminjali tisti papir in paragrafe na njem in to bo edino delo jugoslovenskih poslancev, kajti mi smo taki, da delamo vsak dan nove programe, nove stranke, nove ustave, namesto da bi delali na podlagi teh, ki jih imamo. V tem oziru smo naravnost otročji in smešni in podobni

vsem drugim, politično nezrelim narodom. Tako smo čimdalje bolj oddaljeni od onega ideala Jugoslavije, ki smo jo videli pred seboj v letih 1917—18. Saj se že skoraj imena branimo in mnogi se iz njega norčujejo. Lansko leto je celo izšla prepoved, da se — ne vem po katerih starih paragrafi — ne sme nihče norčevati iz oficijelnega SHS, glede imena Jugoslavije pa ta prepoved ne velja. Kajti po ustavi smo SHS država in to je pravzaprav edina točka ustave, ki se še upošteva, dasi je po našem mnenju — najslabša. Spočetka smo pisali »jugoslovanski«, potem smo zaradi enotnosti postali »jugoslovenski« in tujim narodom je naše novo ime ugajalo, francoski, angleški in vsi slovanski listi so pisali o »Jugoslaviji«, ker pa smo sami zavrgli to — vsaj po našem mnenju lepo in dobro izbrano — ime, pišejo sedaj tudi oni o SHS. Tako so naši trije mili bratje, ki so tako hrepneli po združitvi, da si od same bratovske ljubezni ne privoščijo niti skupnega imena. In dočim bodo n. pr. tuji listi pisali, da je jugoslovenska kraljica z otrokom prišla na francosko riviero, bi mi skoraj morali pisati o SHS kraljici — če drugi pišejo o jugoslovenskih poslanihkih, bi morali mi pisati o SHS poslanihkih itd.

Tako se iz sovraštva in zavisti nikoli nič dobrega ne rodi, mi pa živimo od teh dveh grdih lastnosti že, odkar smo se ujednili v eno državo. Tako

vlečemo preteklost seboj v bodočnost kot breme prokletstva in se ne moremo dvigniti v novo življenje. In tako je tudi z vprašanjem, ki je vas prepračalo, da smo še zelo daleč od one svobode, ki jo nam nudi naša moderna ustava. Po tej ustavi nam je zajamčena svoboda vesti, kar je velike važnosti za državo, v kateri žive državljani raznih veroizpovedij in torej ni po zakonu nihče prisiljen, da mora opravljati to ali ono versko dolžnost. Vprašanje pa je: kaj pa otroci? Mi bi mislili, da velja zakon tudi za nje, saj so od prvega dne ravnopravni državljani. Ustava je namreč temeljni zakon države, kateremu se morajo prilagoditi vsi drugi. Ako je torej po ustavi zajamčena verska svoboda, kako se more zgoditi, da je — kakor smo zadnjič čitali — neki župnik potem glavarstva zahteval krst dveh dečkov? A kaj ustava, kaj svoboda, od nekdaj iz stare Avstrije so privlekli neke stare paragrafe in po njih ima cerkev pravico otroka zahtevati zase. Zdaj pa nastane vprašanje: čigavi pa so otroci? To je sicer čudno, toda važno vprašanje in paragrafi lahko odgovore mnogo drugače nego naša preprosta pamet. Po tej pameti bi namreč mislili, da so last roditeljev in da razpolagajo z njimi po svoji lastni vesti in previdnosti, saj jim gotovo žele vse najboljšo. Toda otrok ni samo človek, je tudi državljan in tako je deloma tudi last države, kakor mi vsi,

ki smo otroci iste domovine. Sicer si država ne lasti otroka takoj, ampak poskrbi zanj le v slučaju, če ne skrbe starši, pač pa se briga zanj pozneje, da mu da vzgojo. Šolo in izobrazbo in po možnosti tudi kruha. Za začetek je glavna stvar, da je otrok vpisan v matriko — to je radi statistike. A zdaj pride nekaj važnega: matrike se vodijo v cerkvi in v matriko se vpiše otrok šele, ko je krščen. Pa dobro, — bi rekli — krstiti ga lahko dam tam, kjer jaz hočem. Toda ne: otrok je naenkrat tu — cerkvena last. In tu smo pri jedru vprašanja. Ali res?

Ako bi rekli: otrok je tudi božja last, kakor smo vsi otroci enega očeta, bi bilo to v redu in bi ne mogli ničesar imeti proti temu, toda pojma Bog in cerkev se rada zamenjavata. Bog ni last ene cerkve, ampak je nad vsemi, torej ni ne katoliški, ne protestantski, ne pravoslavni, ampak nad vsemi konfesijami, in cerkve so le verske družbe, ki so po svoje uredile verske nauke in obrede in imajo nalogo vzgajati ljudi na versko in moralno podlagi. Ako cerkev tega ne vrši, ne moremo soglašati z njo in imamo pravico, da sami iščemo pot k Bogu, k resnici in popolnosti, ki je v tej cerkvi ne najdemo. S tem nam je dana pravica, da sami odločimo o svojem verskem prepričanju in da dajemo prednost oni verski družbi ali cerkvi, ki naj-

bolj odgovarja svojem namenu in našemu verskemu prepričanju.

Naravno bi bilo, da bi že iz neke svete tradicije smatrali svojo cerkev za pravo in najboljšo, če pa zapazimo, da se ta cerkev briga bolj za posvetne nego za verske stvari, potem izgubimo zaupanje do nje in naravno je, da iščemo rešitve izven nje. Naravno bi torej bilo, da bi izločili svoje otroke isti cerkvi, v kateri smo mi sami, ako pa ta cerkev ne odgovarja našim nazorom, nam je na odstop voljo dano, da jih izročimo oni cerkvi, ki najbolj pravilno rešuje svoje dolžnosti. Ako se cerkev identificira s kako politično stranko, potem bi se reklo zapisati otroka v to stranko, in tega vendar ne more od nas nihče zahtevati. Pri nas imamo v tem oziru naravnost žalostne zgleda in duhovščina je sama kriva, ako večina intelligenc izostaja iz cerkve, v kateri se prodaja politika namesto božjih nauk. Vseled neke, — morda neopravičljive komedijete — ostaja večina nas na papirju v tej cerkvi, ker pa cerkev zaradi politike nastopa proti nam, ne moremo živeti v njej tako, kakor bi hoteli. Nastaja torej kriza, katere bi rešili radi vsaj svoje otroke s tem, da jih izročimo cerkvi, ki se ne bavi s politiko in vestno vrši svoj poklic v smislu evangelija; mi imamo danes svojo državo in kam naj gre pošten državljan, ako cerkev vodi protidržavno politiko...? Žalibog je danes

razburja verno slovensko ljudstvo. Lepa je naša prva vrsta po slovenskih hišah, posebno so si privoščili hišo gosp. Lavrenčiča, bivšega poslanca, ki je vsa obložena z italijanskimi volilnimi lepki.

Volilno gibanje v Istri. Iz Istre prihajajo ugodna poročila, ki napovedujejo splošno udeležbo jugoslovenskih volilcev pri volitvah v italijanski parlament. V nedeljo so se vršili na raznih krajih volilni shodi, izmed katerih so posebnega pomena v Baderni, v Zabrežanih in Ferencih. Shode so priredili dr. Wilfan, dr. Stanger, dr. Vratović in dr. Čok. Vsi shodi so bili zelo dobro obiskani in polni navdušenja za pošteno in goslovensko stvar. V Zabrežanih je povdarjal dr. Wilfan, da ni samo pravica iti na volišče, ampak za vsakega našega volilca tudi dolžnost. Bati se ni nikake ovire in sam predsednik Mussolini se je izjavil, da ne trpi, da bi se vršilo kako nasilje ter da je poskrbljeno, da bo na dan volitev zagotovljena volilna svoboda vsem. Nihče ne sme dvomiti o iskrenosti Mussolinijeve izjave, pa tudi ne o iskrenosti slovenskih govornikov. V Dekanih je dr. Čok pozdravil tudi na shod dole fašiste rekot, da žele jugoslovenci pravičen sporazum med obema plemenoma v deželi. Jugoslovenci se bore za svojo pošteno stvar, katere ni v nikakem nasprotju ne z zakonom in ne z interesi Italije. V Pračanih je govoril tudi fašist Mattarelli in sicer v lepi hrvaščini. Zborovalci so mu nato rekli, zakaj da ne govori s njimi tudi na sodniji v Kopru, kjer je uslužben, hrvaški. Fašistovski govorniki so na shodih hvalili fašistovski stranko in listo, dosegli pa niso nikakih uspehov, ker istrsko ljudstvo zaupa svojim domačim voditeljem. Tuinam se pojavi na shodih tudi kak poturica. V tork je na Vzročku dr. Čok naglašal dolžnost vsakega volilca, da se udeleži volitev. Mi ne zahtevamo ničesar, kar bi ne bilo v skladu z državnimi zakoni. Mi ne zahtevamo posebnih pravic, ker vemo, da moramo imeti v pravni državi vsi državljani enake pravice in enake dolžnosti. Mi imamo le kot posebna skupina svoje posebne interese in zahtevamo, da se upoštevajo. Teh naših interesov pa ne more ne poznati, ne razumeti, in še manj uveljavljati, kdor ni našega jezika in naše krvi. Zato moramo voliti edino le svoje kandidate, ki jih je postavil slovenski volilni odbor, ker samo ti bodo znali naše specijalne interese krepko braniti. Ako bodo volitve res svobodne, pridejo jugoslovenci do zastopstva, katero jim pritiče.

Kraški župan pri Mussoliniju. Ob letošni ustanovitvi fašizma so si letos praznovali v Rim tudi slovenski kraški župani, nekateri prostovoljno, nekateri pa, ker so pač morali, vsi pa seveda na stroške svojih — občini Korakali so seveda tudi v fašistovskem izprevedu, ki se je poklonil kraju na Kvirinalu, prisostvovali so Mussolinijevemu volilnemu govoru v gledališču Costanci in so bili končno sprejeti tudi v avdienco pri njem. Bili so pa tiste: Ronchi, občinski komisar v Postojni, Čimžič, župan v Studencem, Gržina, župan v Stari vasi, Vidrič, župan na Strmci, Vilhar, župan v Velikem Otoku, Vadnal in Postojne, dr. Miglitorič, občinski komisar v St. Petru na Krasu, Petelin in Karel Pečenko iz St. Petra, Josip in Fran Rebec iz Radoboj, Josip Ivan Berčič iz Klenovca, Lovro Bratož iz Petelinja, hrenovški občinski komisar dr. Ceolin, Josip Čel iz Smihela, Jernej Srebotnik, župan iz Bučini, senožski župan Josip Meden z obč. svetovalecem Makarjem in tajnikom Šturmom. Pranič iz Dolenje vasi, Pancere iz Lož, Prahovec iz Sinadoli, Fran Magajna iz Vremskega Britofa, Foschetti iz Nabrežine, Colia iz Devina, Josip Cucek iz Mavhina, kožanski komisar Foggia, Jakob Sprotar iz Suhorja, Fran Vavovec iz Ostrožnega, brda, slavlin-

ski komisar Buffoni, Edvard Dolenc iz Orehka, smihelski komisar Marini, Rumer iz Sežane, Grbec iz Tomaja, Cerkvenik iz Lokve, Zvab iz Dutoveli, Stoka iz Skopje, Furlan iz Velikega Repna. Gradbeni iz Zgonika, Četuta iz Materije, Cerkvenik iz Rodika, Gombac iz Nakla (Divace), Kos iz Stori in Pohar iz Stjaka. Župani so bili predstavljeni Mussoliniju in so mu obnovili zadržilo polne vdanosti in zaupanja v fašistovsko vladu. Na Mussolinijevo vprašanje, če imajo kake posebne želje, so ga opozorili na vprašanje izplačila vojne odškodnine javnim ustanovam, na kraški vodovod, na opuščeno nabrežniško kamnosečsko industrijo in druga manjša vprašanja. Mussolini je obljubil, da se bo bavil s temi vprašanji, naka so ga župani povabili, da poseti Kras. Izjavil je, da poseti vse obmejne kraje, kakor hitro mu to dovolijo vladna opravila, se zahvali županom za izraze simpatije in jih naprosil, da sporoče njegov pozdrav in zahvalo prebivalstvu. Ker je bilo vseh zastopnikov kraških občin, ki so bili v Rimu, petindvajset in so bili ostali v Rimu najmanj tri dni, ni težko izračunati, koliko je stala ta poklonitev.

Razgled na slovanskem svetu.

Zemljoradniški ministri pred sodiščem. Pred okrajnim sodiščem v Sofiji se je pričel t. dni proces proti bivšim ministrom zemljoradniškega kabineta. Senat sestoji iz predsednika Popova, članov Kostojčimova in Petročeva ter državnega pravdnika Mihajlova. Na zatožni klopi sede Aleksander Radolov, Hristo Stojanov, Nedjelko Atanasov, Stojan Omarčevski, Peter Ganev, Dimitrij Zografski, Kosta Muravcev, K. Pavlov, Nikola Zaharijev in Miko Petkov. Vsi so obtoženi veleizdaje in zlorabe javnega zaupanja. Proces traja že več dni in vzbuja splošno zanimanje. V sodno dvorano imajo dostop samo lastniki posebnih legitimacij. Razprave se je udeležila tudi soproga pokojnega Stambolijevskega. O izidu procesa bomo poročali.

Akcijski bolgarskih akademikov. Poročali smo že o gibanju bolgarskih visokošolcev, ki so vzporedili stavko in velike demonstracije. Posledica je bila ta, da je prosvetno ministrstvo predložilo narodnemu sobranju zakonski načrt, po katerem bi plačevali akademiki od 1. jan. 1923 za vsako polletje po 400 levov takse. Od takse so oproščeni samo siromašni akademiki. Denar gre v univerzitetni fond za znanstvene potrebe. Rektorat sofijske univerze je izključil vsa slušateljev ter uvedel preiskavo, da se ugotovi, kdo je bil kolodvorna stavka. Agronomski fakulteti je jedotnila stipendije onim slušateljem, ki so se udeležili zadnje akademske akcije. Ker pa je celokupna akademska omladina pripravljena nadaljevati započeto borbo, čim se zgodi krivica enemu visokošolcu, je pričakovati novih nemirov.

Skrb za deco na Poljskem. Za sovjetsko Rusijo je Poljska glede mizerne položaja dece prva med evropskimi državami. Po vseh mestih živi mlado pokolenje v največjem pomanjkanju. Ni obleke, primanjkuje hrane, zanemarijena je domača vzgoja, roditelji ne morejo poslati svojih otrok v šolo, ker nimajo materialnih sredstev, stanovanjska beda povzroča različne otroške bolezni, skrajna deca ča različne otroške bolezni, skrajna: deca je začela poljska javnost bati za usodo naroda in države. Srednji in nižji sloji so prisiljeni apelirati na usmiljena srca, ča rešijo svojo deco pred sistematičnim hramenjem. V Varšavi se je že pred leti ustanovila dobrodelna organizacija »Kruha lačni deca«, ki zbira prostovoljne prispevke za ogroženi naraščaj. Ta odbor je nabral lani v novembru 40 milijard mark v gotovini in mnogo drugih prispevkov v naturi. Vse to pa je le kaplja v morje, kar pričajo nastopni podatki: Odbor je imel v novembru 1. l. na oskrbi 1218 otrok. Da jih vsaj za prvo silo preskrbi z najpotrebnejšimi predmeti, bi potreboval 9.600.000.000 mark. Zbral pa je le 9.600.000. V decembru je znašalo število neposkrbljene dece že 10.642. Za to deco bi potreboval odbor 212 milijard 840.000.000 mark, nabral pa je samo 24.000.000. Iz tega je razvidno, da preti poljski deci nevarnost, da ostane

brez vsakdanjega kruha. Odbor »Kruha lačni deca« se je ponovno obrnil na poško javnosti s prošnjo, naj prisrsko na pomoč ogroženi deci, ki je edina nada mlade države.

Iz sovjetske Rusije. Po Ljeningov smrti je opozicija v komunistični stranki brez moči. Odkar je bila prepovedana v stranki vsaka politična diskusija, se o opoziciji sploh ne govori. Glavni njeni voditelji so ali umorjeni, ali pa jih je vlada poslala na službo v oddaljene kraje. Tako je znani Saprionov imenovan za komisarja v Turkestanu, da ne bo mogel nagajati moskovskim veljakom. Pred svojim odhodom je postal političnemu uradu (čezvičak) dopis, v katerem ponavlja svojo kritiko radi prikrivanja situacije v kom. stranki. Persekucijo opozicije izvaja tudi centralna vlada, ki je odpustila iz državne službe okrog 500 uradnikov. 70% teh političnih kazencev bo dodeljenih raznim gospodarskim ustanovam v Sibiriji, Turkestanu in primorskih krajih. Ostali so sploh odpušteni in ne bodo spreteli nazaj najmanj 2 leti. — Novi kandidat na mesto šefa vrhovnega revolucionarnega vojnega sveta Frunze je prevzel t. dni funkcije podpredsednik te institucije in v tem je njegovo imenovanje za predsednika že rešeno. Frunze, ki je služil večinoma v rdeči armadi na Ukrajini, je za Mosko nova osebnost, ki se doslej ni udeleževala aktivnega političnega življenja. — Besarabsko vprašanje je povzročilo živahno zani-

manje za imenovanje novega šefa ukrajinske armade. Največ šans ima Vorosilov, dosedanj član revolucionarnega vojnega sveta. Zapreka je samo v tem, da doslej še ni služil aktivno v rdeči armadi. — 20. maja se sestane v Moskvi XIII. kongres komunistične stranke. Ta kongres je predmet splošnega napetega pričakovanja, ker bo ena glavnih točk dnevnega reda likvidacija spora med vladno večino in opozicijo v komunistični stranki. Centralni odbor že zdaj skrbi za varnostne odredbe ter je naročil vsem krajevnim organizacijam, naj osebno pazijo na nove člane. To je značilno, kajti kolportirani takih vroklamacij proti vladi je bila pred 2 leti čisto izključena. Na kongresu nastopijo tri glavne politične skupine in sicer pristaši sedanega režima, opozicija na čelu z Buharinom in desna opozicijska skupina, ki jo vodi Krasin.

Nova poljska opera. Varšavsko operno gledališče vprijeti t. dni novo poljsko opero »Letna noč«, ki jo je komponiral ravnatelj varšavske opere D. Milnar-ski.

Poljsko-jugoslovensko kolo. Nedavno je bilo ustanovljeno v Varšavi poljsko-jugoslovensko akademsko kolo, ki ima namen pospeševati kulturne stike med obema narodoma in podpirati jugoslovenske visokošolce na Poljskem. V odboru so proporcionalno zastopani Poljaki in Jugoslovenci.

razmesarjenem vratu klopotače. In res. Ko je namreč klopotača uvidela, da se ji trik ni posrečil, je nenadoma bliskovito šinila kvišku ter pričela nadaljevati boj z močjo, ki jo je dal obup. Strašen boj je trajal še nekoliko časa; končno pa so jele klopotače zapuščati moči. Za dobrih deset minut je bila mrtva. Toda še dolgo jo je držal gad z zobmi in šele ko je truplo postajalo trdo jo je spustil. Nato je truplo svoje nasprotnice od glave do repa polizal, naka je nenadoma razleknil svoje celjosti na široko in v naslednjem trenutku je izginila glava klopotače v njegovem goltancu. Nato je pričel gad golitati, se daviti, sliniti in požirati, tuinam je malo počival, nato pa je zopet goltil in se davil, dokler ni požrl cele kače ki je bila — večja nego on sam. Neokretno in leno se je nato sprazil v grmovje, da tekot parmesnega brezdelja prebavi truplo svoje sovražnice.

KAKŠNA BO BODOČA VOJNA?

General von Daimling razpravlja v »Vossische Ztg.« o oborožitvi. Opozarja na grozote bodoče vojne, ki jih obeta razvoj moderne tehnike. Posebno napreduje tehnika strupenih plinov, čijih učinkovitost prekaša stokrat posledice onih plinov, ki so se vporabljali med svetovno vojno. Kot dokaz navaja general Daimling nedavno priobčeno razpravo docentke na bernski univerzi Gertrude Voker: »Vojne s pomočjo strupenih plinov«. Iz te razprave je razvidno, da so v Ameriki iznašli nov plin, takozvani levizit (bržkone sestavina fosforja in cianove soli), pred katerim ne obvarujejo nobene maske. Zadostuje 12 velikih bomb, napolnjenih s tem plinom, da se uničijo vsi sledovi življenja v takem mestu, kakor je Chicago ali Berlin. Celo globoko pod zemljo, v kletah in rovih ni rešitve, kajti plin je tako gost in težak, da prodira tudi v zemljo. Uniči vse rastline in zastrupi vodo. General Daimling je glede sedanega političnega položaja v Evropi velik pesimist in meni, da »če se ne posreči preprečiti nevarnosti sedaj, nam preti druga svetovna vojna, ki se konča s poginom kulture«. Izhod iz kritičnega položaja vidi v splošni razorožitvi ter se sklicuje med drugim na besede angleškega generala Hamiltona v pismu, ki ga je prejel le-ta od generala von Scheinacha. V tem pismu stoji: V bodoči vojni bodo krožili nad mesti aeroplani kakor jastrebi. Civilno prebivalstvo nima niti pojma o učinkovitosti sodobnih bomb. Zato zagovarjam kot poznavelec vojne nujno potrebo miru in sporazuma med narodi. Če ne bomo oprezní in če naša politika ne bo računala z dejanskim položajem, začene Evropa in Angleško nesreča, pred katero zatemne grozote japonskega potresa.

OBRITE ŽENE IN MOŽJE S KITAMI.

Pri zamorskem rodu Amero si goje lase izključno moški, ženske pa so čisto obrite. Mladí črnci položajo posebno važnost na to, da jim zrastejo dolgi lasje, iz katerih si spletajo kite. Kolikor večje kite ima, toliko bolj lep je in toliko več ima obduovalk. Ako mlademu zamorskemu fantu nočejo zrasti dolgi lasje, si pomaga z umetnimi, dobro prebarvanimi kitami. Novorojenčka obrilejo tretji dan po rojstvu. Te lase spravijo z obritimi lasmi matere in vlijeajo za nedotakljivo svetost v koč. Šele ko je otrok obrit, ga pokažejo očetu in sosedom.

Kratkočasnice.

Kako sta se znašla...

»Kje ste se pa spoznali s svojo ženo?« — Oh, sedel sem v brzlaku nasproti neke dame in pri nekem ostrmem ovinku mi je priletela v naročje — in tu je obsedela!

Pred sodiščem.

Sodnik: »Vi ste baje svojo ženo udarili s ključem od hišnih vrat?«
Obtoženec: »Ali tega niti do danes videl nisem!«

Dobra prilika.

»Čemu ste ukradli zapestnico iz zlatarjeve izlozbe?«
»Vidite gospod sodnik, zunaj na tabli je bil napis: »Ne zamudite priložnosti, in tako se nisem mogel brzdati.«

Usodna sličnost.

»Poznam človeka, ki vam je podoben tako, da se vaju komaj razloči.«
»Za božjo voljo, vendar mi niste morda dali nazaj 100 dinarjev, ki sem vam jih pred tremi tedni posodil.«

Vedno zvest.

»Ljubi Josko, ali mi boš ostal tudi vedno zvest?«
»Naravno draga! Ostal sem še vsaki zvest!«

Opozorilo.

Na pristojni urad je prispel poročni parček, vendar s precejšnjo zamudo. Službujoči uradnik je s strogo uradnim obrazom preko očal premeril oba prišleca in izjavil: »Pravzaprav je čas mojega uradovanja že potekel, vendar napravim danes izjemo. Prihodnjič bodite točnejši!«

Priporočamo vsem rodbinam KOLINSKO CIKORIJO

izvrstni pridelatek za kavo.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

tako, da je dober katoličan, ker mora biti po cerkvenih ukazih pristaš SLS, slab Jugosloven, ker pa hočemo biti mi, in želimo, da bi bili to tudi naši otroci, dobri državljani — Jugoslovenci, kaj naj storimo? Vemo namreč, da biti dober državljani ni nič protiverskega in protikrščanskega, nasprotno da je to naša dolžnost. Kako naj spravimo to dolžnost v sklad z dolžnostjo, pokoriti se cerkveni politiki. Tako moramo vsled svoje nacionalnega prepričanja živeti v nasprotju s svojo lastno cerkvijo, mi pa vemo, da je sreča za narod, ako cerkev in država delujeta v najlepšem soglasju. Srbska pravoslavna cerkev je vedno gojila ljubezen do vseh, ni se vmešavala v politiko, stala je ob strani svojega naroda in ga vzgajala versko in državno.

Po pogovoru: brat je mijo, koje vere bio, je bila tolerantna in je ohranila spoštovanje vseh, ki priznavajo pomen cerkve, ako prav vrši svojo dolžnost. Zato je naravno, da bi ji mnogi pri nas radi izročili svoje otroke in bi jih obvarovali pred vsem zlom, ki ga pri nas povzroča klerikalizem. Toda cerkev je znala poskrbeti za to, da nasilno doseže, česar ji ni mogoče doseči s svojo lastno silo. Ker so se vsled napačne politike mnogi odvračali od nje in ji niso hoteli izročiti svojih otrok, je stara Avstrija, njena zvesta zaščitnica, izdala paragraf, po katerih ima cerkev pravico do otrok, ako so starši katoliki. Na podlagi teh paragrafov je tisti župnik zahteval,

da morajo biti otroci pri njem krščeni. To je naša verska svoboda, o kateri se piše v ustavi! Vprašanje postaja čim dalje važnejše. Sedaj bo odločal o tem še državni svet. Izid bo morda odvisen — od politične konstelacije. Treba pa bi bilo to vprašanje principijelno rešiti v smislu ustave — in kakor je odraslim ljudem zajamčena verska svoboda — tako bi moralo biti staršem v smislu te svobode na prosto voljo dano, v katero cerkev ali versko družbo vpišejo svoje otroke. Ako so roditelji odgovorni za častno in večno srečo svojih otrok, bodo gotovo izvršili to dolžnost po svojem najboljšem prepričanju, in da ne bodo pogubljeni, ako bodo dobri državljani, jih bodo dali v ono cerkev, kjer ni greh, ako je človek jugoslovenski nacionalist, kakor je to v smislu programa SLS — v naši katoliški cerkvi. Morebiti bo to tudi pomagalo, da se bo cerkev povrnila k svojemu pravemu namenu, da bo vršila svojo vzvišeno dolžnost kot vzgojiteljica v smislu krščanskega nauka ljubezni, ne pa da proklinja po prižnicah ljudi, ki čitajo napredne liste in po svojem prepričanju ne morejo biti pristaši SLS.

Ker smo rajši pravoslavno zveličani kakor katoliško pogubljeni, bomo torej — ker je Bog v obeh cerkvah isti in sta obe cerkvi krščanski — rajše poslali otroke v ono cerkev, v kateri bodo zveličani, čeprav bodo n. pr. po političnem prepričanju demokrati ali radikali. Ka-

kor vidite, ima ta odločitev dalekosežne posledice, zato bi bilo želeli, da bi to vprašanje rešili v smislu svoje ustave in stare paragrafe pustili tam, kjer so reševali cerkev — ne pa ljudi. Seveda je cerkev hvalna za tako naklonjenost, in če ji pri nas ne bodo ugodili — se bo jezila na državo, ne pa nase, ki je največ kriva, če ji ne moremo zaupati svojih otrok. Kajti ona vidi vedno grehe drugih — svojih lastnih pa ne.

Ker hočemo kot jugoslovenski državljani imeti svobodno politično prepričanje in hočemo radi njega biti v nasprotju s svojo cerkvijo, pojdemo tja, kjer sirankarska izkaznica še ni vstopnica za v nebeško kraljestvo in svoje otroke bomo dali tisti cerkvi, ki se ne peča s politiko, pač pa spoštuje tudi pred Bogom naš narodni jezik in našo narodno zavest, česar v naši cerkvi ne vidimo. Ona, ki je povsod centralistična, je pri nas avtonomistična, ker se boji pravoslavja. Zato z avstrijskimi paragrafi reklamira zase svoje ljudi. Pa to je slabo in bi bilo bolje zanjo in za vse, če bi tudi v njej zavlel nov duh in bi se znebila starih avstrijskih ostankov. Res je pa, da bi se tudi javnost morala za ta vprašanja bolj zanimati in sama pokazati odločno voljo, da hočemo mir v imenu vere — ali pa... Toda vse to je stvar bodočnosti, zato so pomenljivi ti pomladanski viharji, ki se vrše okoli nas.

Pa zdravi!

Sava.

To in ono.

NOVICE S PLANETA NEPTUNA.

Danes, ko se ves svet zanima za planet Mars in z napetostjo pričakuje, ali bo mogoče stopiti v stik z njegovimi prebivalci potem svetlobne ali brezžične telegrafije nam je pa tudi odkril drugi planet, namreč Neptun, svoje skrivnosti.

Ta planet kroži na zunanji meji našega solnčnega sistema in je od sonca tridesetkrat bolj oddaljen kot zemlja, to se pravi več kot štiri milijarde kilometrov. Njegov obhod okoli sonca pa ne traja eno leto, kot zemeljski, temveč 164 let.

Neptun se da opazovati samo z močnimi daljnogledi. Dosledaj ni bilo mogoče opazovati na njegovem površju dovolj sprememb, da bi bilo mogoče spoznati hitrost, s katero se vrli okoli svoje osi. Zvezdoslovci so sklepali, da je obdan z gostim oblakom kot Venera (večernica), ki tudi skriva svoje telo pod oblako oblako.

Dva astronomi na dopraski (kurjevski) zvezdarni, Otk in Liviander, sta tu razkrila nekaj novega. Ob določenih časih sta fotografirala Neptuna in nato s pomočjo zelo natančne metode merila spreminjanje temnih lis na svetli plošči planeta. Tako sta določila, da se ta planet zavrti enkrat okoli svoje osi v 7 urah in 50 minutah.

Ta številka se skoraj na sekundo krige z ono, ki jo je našel potem manj natančne metode Maxwell Hall že leta 1883.

Neptun se torej zavrti okoli samega sebe v malo manj kot 8 urah. Njegov dan je torej trikrat krajši kot naš zemeljski dan. Od vseh velikih planetov se torej vrti najhitreje. Ker pa ima Neptun premer 51.000 kilometrov (štirikrat več kot zemlja), ima torej točka na planetovem ekvatorju hitrost nekako šestih kilometrov na uro med tem ko znaša hitrost na zemeljskem ekvatorju samo 460 metrov.

Ti novi podatki obrnejo našo pozornost na najskrajnejše sestre našega planetnega sistema, ki so pa vkljub velikanski oddaljenosti pod vplivom težnosti in privlačnosti sonca.

Neptun ima samo enega spremljevalca, eno lunjo, ki se imenuje Triton — kakor se spodobí — in ki je skoraj ravno tako velik kot naša zemeljska luna.

Zanimivo je tudi, da je najdba Neptuna eden največjih trumfov človeškega duha. Francoz Leverrier je l. 1864, ko je bil še inženjer tobačne rešije, našel v svojih računih, da mora gotove nerednosti v kroženju planeta Ura na povzročiti velik še neznan planet in določil je njegovo lego potom računov. In nato je res berlinski astronom Galle našel na označenem mestu Neptuna.

—B.

MAKS LINDER V LEVJI KLETKI.

Pred kratkim je nastopil priljubljeni filmstar, komik Maks Linder, ki sedaj gostuje na Dunaju, v vlogi levjega krotitelja. V ta namen je bil zgrajen poseben krasken cirkus, ki je bil poln izbranega občinstva. Maks Linder, virtuos ljubeznivega, priskrbenega humorja kot — levji krotitelj, to je bil zopet dogodek, ki je privabil vse senzacije željne ljudi. Maks Linder je nastopil v uniformi dompteurja. Najprej se je moral priuščiti pokanju z bičem, kajti lev ima tankežutna ušesa in takoj ve, ali ima opraviti s »strokovnjakom«, ali ne. Spretni umetnik se je pokanjal kmalu priuščil in čez pol ure je že pokal kot rojen krotitelj. Na glasno pokanje so se odprla vrata in v kletko, postavljenjo sredi cirkusa so spustili li krasnega arabskega žrebca. Ostra luč žarometov je žrebca nekoliko vznemirila, naperjal je ušesa in se divje vspenjal. Maks Linder je postal kmalu gospodar položaja in žrebec je pod njegovim vodstvom mirno prikazoval v krogu svoje umetnosti. Kmalu za tem so se odprla druga vrata in skoraj z enim samim skokom je tik mimo Linderja skočil konju na hrbet lev; živahno je vdarjal z repom, kazal je zobe in si novega krotitelja ogledoval z ne haš — ljubeznivimi pogledi. Hladnokrvno je zrl Linder, ne da bi trenil z očesom, zverji v oči, in je vodil konja mirno dalje. Ali lev si ni pustil dolgo od tuja zapovedovati. Nenadoma je skočil s konja in je prišel po kletki semintja divliti. Pri tem je Linder opazoval tako sumljivo, da je postalo celo publiki neprijetno. Na klice ni reagiral in končno je nameraval Linder napasti. Resnični krotitelj, ki je stal za prizorom je skušal intervenirati in ogroženemu igralcu pomagati. Z njegovim vstopom pa bi bil seveda posnetek pokvarjen. Predno pa je prišlo do tega, je bil Linder zopet gospodar položaja. Drzno je zakrčkal nad levom, naka se je slednji sključil in kot tepen pes je potegnil rep med noge. Mestoma je pogledoval nazaj in še vedno z zobmi režeč, se je potegnil v kot, odkoder je skočil zopet konju na hrbet. Dosledaj je bila stvar lahka, ker je lahko Linder krotil zver z očmi. Vloga, ki jo je igral pa je zahtevala od njega, da pokaže strahopetnost in da beži pred k skoku pripravljenim levom. Ta vloga pa je skrajno opasna. In res, ko je Linder obrnil levu hrbet in celo igral boječega človeka, je lev zopet pokazal veselje do napada. Ko je umetnik, svoji vlogi zvest bežal iz kletke, mu je bil lev tik za petami in Linder se je komaj posrečilo, da je »kralju zverji« zaprl vrata tik pred nosom. Publika je izbruhnila v entuzijastično ploskanje.

BOJ MED ČRNIM GADOM IN KLOPOTAČO.

Neki ameriški novinar, ki je bil s svojim prijateljem priča strašnega boja, ki se je vnel med črnim gadom in kačo-klopotačo, pripoveduje: V nekem gozdu v Mehiki sva opazovala boja, ki se je vnel med dvema smrtnima sovražnikoma — kačo-klopotačo in črnim gadom. Kljub temu, da je gad manjši od klopotače, se je loti z velikim pogumom in ker je tudi bistroumnejši, klopotača ponavadi v tem boju podleže. Pri boju, ki sva ga opazovala midva, je gad že hlastnil po vratu klopotače. Nerazumljivo nima je bilo, kako se je gad mogel tako tiho in neopaženo približati klopotači. Ko namreč gad zgrabi klopotačo za vrat, tedaj to skoraj gotovo ne spusti prej, dokler ne obleži mrtva. Če se pa gadu ta manever ne posreči in se srečate obe kači v odprtem boju, tedaj odloči zmago moč in je pogubljen. V našem slučaju se je gad skok na vrat klopotače posrečil in ko jo je zagrabil za vrat, se ga je tudi trdno držal in se zagrizel vanj. Klopotača se je besno in obupno branila, se zvijala in odskakovala, da bi se rešila strašnih klešč, toda vse zamanj. Gad svoje žrtve, kljub njenim obupnim naporom ni izpustil. Boj med obema kačama je trajal brez prestanka poldruge ure. S prijateljem sva nato opazovala, da so pričele moči klopotače pojemati. Nenadoma se je zvil v svitek ter tiho obležala, kakor bi imela zdajnjazaj poginuti. Misliła sva, da je končano. Toda gad je bil drugih misli. Poznal je dobro svojo sovražnico in vedel je, da je to samo nakana klopotače, da ga preslepi. Legel je sicer poleg žrtve, toda zobe je še vedno držal trdno stisnjene v